

Musikarrangemang som hållbarhetsstrategi i Lindängen

- Projekt och processer i den urbana områdesutvecklingen

Music event as a strategy for sustainability in Lindängen

- Projects and processes in the urban community development

Anna Sommardal

Självständigt arbete • 30 hp
Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning
Alnarp 2016

Musikarrangemang som hållbarhetsstrategi i Lindängen

Music event as a strategy for sustainability in Lindängen

Författare: Anna Sommardal

Handledare: Magnus Johansson, Malmö Högskola, Institutionen för Urbana studier

Examinatorer: Karl Lövré, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Carola Wingren, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: A2E

Kurstitel: Självständigt arbete i hållbar stadsutveckling

Kurskod: EX0760

Ämne: Landskapsarkitektur

Program/utbildning: Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsmånad och -år: februari 2017

Omslagsbild: Anna Sommardal

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi

Förord

Genom livet har kulturella uttryck som musik, teater, film, dans och konst varit mina största intressen och passioner. Under mina studier av samhällsplanering och hållbar stadsutveckling har jag fastnat för kulturens betydelse, och insett att den kreativitet jag besitter som kulturutövare även kan nyttjas i dessa sammanhang. Utveckling och förvaltning av befintliga bostadsområden är också något jag har fått intresse för, i synnerhet under min tid på mastern i Hållbar stadsutveckling där många framgångsrika exempel på detta har presenterats. Som en skänk från ovan fick jag våren 2016 möjligheten att delta och studera hur kultur i form av ett musikarrangemang kan användas som en del av ett bostadsområdes utveckling, vilket därmed blev ämnet för denna uppsats. Det var en idé som jag tillsammans med några andra studenter uppfann under en universitetskurs, och som en lokal aktör i bostadsområdet sedan beslutade sig för att genomföra. Medborgardeltagande vid stadsutveckling ser jag som fundamentalt, därför var det enligt mig relevant att belysa denna aspekt vid studien men också eftersom det var en central del i projektet. Samverkan för en hållbar samhällsutveckling framhålls av forskningen som nödvändigt, något även jag hyser en stark övertygelse om och därmed hade ett intresse att studera närmare i det aktuella fallet.

Ett stort tack till min handledare Magnus Johansson, för hans stöd och goda råd under den turbulenta aktionsforskningsprocessen och vid skrivande av uppsatsen. Jag vill även tacka Christina Hansen på Malmö högskola för hennes stöttande och tips under studien.

Jag vill också rikta tacksamhet och kärlek till alla aktörer och boende i Lindängen som var med och genomförde och medverkade i det studerade musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen* och de som deltog i fallstudien. Min förhoppning är att projektet har gett värde för er och Lindängen, samt att uppsatsen kan bidra till det fortsatta arbetet och nya spännande projekt och processer i området.

2017-02-10, Malmö.

Anna Sommardal

Sammanfattning

Denna masteruppsats bygger på en fallstudie av ett samskapande musikprojekt som genomfördes våren 2016 i ett bostadsområde av lokala aktörer och boende, tillsammans med uppsatsförfattaren. Lindängen, platsen där projektet ägde rum är ett miljonprogramsområde i utkanten av Malmö, med en ung befolkning och problematik som segregering och social exkludering. Bostadsområdet är en del av en stadsdel som genomgår en omvandling, och under flera år har staden arbetat med att stärka områdets sociala värden som en strategi för att uppnå bättre resultat när de fysiska förändringarna ska realiseras. Myndigheter som arbetar med levnadsförhållanden, utbildning, arbetslöshet, säkerhet och medborgardeltagande har decentraliserats till platsen för att göra sina tjänster tillgängliga för lokalbefolkningen.

För att skapa trygghet på platsens offentliga ytor, samt gemenskap och delaktighet i området anordnas gatufester och andra aktiviteter av invånarna och lokala aktörer. Tanken med musikprojektet var att på ett liknande sätt utgöra en mötesplats, där planering, förberedelser och genomförande av musikaktiviteter i stadsrummet skulle skapa möten och samverkan mellan boende och lokala aktörer, samt fylla dessa platser med positiva upplevelser. En central del av projektet kom att handla om målandet av gamla pianon som hade skänkts till projektet, vilka sedan ställdes ut i stadsrummet som konst och ett sätt att aktivera det genom att människor spelar på dem. Pianona var placerade utomhus i tre veckor och både planerade och spontana musikaktiviteter ägde rum under tidsperioden som dansuppträdanden och konserter, samt boende i området som spontant slog sig ner för att spela på pianona.

Projektets process utreds i uppsatsen med aktionsforskning som metod där forskning och handling sker integrerat. Studieobjektet påverkas aktivt av forskaren som drivs av en vilja att bidra till en positiv förändring och utveckling under forskningsprocessen. Observation och intervjuer tillämpas för datainsamling, samtidigt som tillfällena möjliggör en aktiv påverkan av musikprojektet som studieobjekt och självreflektion för de genomförande aktörerna. Teorier och litteratur om medborgardeltagande, samverkan, projekt och processer, social hållbarhet och kultur som främjare av en plats hållbara utveckling används för att beskriva, reflektera och analysera studien men denna kunskap implementeras även vid realiserandet av projektet.

En rad positiva effekter kom av musikprojektet. Flera olika invånargrupper engagerades och tog plats på de offentliga ytorna. De möten som de olika aktiviteterna gav upphov till har potential att leda till ett stärkt socialt kapital i området. Det handlar om uppkomsten av ny eller stärkt samverkan mellan lokala aktörer, nya eller stärkta kontakter mellan lokala aktörer och boende, samt mellan olika grupper av boende. Pianona inbjöd även till större användning av de centrala offentliga platserna i bostadsområdet, då familjer stannade till för att låta sina barn spela och lokala pianister kom förbi och uppträdde.

Nyckelord: Medborgardeltagande, samverkan, projektprocesser, områdesutveckling, social hållbarhet, socialt kapital, kultur, pianon, musik, Lindängen, Lindängenstyle, boundary objects

Abstract

This master's thesis is based on a case study of a co-creative music project which was carried out in the spring of 2016 in a residential area by local stakeholders and residents, along with the author of the essay. Lindängen, the site where the project took place is a million program area on the outskirts of the Swedish town Malmö, which has a young population and problems concerning segregation and social exclusion. The neighbourhood is a part of a district undergoing redevelopment, and for several years the city has put effort in strengthening the social values in the area as a strategy to get better results when the physical changes will be conducted. Public agencies dealing with living conditions, education, unemployment, safety and citizen participation have been decentralized to make their services accessible to the local citizens.

To create safety in the site's public spaces, as well as community and participation street parties and other activities are being organized by the residents and local actors. The idea of the music project was to provide a meeting place in a similar way, where the planning, preparation and realization of music activities in the urban space would trigger encounters and interaction between residents and local stakeholders, and fill these places with positive experiences. A central part of the project came to be about the painting of old pianos that had been donated to the project, which were put out in the public spaces as pieces of art and as a way to trigger creativity by encouraging people to play. The pianos were placed outdoors for three weeks and both prearranged and improvised music activities accrued during that time period, like dance performances and concerts with choirs and bands, as well as residents in the area who spontaneously sat down to play on the pianos.

This thesis investigates the process of the project with action research as strategy, which is a method where research and action is integrated. The object of study is actively influenced by the researcher who is driven by a desire to contribute to positive change and development during the research process. Observation and interviews are applied for data collection while the sessions enable active influence of the music project as the object of study and self-reflection of the actors who are implementing it. Theories and literature on citizen participation, collaboration, projects and processes, social sustainability and culture as a promoter of the sustainable development of a place is used to describe, reflect and analyze the study, but this knowledge is also implemented in the realization of the project.

The music project produced a string of positive implications. Several different groups of citizens were involved and expressed themselves in the public spaces. The encounters that the different activities caused have the potential of strengthening the area's social capital. They led to the rise of new or stronger collaboration between local actors, new or strengthened contacts between local actors and local citizen, as well as between different groups of residents. The pianos also invited to a greater use of the central public places in the neighbourhood, as families lingered there to let their children play and local pianists came by and performed.

Keywords: Citizen participation, collaboration, project processes, community work, social sustainability, social capital, culture, pianos, music, Lindängen, Lindängenstyle, boundary objects

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Avgränsningar	2
1.3 Disposition.....	3
2. Metod.....	4
2.1 Förförståelse och utgångspunkt	4
2.2 Metodik.....	5
2.3 Undersökningsobjekt	8
2.4 Sekundärdata.....	9
2.5 Primärdata.....	9
2.5.1 Intervjuer	9
2.5.2 Observationer.....	11
2.6 Metod- och källkritik och diskussion	12
2.6.1 Aktionsstudie som forskningsstrategi.....	12
2.6.2 Resultatens tillförlitlighet.....	13
2.7 Lärdomar från fältet – Att forska på sin egen praktik	15
3. Teoretiska utgångspunkter	17
3.1 Hållbar utveckling	17
3.2 Social hållbarhet i stadsutvecklingen	18
3.2.1 Socialt kapital.....	18
3.3 Kultur och hållbar stadsutveckling.....	19
3.4 Medborgardeltagande som ideal och praktik.....	21
3.4.1 Deltagandestegen	22
3.5 Community work.....	25
3.6 Samverkan och nätverk	26
3.7 Medskapande projekt och processer	27
4. Fallstudien: Musikprojektet Färgglada Toner på Lindängen	32
4.1 Hållbar områdesutveckling: Malmös områdesprogram och Lindängen mot Framtiden	32
4.1.1 Samverkan och delaktighet i olika områdesprojekt	34
4.2 Bakgrund – Färgglada Toner På Lindängen	35
4.3 Samverkan och designprocess i musikprojektet	38
4.3.1 Kommunikationsmetoder.....	41
4.4 Delaktighet och inflytande i musikprojektet	41
4.4.1 Aktörernas syn på delaktighet.....	42
4.4.2 Aktörernas syn på sitt eget inflytande.....	45
4.4.3 Deltagandestegen	45
4.5 Projektets resultat.....	47
5. Analys och diskussion.....	63
6.1 Projektprocessens design och samordningsfunktion	63
5.2 Projektets ideal och praktik avseende medborgardeltagande.....	67
5.3 Kultur som katalysator för social hållbarhet.....	69
6. Slutsatser.....	72
Referenser.....	76
Icke publicerat material	82
Förteckning över bilder och figurer.....	83
Bilagor	83

1. Inledning

Kulturens roll i stadsutvecklingen fångade mitt intresse redan under min kandidatutbildning i samhällsplanering, då jag avhandlade kulturens plats i staden i form av kulturhus. Brusman (2012) urskiljer hur kultur idag främst används för två syften i staden: dels som tillväxtmotor genom sitt upplevelsevärde och attraktionskraft, samt som ett medel för att främja social hållbarhet genom att bidra till social och etnisk integration (ibid.), där är jag främst intresserad av kulturens insats för det senare ändamålet. Detta knyter an till synen på kultur som skildras i exempelvis Malmö stads kulturstrategi för 2014-2020, där kultur som den fjärde dimensionen inom hållbar utveckling både ska främja de andra hållbarhetsaspekterna och binda dem samman. Konst och kultur ses som effektiva verktyg för att skapa en hållbar stad och en större möjlighet till inflytande för medborgarna (Malmö stad 2015a).

Ett tillvägagångssätt för att aktivt arbeta med kulturella resurser vid utvecklandet av städer och stadsdelar är *cultural planning* som tar fasta på platsernas befintliga identitet och själ. Kultur utgörs i detta sammanhang av materiella medel i form av konstformer som musik, teater, bild och kulturarv, kulturella näringar som dvd:s och böcker, samt kreativa näringar som arkitektur, reklam och turism men består även av immateriella värden som kreativitet, framtidstro, religion och traditioner. Ett eftersatt område kan på detta sätt stärkas genom att man med utgångspunkt i dess styrka och utmärkande drag skapar kreativa och kulturella aktiviteter eller verksamheter. Metoden utgår från människan och den mänskliga kommunikationen och möjliggör integreringen av "mjuka" faktorer i samhällsplaneringen, samt säkerställer att medborgarinflytande inkluderas (Lundberg & Hjorth 2011).

I Boverkets rapport *Attraktiva miljonprogramsområden – platskvalitet med ökad delaktighet* (2015) beskrivs hur man vid förnyelsearbetet av några storskaliga miljonprogramsområden i viss mån nyttjade platsernas kulturella resurser ur ett cultural planning-perspektiv och lät de boende delta mer aktivt. Detta gjordes för att få en hållbarare områdesutveckling där de boendes behov bättre tillgodoses. Samtidigt arbetades det aktivt med utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser för att stärka platsernas sociala kapital och öka integrationen. Ett av de bostadsområden som undersöks i rapporten är bostadsområdet Lindängen i Malmö. För att öka de boendes engagemang och möjlighet till att själva skapa förändring har samverkan med olika kulturaktörer upprättas, vilket resulterat i att medborgarna blivit mer aktiva i genomförandet av insatser och aktiviteter i området. Denna satsning är också en del av det förberedande arbetet med att involvera medborgarna i områdets framtida fysiska förnyelse (ibid.). Lindängen är även platsen för uppsatsens fallstudie, där jag undersöker hur musikarrangemang kan användas som hållbarhetsstrategi i bostadsområdet, genom att skapa möten och samverkan mellan lokala aktörer och boende, samt generera positiva upplevelser i stadsrummet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att beskriva och reflektera över processen bakom ett samskapande musikprojekt som utgör en del av utvecklingen av bostadsområdet Lindängen. Förhoppningen är att bidra till diskussioner inom praktik och forskning kring delaktighet, samverkan och projektprocesser vid områdesförnyelse samt hur kultur fungerar som verktyg för att främja hållbar utveckling i bostadsområden. Utifrån det ovan redogjorda syftet har följande tre frågeställningar formulerats:

1. Hur såg projektprocessen för musikprojektet i Lindängen ut och på vilket sätt har processens design påverkat projektets form och tema?
2. Hur såg idén om medborgardeltagande ut inom projektet och vilken form av medborgardeltagande är faktiskt möjlig?
3. Hur fungerar kultur som främjare av social hållbarhet i ett bostadsområde?

1.2 Avgränsningar

Fallstudiens fokus ligger på musikprojektets planerings- och förberedelse och genomförandefas, och behandlar inte de mer långsiktiga effekterna av insatsen. Det geografiska område som omfattas är bostadsområdet Lindängen i Malmö där projektet realiserades. På grund av den begränsade tidsramen för uppsatsen presenteras främst projektgruppens och mitt eget perspektiv på projektet. En intervju görs med två boende i Lindängen som representerar det lokala boendenätverket Gatukraft för att få en upplevelse av de boendes syn på projektet.

1.3 Disposition

Efter inledningen bestående av bakgrundsbeskrivning, syfte och frågeställningar följer kapitel två där uppsatsens metodik och tillvägagångssätt presenteras. Förförståelse och utgångspunkt för uppsatsen och dess studie diskuteras, och en rik redogörelse av aktionsforskning som strategi genomförs. Därefter avhandlas studiens undersökningsobjekt och de sekundär- och primärdata som utgör underlaget. Avsnittet avslutas med en genomgående metod- och källkritik där det resoneras kring aktionsstudie som forskningsstrategi, resultatens tillförlitlighet, samt vilka lärdomar från aktionsforskningsfältet som har förvärvats.

Kapitel tre innehåller de teoretiska utgångspunkterna och startar med en genomgång av hållbar utveckling med fördjupning avseende den sociala aspekten inom hållbar stadsutveckling och kulturens möjlighet att bidra till densamma. Medborgardeltagandets ideal och praktik uttröns och deltagandestegen som analysmetod för att mäta medborgares möjlighet till inflytande och delaktighet klargörs. Medborgardeltagande kopplas därefter ihop med strategin inom arbetsmetoden community work. I samverkan och nätverk framhålls värdet med samarbete mellan samhällsaktörer och medborgare genom governancenätverk, och i den efterföljande delen medskapande projekt och processer diskuteras slutligen hur projekt och processer bör organiseras och designas för att nå framgångsrika resultat.

Fallstudien presenteras i kapitel fyra och inleds med en beskrivning av det hållbara områdesarbete som utförs i Malmö och Lindängen, och av Lindängen som bostadsområde. Därefter skildras bakgrunden till musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen*, från projektidé till verkligt projekt. Här introduceras även de aktörer som genomförde projektet. Vidare redogörs det deltagande och inflytande som förkommit under projektprocessen med fokus på aktörernas syn på delaktighet generellt, aktörernas syn på inflytande kopplat till sig själva och medborgarna, samt en utvärdering av möjligheten till inflytande i projektet med hjälp av analysverktyget deltagandestegen. Projektets samverkan och designprocess belyses därefter, och *Lindängenstyle* som designform och projektets organisering, kommunikations- och samverkansform redovisas. Till sist läggs projektets resultat fram med fokus på dess effekt på kontakter, samverkan, engagemang och gemenskap i området, samt hur det påverkat synen på Lindängen som plats och de lärdomar som gjorts genom projektet.

I kapitel fem diskuteras och analyseras musikprojektets process avseende design och samordning, medborgardeltagandet och inflytandet, samt kultur som verktyg för att främja social hållbarhet i Lindängen. Slutsatserna klargörs i det avslutande kapitel sex, där den organisatoriska strukturen och motivet framhävs som centrala vid genomförandet av projektet, samt synliggör medborgardeltagande och främjande av socialt kapital som två av dess positiva effekter. Därefter diskuteras vidare forskning och resultatens tillämpbarhet.

2. Metod

2.1 Förförståelse och utgångspunkt

Masterutbildningen *Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning* som denna masteruppsats avhandlas inom fokuserar till stor del på fallstudier där hållbara strategier tillämpas för att lösa samhällsproblem. Att på detta sätt direkt knyta forskningen till verkligheten var något som passade mig som både är praktiskt lagd och lösningsorienterad. När jag fick möjlighet att delta i realiserandet av ett musikprojekt kopplat till hållbar stadsutveckling våren 2016 i Malmös bostadsområde Lindängen, tog jag därför chansen och genomförde en egen fallstudie. Genom att vara involverad i det aktuella fallet har jag fått tillfälle att testa och utveckla de kunskaper som jag erhållit under min utbildning. Inom fallstudiebaserad forskning såväl som forskning generellt har enligt Gummesson (2004) forskarens förförståelse och paradigm en stor betydelse. Dennes erfarenheter, kunskaper, värderingar och forskningssyn påverkar alltid forskningen och därmed också vilka metoder och tekniker som används och hur de tillämpas (ibid.). Under masterstudierna har jag fått fördjupad förståelse för det praktiska arbetet med hållbar utveckling som sker i socioekonomiskt utsatta bostadsområden. *Områdesprogram för ett socialt hållbart Malmö* som utgör punktinsatser i några särskilt utsatta områden i Malmö har behandlats kontinuerligt under utbildningen, där Lindängen utgör ett av områdena. Under hösten 2015 läste jag kursen *Planering och förvaltning för hållbar utveckling av stadslandskapet, tillämpningskurs*, där en fallstudie med tillhörande studiebesök genomfördes i Lindängen. De insatser som genomförts genom bland annat Malmös områdesprogram studerades och en fördjupad bild av bostadsområdet erhöles, kunskaper och erfarenheter som jag tog med mig in i forskningsstudien för denna uppsats. Det var också under denna kurs som idén till studiens forskningsobjekt musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen* föddes och utvecklades av mig och några andra studenter i samförstånd med tjänstepersoner från området, som en strategi för hållbarhet i området.

I rapporten om musikprojektet *Musik som enande kraft* (2015) som vi skrev inom kursen användes referensobjekt med liknande initiativ skapade av invånare i olika bostadsområden som *Möllevångsfestivalen* och *Hammarkullekarnevalen*, samt ett konstprojekt med målade pianon vid namn *Play Me, I'm Yours*, även teorier kopplade till projektprocesser behandlades. Denna kunskap utgjorde grunden för idén med musikprojektet och därmed även för denna uppsats. Andra kurser under masterutbildningen kopplade till organisering, ledning och design av projekt, samt kurser där medborgardeltagande berörts har också gett värdefulla insikter för arbetet med både uppsatsen och projektet. Utöver lärodomar som jag har erhållit genom mina akademiska studier har jag också praktiska erfarenheter av att bo och leva i ett miljonprogramsområde liknande Lindängen under 8 års tid. En inblick som har gett mig en mer positiv syn på denna typ av platser än vad som ges genom media och som uttrycks av samhället i stort. Detta har gjort att jag som forskare har kunnat sätta mig in i områdets kontext med en mer nyanserad bild av dess verklighet. I egenskap av kulturutövare och kulturintresserad har jag även kännedom om vilket värde kulturen kan ha för människor som upplevelse,

uttrycksmedel och som en enande kraft. Därför har jag också drivits av ett personligt engagemang vid genomförandet av projektet och studien, där min övertygelse var att kultur är en av nycklarna till den hållbara utvecklingen.

2.2 Metodik

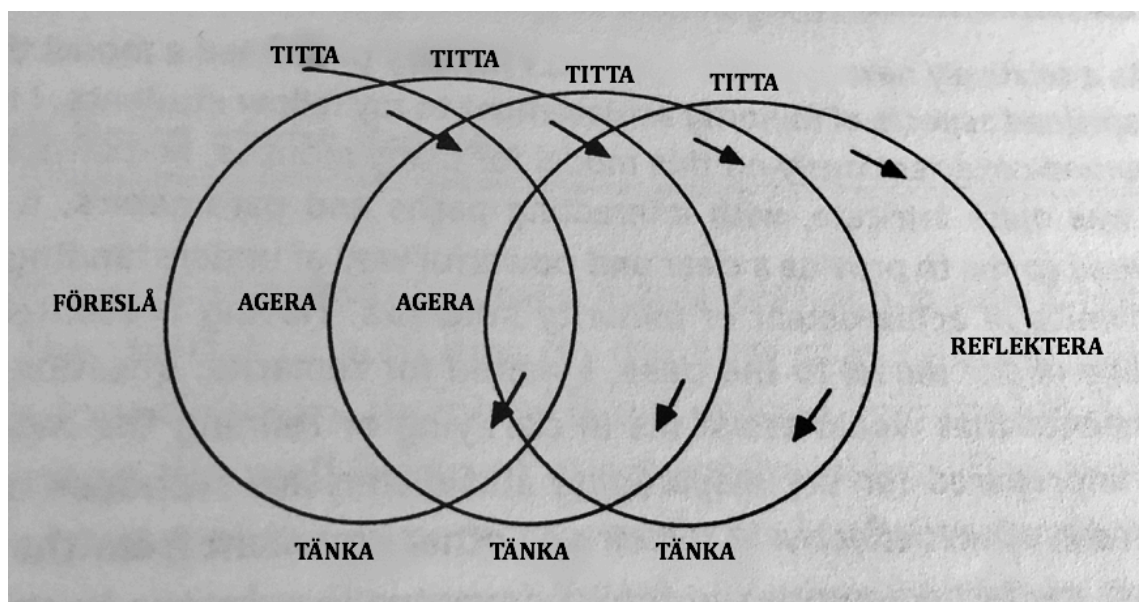

Aktionsforskning i Lindängen

Eftersom musikprojektet som har studerats initierades av mig och då jag skulle delta i dess genomförandet var det naturligt att ägna sig åt aktionsforskning, den datainsamlingsmetod vid fallstudier som Gummesson (2004) menar är mest krävande men även mest givande. Strategin beskrivs av Rönnerman (2004) som praktisk och tillämpande. Mötet mellan forskaren som besitter kunskaper om metoder och analysinstrument och praktikern som har kännedom avseende den specifika kontexten, genererar ny kunskap kring det som studeras. Man inriktar sig på att lösa praktiska "verkliga" problem i samhället och skapa förändring redan under forskningsprocessen, istället för i efterhand när forskningsresultaten redovisats. Det handlar både om att utveckla och förändra exempelvis en verksamhet men också att dra lärdomar av hur denna förändrings- och arbetsprocess fungerar (ibid.). Taktiken är populär inom områden som organisationsutveckling, utbildning, hälsovård och social omsorg, och utvecklades under slutet av 1940-talet av samhällsvetare med ambitionen att skapa en närmare anknytning mellan samhällsteori och lösningen av sociala problem (Denscombe 2016). Kurt Lewin var en av de första som kom att mynta begreppet aktionsforskning och han sammankopplade det med social förändring bland annat fokuserat på problem för minoriteter (Bargal 2006). I Lindängen sker ständigt samarbeten mellan olika aktörer. Ambitionen vi studenter hade med musikprojektet var att utveckla denna samverkan ytterligare och inkludera nya aktörer i gemenskapen, samt att fortsatt stärka kontakten mellan lokala

aktörer och boende. Genom att fylla det offentliga rummet med positiva musikupplevelser fanns det också en ambition att på ett kärleksfullt sätt motverka de kriminella verksamheter som äger rum där. Att på detta sätt realisera ett mer långvarigt och omfattande områdesprojekt med flera aktörer och medborgare tillsammans kunde möjliggöra en mer övergripande förändringsprocess, vilket utmanar de rådande samverkansformerna och hur man vanligtvis genomför projekt i området.

Aktionsforskaren agerar inte likt den traditionella forskaren med den uttalade ambitionen att inte påverka sitt studieobjekt. Istället drivs denne av en vilja att förändra det som studeras och bidra till en positiv utveckling. Möjligheten till direkt förändring ges genom den cykliska process som forskningen innebär, då tidiga resultat i processen kan implementeras i det fortsatta arbetet. Kärnan i aktionsforskningen är alltså att processerna forskning och handling sker interagerat med varandra (Denscombe 2016). Det finns flera olika exempel på hur processen i aktionsforskningen kan se ut. I Stringers (1999) process går man igenom rutinerna *titta* (samla data, definiera och beskriva), *tänka* (analysera och teoretisera) och *agera* (planera, implementera och utvärdera) medan Rönnerman (2004) föreslår momenten *planera*, *agera*, *observera* och *reflektera* som utgångspunkt och inspiration för arbetets upplägg. Walton och Gaffney (1991) beskriver en process där man först identifierar ett problem eller en möjlighet och därefter formuleras idéer som kan leda till förändring och en plan för genomförande. Förändringsförslagen implementeras, sedan bedöms resultaten och vid framgång institutionaliseras metoderna för vidare spridning (ibid.).

Figur 1. Min aktionsforskningsspiral. Baserad på Stringers Aktion research interaction spiral (1999, s.19) där Rönnermans (2004) moment föreslå och reflektera lagts till.

Processen för min aktionsstudie har inspirerats av Stringers (1999) och Rönnermans (2004) modeller. Tanken med studien har varit att den ska fungera som en lärandeprocess både för mig som forskare och för de aktörer som var med och drev musik-

projektet. Den första fasen har bestått av stegen *titta, tänka* och *föreslå*. Den ägde rum vid förstudien till projektet då jag och de andra studenterna tillsammans utformade idén om ett musikprojekt i Lindängen i samförstånd med ett par tjänstepersoner från bostadsområdet (vår gemensamma process). Detta skede kan också kopplas till hur Walton och Gaffney (1991) skildrar processen, då vi först identifierade möjligheter i Lindängen i form av de boendes vilja att samverka och ett utbrett musikintresse. Detta kanaliserades sedan i projektidén om musikarrangemang som mötesplats, med ambitionen att bidra till områdets positiva utveckling.

Efterföljande cirkelrörelser i spiralen har utgjorts av momenten *titta, tänka* och *agera* (min process). *Titta* har gått ut på att jag följt processen genom att närvara vid projektmötena, samt kommunicera och interagera med aktörerna som har varit involverade i projektet. Via intervjuer med projektgenomförarna vid projektets start och avslut, samt genom att föra loggbok har data samlats in avseende de olika skeendena i projektet och aktörernas olika motiv. *Tänka* har inneburit analyserande av den pågående processen för att finna lämpliga teorier och fakta som grund för hur projektet kunde genomföras på bästa sätt, samt för att möjliggöra en vidare avslutande analys. *Agera* har i detta sammanhang betytt ett kontinuerligt införande av lösningar och idéer för att stärka projektet och förslag på aktörer som bör medverka. Slutligen har en avslutande *reflektion* gjorts då det sammanställda datamaterialet analyserades med teorier som lokaliserats tidigare i processen eller som kompletterats efter genomläsningen av empirin. Tanken har varit att denna analys och slutsats ska generera lärdomar både för mig som forskare och deltagare, samt för de andra aktörerna i deras fortsatta arbete i Lindängen.

Själva deltagandet är en av grundpelarna i aktionsforskningsprocessen och deltagarna är därmed centrala och bör delta aktivt (Denscombe 2016). I aktionsstudien för musikprojektet har projektgruppens aktörer utgjort deltagarna i forskningsprocessen. Projektet kan ses som en resa där deltagarna som passagerare under resans gång har kunnat lära sig hur ett mer omfattande områdesprojekt kan genomföras. Lärande har pågått under hela processen där de analytiska intervjuerna har gett möjlighet till självreflektion, medan projektmötena, pianomålningen och andra aktiviteter under projektet har haft potential att skapa nya samarbeten och samarbetsformer. På detta sätt har lärdomar kunnat erhållas inför framtida samarbetsprojekt och tätare kontakter knytas mellan aktörerna.

Inom aktionsforskningen finns två olika traditioner, den pragmatiska och den kritiska. Den pragmatiska är lämplig i kontext där det finns behov av ett omedelbart och gemensamt agerande, vilket innebär en förening av teori och praktik med praktiken i fokus. Forskaren utvecklar användbar kunskap i samverkan med de involverade parterna och antar en expertroll, då denne initierar och sedan styr den aktuella processen mot konsensus för att skapa förändring. Den kritiskt orienterade traditionen passar då det är nödvändigt med en process som startar med kritiskt tänkande och reflekterande, vilket

utgör det centrala och där teorin utgör riktlinjerna för att nå frigörelse. Den kritiske forskaren initierar likt den pragmatiska deltagarnas process och ger dem verktygen för att förstå den men tar sedan ett steg tillbaka, för att bli en reflekterande observatör och låter deltagarna själva styra det hela. Den kritiska traditionen tillåter på detta sätt meningsskiljaktigheter inom processen i högre grad än den pragmatiska (Johansson & Lindhult 2008).

Min ambition har varit att röra mig mellan den pragmatiska och kritiska hållningen som aktionsforskare. Att initiera musikprojektet och sedan involvera mig i utvecklingen tillsammans med aktörerna i rollen av pragmatiker, där jag skulle bidra till processen genom tillämpning av relevant teori och även bistå med annat praktiskt arbete. För att sedan låta aktörerna själva styra projektet och som kritiker reflektera över processen. Det har dock varit svårt att släppa kontrollen över det musikprojekt som jag själv varit med och uppfunnit, därmed kom jag att inta en mer styrande expertroll och den pragmatiska traditionen dominerade min aktionsforskning.

2.3 Undersökningsobjekt

Gummesson (2004) beskriver hur det inom fallstudier tillämpas ett teoretiskt urval där det mest givande fallet först studeras, därefter undersöks fler fall som ger kompletterande eller motstridiga fakta tills en mättnad nås då ytterligare studieobjekt inte tillför något väsentligt till kunskapsbasen. Att undersöka projektprocessen bakom det samskapande musikprojektet i Lindängen kan inte ses som ett teoretiskt urval, utan uppstod som en möjlighet då utvecklingssamordnaren från Framtidens hus ansåg att vår projektidé var intressant och givande att genomföra. Att denna typ av områdesprojekt är relevant att studera kan styrkas med hur forskningen framhäver att samverkan (Creighton 2005; Klein Woolthuis et al. 2013) och medborgarinvolvering (Twelvetrees 2008; Creighton 2005; Healey 2006) är positivt för samhällsutvecklingen, samt då specifikt lokala aktörers och medborgares medskapande och delaktighet står i fokus för de insatser som Malmö stad genomför generellt i Lindängen via *Områdesprogram för ett socialt hållbart Malmö* (Malmö stad 2011).

På grund av begränsad tid inom ramen för uppsatsen och brist på liknande pågående områdesprojekt har inga kompletterande fall studerats, vilket har förhindrat uppkomsten av mättnad avseende datamaterialet. Genom att finna generella mekanismer bakom ett fenomen i en fallstudie kan förståelsen för detta öka och teori genereras, vilket innebär att en analytisk generalisering kan göras av den studerade företeelsen (Gummesson 2004). Eftersom det bara har förekommit ett undersökningsobjekt går det alltså inte att dra några generella slutsatser. Som enskilt fall har studien ändå möjlighet att bidra till forskningen kring projekt och processer och användningen av kultur för att främja en hållbar utveckling av en plats. Även på så vis att det i uppsatsens analysdel har gjorts kopplingar till vetenskapliga artiklar och litteratur rörande liknande fall och projektgenomförande generellt.

2.4 Sekundärdata

Då aktionsforskning var ett nytt fält för mig har jag startat min uppsatsprocess med en litteratursökning för att finna relevant information för hur denna form av studie kan genomföras. Böcker och artiklar om aktionsforskning har lokaliserats genom sökningar på Malmö högskolas biblioteks sökmotor "Summon" och via sökmotorn "Google Scholar" men jag har även tilldelats artiklar och litteraturförslag av min handledare. Relevant litteratur kring projekt, processer, medborgardeltagande, kultur och hållbarhet har erhållits under mastersprogrammet och min kandidatutbildning men teoridelen har också kompletterats med ytterligare alster via ovan nämnda sökvägar samt genom tips från min handledare. De sökord som använts är *action research, social sustainability, social capital, cultural sustainability, the cultural dimension of sustainability, culture, citizen participation, boundary object, aktionsforskning, medborgardeltagande, social hållbarhet* och *socialt kapital*.

På ett av ISU:s (Institutets för hållbar stadsutveckling) frukostseminarium i Malmö som jag närvarade vid presenterade United Cities and Local Governments's (UCLG) representant Jordi Baltá deras handlingsplan för kultur i stadsutvecklingen: *Culture 21: Actions*. Denna presentation och även UCLG:s *Agenda 21 for culture* kom därmed att bli två av källorna i min teoridel *Kultur och hållbar utveckling*.

Flertalet tryckta och elektroniska källor från Malmö stad, lokaltidningar och aktörer som är verksamma i Lindängen har nyttjats för att få fram en nulägesbeskrivning av Lindängen som plats för fallstudien. Något som var relevant för att förstå kontexten för musikprojektet och därmed möjliggöra en djupare analys.

2.5 Primärdata

De mest fundamentala källorna till empirin har varit intervjuerna med personerna från den projektgrupp som genomförde musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen*, vilka representerar ideella, privata eller kommunala aktörer som är verksamma i Lindängen. Utöver intervjuerna har deltagande observationer företagits via involvering i projektets realiserande som en komplementär informationskälla.

2.5.1 Intervjuer

Intervjuer har utförts med projektgruppens medlemmar vid projektstarten och efter själva genomförandet, vilket möjliggjorde en utvärdering av projektet. Verksamhetsutvecklaren från Röda korset valde dock att bara delta i intervjun efter projektets avslut. Två personer från boendenätverket Gatukraft i Lindängen har också endast intervjuats efter projektet för få att en uppfattning om hur projektet mottogs av Lindängeborna. Trots att jag också var en aktör i projektgruppen har jag inte lagt så stort fokus på mig i denna roll i projektets resultatdel, utan främst på de andra parterna i gruppen som är verksamma i Lindängen. Slutligen har jag låtit en av aktörerna intervjua mig för att röja insikter som jag erhållit men ej tidigare reflekterat över.

Inledningsvis har även en person som varit involverad i ett liknande projekt intervjuats, den områdesbaserade Möllevångsfestivalen. Detta har gjorts för att bredda och precisera förståelsen för denna typ av projektprocesser och vilka problem som kan uppstå, samt för att få tips och råd inför musikprojektets verkställande. Material från intervjun har dock inte inkluderats i uppsatsen utan har bara förts in direkt i projektgenomförandet i form av kunskap. Intervjun har också nyttjats för att testa Arnsteins (1969) deltagandestegen som modell att diskutera kring. Stegen har sedan tillämpats under intervjuerna med projektgruppen för att få dem att reflektera kring deras eget och de boendes möjlighet till inflytande i projektet.

Eftersom studien satte igång samtidigt som projektet var det svårt att veta hur utfallet skulle bli och därmed utröna vilka ämnen som kunde tänkas vara intressant att undersöka. Då det hela var ett samverkansprojekt och även olika medborgargrupper skulle involveras kom samverkan och medborgardeltagande att bli de huvudämnena som behandlades under intervjuerna. För att få fram ett rikt och intressant material har många av frågorna inspirerats av två tidigare genomförda studier kopplade till medskapande och medborgardeltagande i två skilda stadsutvecklingsprojekt. *Framtiden är redan här – Hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling* (2013), en publikation i ett interaktionsforskningsprojekt i Göteborg finansierat av Forskningsrådet Formas och en masteruppsats i landskapsplanering på Sveriges Lantbruksuniversitet vid namn *Platspåverkan – en fallstudie om delaktighet och genusperspektiv i planeringen av Aktivitetsytan i Rosengård* (2013).

Intervjuerna har varit av en semistrukturerad karaktär med möjlighet att ställa ytterligare frågor utöver de i den intervjuguide som utformats (Bryman 2008), för att få rikligt med data och skapa ett reflekterande samtal med respondenten. En analytisk intervjustrategi har tillämpats, vilket Kreiner och Mouritsen (2005) menar genererar kunskap mellan intervjuare och respondent avseende ett fenomen. Under denna typ av intervjuprocess kan underförstådda och dolda principer urskiljas genom att det aktuella fenomenet demonstreras, och förståelse skapas därmed kring hur beståndsdelarna tillsammans bildar dess helhet. Tillsammans utforskar och konstruerar intervjuaren och respondenten olika dilemman i exempelvis det organisatoriska livet och praktiken, vilket kan leda till förändrade arbetsmetoder i framtiden och generera ny kunskap inom fältet. Vid analytiska intervjuer kan en intervjuguide användas men intervjuaren bör också kunna frångå denna och genom sin kunskap och kreativitet göra processen till ett lärandetillfälle för respondenten genom att stimulera dennes självreflektion (ibid.). Under de första intervjuerna vid projektets start har informanterna fått samma frågor med några variationer, då specifika frågor kopplade till aktörernas eget arbetssätt och verksamhet har ställts. De har fått reflektera kring idén och idealet för medborgardeltagande inom projektet, sina förväntningar och förhoppningar på projektet, samt erfarenheter från tidigare områdesprojekt och samverkan i området. Genom att ha delgetts aktörernas tidigare erfarenheter av att arbeta i Lindängen och motiv till musikprojektet har jag bättre kunnat bistå dem under projektprocessen. De intervjuer

som har företagits efter projektets avslut fungerade som en utvärdering av projektet då frågorna återkopplades till respondenternas svar i den första intervjun, och materialet har samlats i delen *Projektets resultat*.

På grund av ett önskemål från en forskare på Malmö högskola med koppling till återvinningscentralen ReTuren som var en av aktörerna i projektet, har även frågor inkluderats avseende lärande i anknytning till projektprocessen. Forskaren är aktiv inom fältet deltagande design och Hillgren et al. (2011) som är verksam inom samma forskningsfält påtalar att själva processen när något designas anses bidra till lärande för deltagarna. Avseende denna fallstudie kan man tala om processen då musikprojektet och dess olika moment tog form. Att främja aktörernas lärande som deltagare i denna process har även varit min egen ambition med forskningen och därmed var det relevant att få kunskap om detta. Samtliga intervjuer har därför varit både tillfällen för informationsinhämtning och självreflektion, en lärandeprocess både för dem som forskningsdeltagare och för mig som forskare och medverkande.

Samtliga intervjuer har genomförts på respondenternas arbetsplatser i Lindängen, förutom två som har företagits ute på Lindängen centrum. Intervjuerna har varierat tidsmässigt mellan ca 20 minuter och upp till 1 timme och 30 minuter beroende på hur uttömmande respondenten har varit i sina svar. De har spelats in med informanternas tillåtelse och har därefter transkriberats för hand.

2.5.2 Observationer

Eftersom jag varit delaktig i den sociala miljö som har studerats som en av aktörerna i projektgruppen kan man i enlighet med Bryman (2008) tala om deltagande observationer. Aktionsforskning innebär dock att man går ett steg längre än vid de deltagande observationerna eftersom observatören genom sina handlingar aktivt påverkar sitt studieobjekt (Gummesson 2004). Med detta sätt att resonera identifierar jag mig som en agerande observatör som vid projektmötena med gruppen och kommunikationen med aktörerna via mejl och telefon avseende olika frågor och dilemman både har registrerat händelseförloppen och påverkat dem. Jag har även närvarat vid flertalet aktiviteter som pianomålandet och olika konserter under projektet men har valt att låta de andra aktörerna skildra dessa moment vid de ovan nämnda intervjuerna. Detta för att få en djupare förståelse för händelserna som ägde rum, eftersom jag inte har deltagit vid alla processer kopplat till varje aktivitet men även för att jag i studien valt att fokusera på dem som lokala aktörer och försökt att inte belysa mig själv i för hög grad som extern part. Detta kompletterande angreppssätt tillämpas inom etnografisk forskningsmetod där observatören intervjuar informanter avseende fenomen som är svåra att observera (Bryman 2008).

Fokus vid mina observationer har varit aktörerna och deras arbetssätt och agerande inom gruppen. Detta har dokumenterats genom en loggbok och de protokoll som jag har skrivit för projektgruppens räkning under mötena. Datamaterialets sammanställning

har även inneburit ett tillfälle för reflektion över mina upplevelser under projektet, något som har medfört ytterligare underlag som inte nedtecknats tidigare utan bearbetats under projektprocessen. Insikter har också väckts genom de vetenskapliga teorier som inhämtats till uppsatsen under projektets gång, samt genom diskussioner om fallet med min handledare.

2.6 Metod- och källkritik och diskussion

2.6.1 Aktionsstudie som forskningsstrategi

Kritiker av aktionsforskning anser att tillvägagångssättet inte är vetenskaplig, och att de fynd som erhålls utgör anekdoter som bygger på historieberättande, snarare än fakta med forskningsrelevans säkerställda genom statistiska test. Denna kritik riktas mot den sociala forskningen generellt och även användningen av kvalitativa forskningsmetoder (Greenwood & Levin 2007). Min studie har också gestaltat sig som en berättelse men dess relevans kan stärkas genom att materialet kommer från flera olika insamlingsmetoder och källor, samt att en vetenskapligt grundad analys gjorts. Sandberg (1982) menar att aktionsforskningen ger begränsade möjligheter till distans och kritik av den förändringsprocess som studeras och ställer strategin i kontrast till de idealiserade arbetsmetoderna vid forskning. Inom dessa förutsätts distans till studieobjektet för att möjliggöra en verkligt kritisk hållning och ger inte forskaren något demokratiskt mandat att initiera handlingar eller själv agera (ibid.), vilket står i direkt motsats till hur aktionsforskaren handlar. I min studie har det specifikt varit närheten till och involvering i projektet som genererat det rika datamaterialet, vilket Gummesson (2004) framhäver som aktionsforskningens styrka. Denscombe (2016) menar att strategin möjliggör en verklig inblick i en situation och insiderinformation om hur saker och ting fungerar, vilket är värdefullt för forskare att få förfogande över. Samtidigt påpekar Gummesson (2004) att risken med aktionsstudier är att forskaren blir alltför involverad och därmed har svårt att se helheten eftersom denne blir fångslad av alla detaljerna (ibid.). Detta har varit påtagligt för mig, då jag mitt uppe i projektprocessen och de uppgifter som jag ålagt mig haft svårt att betrakta mitt studieobjekt utifrån, och därmed finna rätt teorier för att analysera helheten. När den inledande fasen för projektet var avklarad, med andra ord då alla aktörer anslutits till projektgruppen och de inledande intervjuerna genomförts fann jag dock tid för reflektion och eftertanke. Efter att ha begrundat och sedan sammanställt empirin, har jag med stöd av min handledare kunnat urskilja vilka fenomen som var intressanta att uppmärksamma och därmed vilka teorier som varit relevanta att tillämpa i den aktuella situationen. Att på detta sätt ta stöd av en utomstående expert som ser situationen utifrån ett annat perspektiv kan ge deltagaren i aktionsforskningen nya insikter och öka dennes förståelse (Denscombe 2016).

Inom aktionsforskningen är deltagandet i centrum. Det finns en stor respekt för deltagarens kunskaper och en jämlik relation med ömsesidigt samarbete mellan forskare och deltagare anses kunna leda till en demokratisering av forskningsprocessen. Deltagaren kan sitta på kontrollen och makten genom att vara den som initierar det projekt som det ska forskas på och där forskaren som expert stödjer projektet och finns

där som en resurs för deltagaren (Denscombe 2016). I mitt fall går det att ifrågasätta hur involverade projektgruppens aktörer har varit i forskningen som deltagare. Parterna har inte medverkat som forskare i den bemärkelsen att de aktivt undersökt sin egen praktik och tillsammans med mig funnit teorier att koppla till denna. Genom de analytiska intervjuerna har de tillhandahållit mig kunskap kopplat till deras verksamheter och även fått reflektera över sin praktik. Men gör det dem till forskningsdeltagare? Försteläraren från Högholmsskolan och utvecklingssamordnaren från Framtidens hus kan anses vara aktionsforskningens initiativtagare, eftersom de tillsammans med mig och de andra studenterna har initierat musikprojektet. De har dock inte startat detta som ett forskningsprojekt utan som ett projekt för att främja en positiv utveckling för området men motivet till aktionsforskning är även specifikt att skapa positiv förändring.

Greenwood och Levin(2007) framhäver hur aktionsforskningen innebär en process där kunskap utvecklas i samverkan vid ett kollektivt handlande med involverade lokala intressenter (ibid.). Där skulle musikprojektet kunna identifieras som den kollektiva handlingen som Lindängens lokala aktörer samlas kring, där lärandeprocessen sker vid planeringen och genomförandet och resulterar i kunskaper om hur omfattande områdesprojekt kan drivas i Lindängen. Intervjuerna har gett projektmedlemmarna utrymme att reflektera över vår gemensamma process och sitt eget agerande. Det är dock svårt att säga om de har lett till ett förändrat arbetssätt vid genomförande av framtida områdesprojekt eller ett annorlunda förhållningssätt avseende inkludering av medborgare. I delen *Projektets resultat* skildras dock flertalet lärdomar som aktörerna fått av projektet, och dessa insikter skulle kunna influera deras fortsatta arbete.

2.6.2 Resultatens tillförlitlighet

Eftersom datamaterialet består av informanternas och min egen upplevelse av projektet och dess processer har studien karaktären av kvalitativ forskning. På samma sätt som aktionsforskning kritiserar kvalitativ forskning för att vara alltför subjektiv. Detta bygger på antagandet att forskaren tillämpar osystematiska föreställningar om sakers betydelse och kommer alltför nära de personer som undersöks (Bryman 2008). För att bedöma studiens tillförlitlighet tillämpas fyra kriterier utformade av Yardley (2000) som Bryman (2008) uppmärksammar som lämpliga för att granska kvalitativa studier.

- . *Engagemang och strikthet.* Ett gediget engagemang i forskningstemat, nödvändiga färdigheter och noggrann insamling och analys av data.
- . *Sensitivitet när det gäller kontexten.* Sensitivitet gäller inte enbart den sociala miljö där forskningen utförs utan även potentiellt relevanta teoretiska ståndpunkter och etiska frågeställningar.
- . *Tydlighet och sammanhang.* Forskningsmetoderna ska vara tydligt specificerade, argumenten ska vara klart uttryckta och förhållningssättet ska vara reflekterande och reflexivt.

. *Effekt och betydelse.* Vikten av att få en effekt på och betydelse för den teori, de praktiker och för den samhällssfär där forskningen genomförs.

(Yardley 2000 i Bryman 2011, s. 357)

Den masterutbildning jag genomgått har väckt ett stort intresse för och uppmärksammat mig på relevansen av samverkan och delaktighet för att främja en positiv och hållbar samhällsutveckling, samt vikten av hur projekt och dess processer genomförs med dessa faktorer som självklara ingredienser. Engagemanget för kultur har alltid funnits där, och genom självvalda studier av kultur och stadsutvecklingen har en tätare koppling mellan mina intresseområden uppstått. Genom flera år av akademiska studier har nödvändiga färdigheter för att genomföra studien på ett professionellt sätt erhållits. Eftersom aktionsforskning var en ny forskningsstrategi för mig har studien inletts med grundliga efterforskningar i vetenskapliga artiklar och litteratur för att kunna realisera detta på bästa sätt. Datainsamlingen har varit omsorgsfull och resulterat i ett rikt material. För att få ett mer mångfasetterat underlag hade intervjuer med och observationer av de medborgare som varit involverade i projektet varit önskvärt. Detta hade dock varit alltför tidskrävande för att ske inom uppsatsens tidsram och inneburit svårigheter, eftersom skoleleverna som deltog behövt tillstånd från sina föräldrar både för att observeras och intervjuas. För att få en mer nyanserad bild av området och arbetet som sker där har utöver intervjuer och observationer olika hemsidor, artiklar och rapporter utgjort källmaterialet. Analysen har genomförts på ett noggrant vis men projektet hade fått en mer grundlig genomlysning och mer signifikanta resultat om de Lindängebor som deltagit eller upplevt det hela hade fått komma till tals. Dock har en intervju med representanter för bostadsområdets boendenätverk Gatukraft utförts, vilket har gett en fingervisning om hur invånarna upplevt projektet. Projektledaren för musikstudion och Röda korsets verksamhetsutvecklare är ju utöver sina arbetsroller även boende i Lindängen, vilket också borde styrka representativiteten bland de intervjuade.

Vid aktionsforskning sätter inte forskaren bara sig själv under luppen som deltagare, utan också de andra som medverkar vid de aktiviteter som observeras. Därför är det viktigt att klargöra syftena med forskningen, be de personer som ska observeras om tillåtelse och skydda deras identiteter, samt hantera det insamlade datamaterialet konfidentiellt (Denscombe 2016). Hänsyn har tagits till den sociala miljön då de involverade aktörerna informerats vid första och andra projektmötet om den aktionsforskning som skulle företas och tillfrågats om samtycke till inkludering av observationerna av dem i studien, vilket de alla har godkänt. I uppsatsen har respondenterna anonymiserats på så vis att de benämnts med sina professionella titlar. Genom grundliga efterforskningar skulle deras identiteter kunna röjas men eftersom den information som återgetts inte är känslig och främst är relaterad till deras yrkesroller har jag valt att ta denna risk. Intervjuerna som genomförts med aktörerna ägde rum under respektfulla former. Samtliga har fått tillgång till det sammanställda datamaterialet, och har därmed

getts möjlighet att korrigera felaktigheter och avlägsna fakta som de inte ville ha med i uppsatsen innan den publicerats.

Den sociala miljön har även beaktats genom valet att inte observera och intervjua de Lindängebor som involverats utan främst de aktörer som drivit projektet. Då flera av de boende har varit skolbarn och därmed minderåriga hade det varit känsligt att inkludera dem i studien, även om tillstånd erhållits från deras föräldrar. Att exploatera dem eller de ungdomar som spraymålade ett piano hade varit etiskt problematiskt även om det varit relevant för studien.

Metoderna som använts vid datainsamlingen har klargjorts på ett detaljrikt sätt, med tydligt angivna argument för dess lämplighet. Fallstudiens analys är väl underbyggd med argument grundade i vetenskapliga teorier, historik och erfarenheter av kontexten som delgetts av aktörerna som intervjuats eller erhållits genom skrivna dokument. I rollen som aktionsforskare har ett kontinuerligt reflekterande varit självklart men det har stundtals varit en utmaning, eftersom det förefallit lätt att förlora sig själv i projektgenomförandet. Att tillbringa tid bortom platsen för fallstudien har erbjudit möjlighet till eftertanke men även stöd från min handledare och en annan forskare som genomfört aktionsstudier har varit välbehövligt i detta avseende. Detta och medvetenheten om mina egna utgångspunkter och antagande som forskare angående kontexten (Bryman 2011) har sett till att ett reflekterande och reflexivt förhållningssätt bibehållits.

Ambitionen med fallstudien har varit att genom aktionsforskning som strategi skapa lärande hos aktörerna som realiserade musikprojektet och för mig som forskare och deltagare. Att fullborda ett omfattande områdesprojekt har gett möjlighet att undersöka befintliga och testa nya samverkansformer och strategier för projektgenomförande i Lindängen, samtidigt som tätare kontakter har kunnat knytas mellan aktörerna. Genom att reflektera kring olika teman kopplat till projektet vid intervjuerna både före och efter projektet har aktörerna kunnat uppmärksamma sina lärdomar av det hela. Vid tillfället då de ombads läsa och godkänna empirin uppstod ännu en möjlighet till begrundande, både av sina egna erfarenheter och de andra aktörernas. Förhoppningsvis har dessa stunder av eftertanke befast nya kunskaper som aktörerna sedan kan implementera i sitt dagliga arbete och i framtida projekt. En genomläsning av uppsatsen där analysen kopplar erfarenheterna till vetenskapliga teorier kan även fördjupa deras förståelsen ytterligare. På lång sikt kan detta även bidra till områdets positiva utveckling och hållbarhet. Dokumentationen av rådande arbetsmetoder i Lindängen som *Lindängenstyle* och genomförandet av projektet kan även generellt bidra till kunskap för forskning och praktik inom fält som stads- och områdesutveckling, med fokus på projekt där samverkan, medborgardeltagande och kultur inkluderas.

2.7 Lärdomar från fältet – Att forska på sin egen praktik

Greenwood och Levin (2007) beskriver hur forskarna i en aktionsstudie i västra Norge skiftade roller i det utvecklingsprojekt som studerades. De växlade mellan att vara

initiativtagare till olika handlingar och att verka stödjande vid aktiviteter, för att slutligen inta mer aktiva och maktutövande roller (ibid.). På samma sätt alternerade jag i min roll som aktionsforskare. Jag startade som en av initiativtagarna till musikprojektet och involverade i samband med detta musikstudion som samarbetspartner, för att sedan övergå till att bistå aktörerna i olika projektaktiviteter och samtidigt söka efter musikutövare som ville uppträda. Slutligen kom jag även att arbeta med marknadsföringen av projektet genom att bland annat skapa och driva en hem- och facebookside. Genom att försöka manövrera och kontrollera projektet för att nå ett framgångsrikt resultat, intog jag en aktiv och maktutövande position under hela projektprocessen. I detta agerande går det att urskilja en mer pragmatiskt orienterad aktionsforskare, som Johansson & Lindhult (2008) menar tenderar att föra projektet mot konsensus istället för att som kritisk aktionsforskare låta deltagarna själva styra projektet.

Aktionsforskningen går ut på att man ständigt sitter på två stolar – forskarens och praktikerns, i mitt fall projektledarens. För mig innebar det att jag brottades med att i ena stunden vara en förtrogen kompanjon i projektet, för att i nästa stund vara en kritisk observatör av samma projekt och mina samarbetspartners. I uppsatsen kan detta dubbla förhållningssätt urskiljas genom att jag i empiridelen skildrar processen utifrån min position som projektledare och samarbetspartner, medan jag vid analysen tar på mig forskarglasögonen. Trots denna distinkta positionering kan gemenskapen och lojaliteten med kollegorna ha förhindrat mig som forskare att inta en verkligt kritisk roll, och även det faktum att jag själv initierade och drev projektet kan troligtvis ha påverkat min bedömning. Detta dilemma beskrivs av Sandberg (1982) och menar att aktionsforskningen ger begränsade möjligheter till kritik och distans till det som observeras (ibid.).

Vid studien av det pågående projektet var det knepig att veta vilka teorier som var lämpliga att använda vid analysen, eftersom det inte gick att veta vad som skulle ske i nästa steg. I början fördjupade jag mig därför mest i forskning kopplat till projektgenomförande och aktionsforskning. Under projektets gång inträffades händelser som kunde kopplas till litteratur och teorier som jag kommit över under masterutbildningen, vilka både kunde användas för att styra projektet i rätt riktning och för att analysera det.

Att skriva uppsats och genomföra ett projekt samtidigt var arbetsamt. Det var lätt att engagera sig för mycket i projektet och alla dess processer, eftersom de var spännande och medryckande att delta i. Mina egna ambitioner var högt satta och jag tog på mig för många arbetsuppgifter och att kontrollera att allting fungerade på bästa sätt. Trots att mycket tid ägnades åt att skriva uppsatsen hann den inte bli färdigt till den ordinarie inlämningen, och lämnades därmed in senare.

3. Teoretiska utgångspunkter

I denna del avhandlas de ämnesområden som diskuteras i uppsatsen: Hållbar stadsutveckling i anknytning till sociala värden och kultur, medborgardeltagande, community work, samverkan och nätverk, samt medskapande projekt och processer. Detta teoretiska ramverk används sedan för att analysera fallstudien och dess resultat.

3.1 Hållbar utveckling

Den snabba befolkningstillväxt som sker i världens städer idag försvårar möjligheterna att tillgodose invånarna med en hög livskvalitet. Det finns dock en strävan på olika samhällsnivåer, såväl vid etablerandet av nya stadsdelar som när utbyggnad av befintliga områden görs att uppnå en hållbar stadsutveckling. Fokus ligger på att gynna de aspekter i en stad som ger människorna detta högre välbefinnande, genom att skapa goda livsmiljöer där sociala, ekologiska och ekonomiska värden främjas. Hållbar stadsutveckling utgår från begreppet hållbar utveckling, vilket kan ses som en process mot positiv förändring där målet också är att skapa bättre levnadsförhållanden för människorna genom att stärka såväl den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsaspekten (Hedenfelt 2013). En av de första och mest välkända definitionerna av hållbar utveckling kommer från Brundtlandrapporten och lyder "Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs". Med 'needs' syftas det specifikt på de livsnödvändiga behoven hos världens fattiga medan 'ability' hänvisar till miljöns förmåga att tillgodose dessa behov både för dagens och framtida generationer (World Commission on Environment and Development 1987, s. 43). Begreppets ambition är att sammankoppla de växande globala miljömässiga och socioekonomiska utmaningarna, samt förmedla en syn på att människan bör leva i symbios med naturen istället för att dominera över den, då både ekonomin och vårt välmående är beroende av dess existens. Det lokala påverkar nämligen det globala då miljöproblem på en plats på jorden kan leda till humanitära katastrofer någon annanstans (Hoopwood et al. 2005). Då dessa företeelser också leder till ekonomiska konsekvenser i form av exempelvis förstörd infrastruktur kan man här urskilja hur tätt sammanbundna de tre hållbarhetsdimensionerna är och som Boverket (2010) nämner finns det ett ömsesidigt beroende mellan dem (ibid.). I korthet kan de olika hållbarhetsaspekterna beskrivas så här: Ekologisk hållbarhet inbegriper att jordens naturresurser förbrukas i samma takt som de återskapas och att ekosystemen bevaras intakta nog för framtida generationer att bruka. Social hållbarhet innebär främjandet av samhällets överlevnad och att alla människor idag och i framtiden får ett gott liv. Ekonomisk hållbarhet handlar om en ekonomisk utveckling där man hushåller med knappa resurser som naturtillgångar och arbetskraft, hänsyn tas till externa effekter som humanitära och miljömässiga kostnader, ekosystemen värderas och skyddas, samt att hållbara investeringar görs (Hedenfelt 2013). I denna uppsats undersöks specifikt den sociala hållbarhetsaspekten och kultur som främjare av social hållbarhet, därför kommer inga fördjupade diskussioner ske kring de andra hållbarhetsdimensionerna.

3.2 Social hållbarhet i stadsutvecklingen

Inledningsvis låg fokus inom debatten avseende hållbar utveckling på den ekologiska respektive den ekonomiska aspekten. Den sociala hållbarheten började inte uppmärksammas förrän under slutet av 1990-talet och vid stadsförnyelse har tre policyområden kopplat till social hållbarhet uppmärksammas: deltagande, social blandning och socialt kapital (Colantonio & Dixon 2011). Social hållbarhet i bostadsområden handlar även om att främja social sammanhållning och inkludering, goda levnadsmiljöer samt social ordning. Det bör finnas ett socialt samspel mellan invånarna, samt ett deltagande i lokala grupper och nätverk. Området måste också upplevas som stabilt, tryggt och säkert samtidigt som invånarna ska känna en stolthet för platsen (Dempsey et al. 2011). I Boverkets *Socialt hållbar stadsutveckling – en kunskapsöversikt* (2010) tas åtgärdsförslag upp avseende hur planeringen och medborgardeltagande kan främja social hållbarhet i socioekonomiskt svaga områden och det beskrivs som "...att ta hänsyn till olika gruppers behov, att förutsättningar för möten förbättras och att jämställdhet mellan kvinnor och män främjas" (Boverket 2010, s. 21). Det innebär en utveckling där integrationen ökar och boendesegregationen minskar. För att skapa en socialt hållbar stad behöver det finnas en helhetssyn där fysiska och sociala insatser länkas samman och ett områdes förnyelse kopplas till den överordnade stadsutvecklingen. Stadens olika delar ska sammankopplas och man bör främja att bostadsområdena får identiteter som ses som positiva av de boende såväl som av människor utifrån. Områdesförnyelsen ska även präglas av inflytande genom att utgå från de boende och ske i samarbete mellan de berörda parterna. Variation av stadens funktioner, boendeformer och gestaltning bör också premieras. (Boverket 2010).

The Western Australian Council of Social Services (WACOSS) som jobbar för den sociala service sektorn i Australien menar att social hållbarhet på grannskapsnivå bara kan åstadkommas då processer, system, strukturer och relationer stödjer nuvarande och framtida generationers kapacitet att skapa beboeliga och hälsosamma grannskap. För att grannskapen ska vara socialt hållbara bör de präglas av rättvisa, vilket innebär att invånarna ges jämlika möjligheter samt att insatser ger resultat där mångfald uppmuntras och premieras. De processer, system och strukturer grannskapen tillhåller ska både skapa samhörighet inom grannskapet och med världen utanför. Inom grannskapet ska det också pågå demokratiska processer och finnas goda governancestrukturer (Barron och Gauntlett 2002).

3.2.1 Socialt kapital

Konceptet *socialt kapital* kan relateras till definitionen av social hållbarhet i den byggda miljön men är ett betydligt mer utrett och diskuterat begrepp, där fokus ligger på att stärka medborgardeltagandet och den lokala egenmakten genom social interaktion och en känsla av gemenskap bland de boende (Dempsey et al. 2011). Gerell (2013) menar att människors tillgång till socialt kapital påverkar hur deras livsmöjligheter ser ut och Putnam och Goss (2002) framhäver hur flera studier visar att det sociala kapitalet är viktigare än det ekonomiska för det personliga välmåendet (ibid.). Det sociala kapitalet

består av tillit, normer och nätverk, vilket tillsammans utgör social organisering. Närvaron av detta främjar möjligheten till samarbeten och koordinering av handlingar som kan öka samhällsnyttan (Putnam et al. 1992). I ett lokalsamhälle innebär det att individer och grupper sammankopplas genom nätverk, vilka har en viss täthet och kunskap avseende relationerna emellan sig och där samspel uppmuntras. Det innefattar också förekomsten av olika former av lokal kunskap, tillit mellan individer och grupper, överenskomna sociala normer samt påföljder för dem som inte bidrar utan bara åker snålskjuts på andra (Rydin & Pennington 2000). Närvaron av starkt socialt kapital i ett område kan på kort sikt påverka vilka val som görs och vilka situationer som uppstår, där exempelvis den sociala sammanhållningen och viljan att aktivt ingripa kan förhindra att antisociala beteenden sker. På lång sikt kan ett starkt socialt kapital leda till större möjligheter för de boende att utvecklas och få arbeten, samt öka tryggheten. Platser med låga nivåer av socialt kapital tenderar att ha sämre skolresultat (Gerell 2013), högre kriminalitet och fler mord (Putnam 2001). Socialt kapital är dock inte bara av godo utan kan också vara något destruktivt som går emot det kollektiva samhällsintresset, exempelvis nätverk bestående av gängmedlemmar eller drogkarteller (Colantonio & Dixon 2011).

Det frivilliga organisationslivet är ett sammanhang där socialt kapital kan skapas. Människors deltagande i exempelvis körer eller idrottsföreningar, bygger upp förtroende för andra samhällsmedborgare och underlättar möjligheten till samarbeten mellan grupper. Studier visar även att ett starkt organisationsväsende främjar demokratin och den ekonomiska tillväxten, då just tilliten människor emellan är nyckeln (Rothstein 2003). Detta kan ses som ett exempel på hur den sociala och ekonomiska hållbarheten går hand i hand. Det sociala kapitalet delas ofta in i stödjande (eng. *bonding*) och överbryggande (eng. *bridging*) (Gerell 2013). Stödjande socialt kapital innebär relationer mellan likasinnade avseende attribut som etnicitet, ålder, kön och klass (Putnam & Goss 2002, s. 11), och utgörs av starka relationer, ofta med vänner eller släkt som fungerar som ett stöd (Gerell 2013, s. 27). Medan överbryggande socialt kapital för samman människor som är olika varandra (Putnam & Goss 2002, s. 11). Där handlar det om svaga relationer mellan olika sociala nätverk som bekanta eller bekantas bekanta, vilka kan tillhandahålla resurser som inte finns inom de egna sociala nätverken exempelvis information om arbeten (Gerell 2013, s. 27).

3.3 Kultur och hållbar stadsutveckling

Kultur inom stadsutvecklingen kan både ses som en egen hållbarhetsdimension, ett medel för att driva hållbarhetsprocesser och binda samman de tre andra hållbarhetsaspekterna men även som själva utgångspunkten och innebörden av hållbar utveckling (Fairclough 2015). På Institutet för hållbar stadsutvecklings frukostseminarium i Malmö den 29 november 2016 presenterade United Cities and Local Governments's (UCLG) representant Jordi Baltá *Culture 21: Actions*, vilket är en handlingsplan för användningen av kultur inom hållbar stadsutveckling. Huvudbudskapet med planen är att kultur bör

ses som en väsentlig dimension av hållbar utveckling, där kulturella rättigheter legitimerar kulturpolitik som utgår från tillgänglighet, deltagande, arv, diversitet, kreativitet med mera. De städer som vill kalla sig hållbara bör erkänna och utforska interaktionen mellan de fyra hållbarhetsdimensionerna, där kultur är inkluderad. I detta kontext har de lokala myndigheterna en fundamental roll, och den kulturella utvecklingen bör involvera samarbeten mellan aktörer från de offentliga och privata såväl som det civila samhället.

Men vad innebär kulturell hållbarhet egentligen? Hawkes (2001) beskriver kulturell hållbarhet som kulturell vitalitet vilket utgörs av *välstånd* i form av hälsa och livskvalitet, *diversitet* avseende kulturella uttryck och manifest, samt *kreativitet* och *innovation* som inom planeringen frambringar fantasifulla lösningar på akuta problem. Nyström (1999, s.13) lägger fram tre viktiga aspekter avseende urban hållbar kultur. *Kulturarv* kopplat till stadsbilden och historisk arkitektur, där även förortens trädgårdsstäder inkluderas. *Kulturella traditioner* förbundna med människors vardagsliv och deltagande i det offentliga stadslivet. *Kulturella uttryck* från individer och samhällen som konst, musik, teater, film, design och hantverk men också festivaler och sportarrangemang. Det handlar både om konsumtion och produktion av hög- och lågkultur.

UCLG (2016) uppmärksammar den lokala kulturens potential att bidra till skapandet av hållbara städer, då den kan främja människors personliga utveckling. Det innebär att ett aktivt deltagande i lokala kulturaktiviteter ökar invånarnas livskvalitet och välbefinnande, samt förbättrar deras livsmöjligheter. Involveringen i kulturlivet kan även få marginaliserade människor och grannskap mer engagerade i samhället och därmed även i det politiska och ekonomiska livet. Något som i sin tur kan stärka individernas sociala och kognitiva färdigheter, förmågan att lära sig saker och lösa problem, samt det kritiska tänkandet (ibid.). Även Landry (2011) framhäver vikten av att inkludera den lokala kulturen och därmed utgå ifrån det som är utmärkande för den aktuella platsen, samt involvera medborgarna i skapandet och utvecklandet av sin stad. Han påpekar dock att användningen av kultur, kreativitet och kreativa industrier vid stadsutveckling inte bör ske efter ett utarbetat recept eller på ett alltför vetenskapligt sätt utan mer i harmoni med hur man arbetar inom olika konstformer. Kulturprogram med obekväma projekt kan utmana beslutsfattare att debattera och ta ställning. I projekten kan medborgarna konsulteras av kulturarbetarna, samt ges makt och möjlighet att uttrycka sina åsikter samtidigt som de också är nöjsamma. Kulturaktiviteterna har också förmågan att skapa dialog mellan olika kulturer och i sammanhang där det råder konflikter mellan olika etniska grupper. Samtidigt kan de leda till att människor upptäcker nya talanger, förbättrar sin självkänsla, ökar sin motivation, ändrar tankebanor och involverar sig i samhället (ibid.). Medborgarnas aktiva deltagande och de andra resultaten UCLG (2016) och Landry (2011) nämner innebär en positiv påverkan på stadens sociala värden. Kulturprojekt skulle därmed kunna utgöra praktiska medel för att främja en socialt hållbar stadsutveckling. Fairclough (2015) menar att de kulturella aspekterna tills nyligen faktiskt sågs förbundna med hållbar utveckling som delar av just den sociala

hållbarheten eller tätt sammankopplade med de sociala frågorna. I sin vidaste bemärkelse omfattar kultur allt som sker i våra olika livsvärldar och därmed hela samhället. Kulturen konstruerar samhället och samhället formar kulturen (ibid.). Mot bakgrunden av detta kontinuerliga omskapande kan man förstå vikten av att inkludera och ta hänsyn till kulturen när vi utformar och omdanar våra städer och samhällen.

Vilka metoder anknutna till kultur kan då tillämpas inom planeringen? *Cultural planning* kan ses som ett komplement till den traditionella samhällsplaneringen och kan användas vid utveckling av befintliga bostadsområden. Där är utgångspunkten platsens verkliga identitet i form av styrkor och särart. Eftersatta områden kan på detta sätt byggas om och stärkas genom kulturaktiviteter som utgår ifrån de boendes tankar, kunskaper och idéer. Via så kallad *cultural mapping* kartläggs en plats kulturella resurser i form av materiella värden som kultursektorn innefattande konst, kulturella och kreativa näringar, samt immateriella värden som kreativitet, framtidsstro, religioner, traditioner med mera (Lundberg & Hjorth 2011). Bianchini (1999) lyfter tre frågor som är viktiga att beakta för beslutsfattare kopplat till cultural planning. Att skapa öppensinnade, toleranta offentliga rum för social integration som kan användas på flera olika sätt, samt att ha genomsläppliga gränser mellan olika bostadsområden så att människor med lätthet kan röra sig mellan områdena, där ringleder, tågsspår och kanaler är exempel på svårgenomträngliga fysiska barriärer. Att uppmuntra till multikulturalism, där olika etniska befolkningsgruppers utmärkande identiteter stärks, och att främja interkulturella utbyten vilket innebär brobyggande mellan olika befolkningsgrupper. Slutligen framhäver han behovet av att utvärdera och erkänna värdet av kulturprojekt med aktivt deltagande medborgare kopplade till hållbarhetsstrategier (ibid.).

Landry (2011) menar att upprättandet av starka principer kan hjälpa städer att nå en större kulturell och kreativ rikedom, där kulturpolitiken bör lägga fokus på en kombination av fyra olika områden. *Upplysning* som utvecklar insikter, kunskap, utbildning och reflektion. *Egenmakt* där social inklusion är centralt, vilket involverar stärkandet av identiteter och sammanhållning, samt gemensamt arbete och visionskapande. *Underhållning* i form av lekfullhet, fritid, nöje, rekreation och avkoppling. *Ekonomisk påverkan eller resultat*, bestående av jobbskapande, uppbyggnad av kapaciteter och förbättrade färdigheter, främjande av nystartade företag och en entreprenörskultur, vilket sammantaget kan exempelvis stärka turismen (ibid.).

3.4 Medborgardeltagande som ideal och praktik

En viktig aspekt av social hållbarhet i staden är förmågan att få samhället att hänga samman. Det centrala där är att det finns ett faktiskt och upplevt deltagande från medborgarna i samhällsutvecklingen (Abrahamsson 2013). Cornwall (2008) påpekar att involvering av medborgarna i beslutsfattande gällande viktiga frågor och för att följa upp de styrandes åtaganden är något som efterfrågas av aktivister, utvecklingspraktiker och progressiva tänkare över hela världen. De offentliga institutionerna har tagit till sig detta och i många länder har det efter hand vuxit fram institutionaliserade mekanismer

för att rådgöra med medborgarna. Det kan gälla brukargrupper, forum och råd eller mer temporära event eller processer (ibid.).

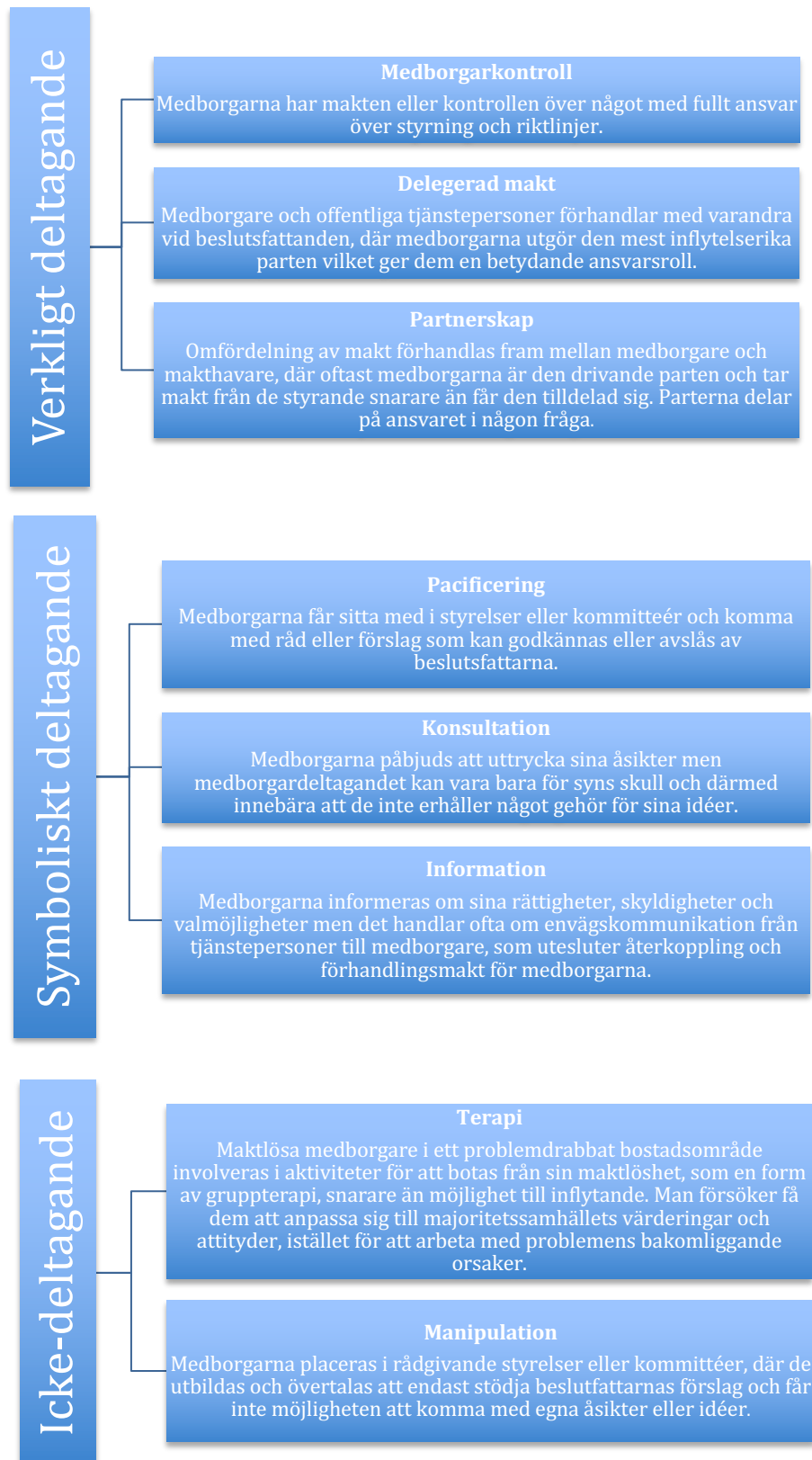
Med ett sjunkande politiskt deltagande bland medborgarna i Sverige är det också en prioriterad fråga bland många svenska kommuner att uppmuntra invånarna till involvering i samhällsbygget som ett sätt att främja demokratiutvecklingen (Abrahamsson 2013). Ett av motiven till att medborgardeltagandet lagstadgades i den svenska planeringsprocessen på 1980-talet var en demokratitanke om att motverka det ökade avstånd mellan politiker och medborgare som uppkommit på grund av kommun-sammanslagningar och centraliseringar, och därmed göra det lättare för politikerna att fånga upp medborgarnas önskemål och krav. Den främsta anledningen till reformen var dock viljan att tillmötesgå de medborgerliga protester mot olika projekt och de krav om medborgarinflytande som förekom. Genom att involvera medborgarna kunde man därmed lättare skapa legitimitet och acceptans för planbesluten (Henecke & Khan 2002), vilket enligt min mening borde minska antalet överklaganden och därmed påskynda planeringsförfarandet. Medborgarnas medverkan i samråden ansågs även som ett sätt att återfå den efterhandskontroll av kommunernas planer staten tidigare skött, genom att människorna själva fick bevaka sina intressen i processen och på detta sätt kunde mer kvalitativa beslut uppnås. Detta kan dock ses som problematiskt ur ett demokratiskt perspektiv då det främst är vita, medelålders män och resursstarka samhällsgrupper som deltar, därmed tas inte hela befolkningens intressen i beaktande. Samråden är dock endast rådgivande, vilket innebär att politikerna inte behöver ta hänsyn till de synpunkter och förslag som noteras (ibid.). Tahvilzadeh (2015) menar att det oftast handlar om ett symboliskt deltagande snarare än en verklig möjlighet till inflytande. För svenska politiker innebär medborgardialoger i form av samråd främst ett tillfälle att informera sig om folks åsikter, förankra sin politik och utöka sina kunskaper. Utvärdering av redan fattade beslut är ett välkommet tema medan dialoger där medborgarna bjuds in till beslutsfattande inte är speciellt omtyckta av politikerna (ibid.).

3.4.1 Deltagandestegen

Ett verktyg forskare kan använda för att analysera och utvärdera medborgares möjligheter till deltagande och inflytande är *deltagandestegen*, "the ladder of citizen participation". Modellen introducerades av den nordamerikanska planeringsforskaren Sherry Arnstein i en artikel under 1960-talet för att belysa hyckleriet kring medborgardeltagande och genom den hade hon ambitionen att utmana den rådande maktfördelningen. Arnstein drevs av övertygelsen att medborgarnas inflytande över hur staden skulle planeras, byggas och förvaltas bör stärkas i synnerhet för samhällets mest utsatta grupper (Castell 2013). Hon menade att genom omfördelning av makt till de resursfattiga invånare som vanligtvis exkluderas från politiska och ekonomiska processer skulle överflödssamhällets fördelar kunna tillfalla dem i samma mån som de resursstarka. Tanken med deltagandestegen är att kunna urskilja olika nivåer av inflytande i deltagandeprocesser. Stegen är uppdelad i tre olika segment som rör sig på en skala mellan icke-deltagande och deltagande. De nedersta stegpinnarna definieras som *icke-*

deltagande och utgörs av *manipulation* och *terapi* (Arnstein 1969). Medborgarna erhåller inget inflytande utan man försöker istället ändra deras inställning eller leda dem bort från grundproblemen, genom att involvera dem i aktiviteter (Castell 2013) där de "utbildas" eller "botas". I mitten av stegen befinner sig det *symboliska deltagandet* i form av *information*, *konsultation* och *pacifiering*. På denna nivå ger man sken av att medborgarna har möjlighet till ett visst inflytande genom involvering, vilket kan innebära tomma löften då de politiska beslutsfattarna sedan kan välja att inte ta hänsyn till deras synpunkter. På stegens tre översta steg *partnerskap*, *delegerad makt* och *medborgarkontroll* äger det *verkliga medborgardeltagandet* rum och medborgarna får den medborgarmakt som Arnsteins anser att medborgardeltagandet ska innebära (Arnstein 1969).

DELTAGANDESTEGEN

Figur 2. Sherry Arnsteins deltagandesteg (1969). (Översatt till svenska av Anna Sommardal).

3.5 Community work

James L. Creighton (2005), en konsult med gedigen erfarenhet inom fältet offentligt deltagande anser att värdet med medborgardeltagande är att bättre, mer genomtänkta och legitima beslut kan fattas men han har även funnit andra fördelar. Tjänstepersoner som involveras i arbetet med detta erhåller en större förståelse för medborgarnas angelägenheter och deras syn på hur tjänstepersonernas verksamhet fungerar. Genom att låta medborgarna vara med och bestämma över något skapas en känsla av att de är med och äger frågan, vilket förenklar realiserandet och kan få dem att vilja hjälpa till med detta. Delaktigheten är även utvecklande för det civila samhället, då de involverade personerna i lärandeprocessen både får kunskap om själva sakfrågan och hur statligt beslutsfattande fungerar i praktiken. De tränas i att influera och bygga koalitioner med andra samt att samverka, vilket ger dem verktyg att bli goda ledare som kan bidra till framtida problemlösande i samhället (ibid.). Denna form av aktiv medverkan kan relateras till arbetsmetoderna inom *community work*, en taktik för områdesutveckling som används bland annat i Storbritannien. Det kan ses som en process där lokala offentliga tjänstepersoner eller lokala socialarbetare, fastighetsförvaltare, vuxenutbildare, hälsoarbetare eller präster i sina arbetsroller initierar eller stödjer olika former av kollektivt handlande i ett bostadsområde för att invånarna själva ska kunna förbättra platsen. Medborgarnas delaktighet står i centrum och för att uppnå ett välmående och framtidskridande samhälle anses deras medverkan nödvändig (Twelvetrees 2008).

Först analyseras områdets behov och sedan bistår community workern invånarna i arbetet med att själva uppnå en positiv förändring genom att exempelvis stödja redan existerande lokala grupper eller forma nya (Twelvetrees 2008). Det rör sig också om konkreta initiativ där medborgarna får inblick i makthavarnas beslutsprocesser eller att delta i förvaltningen av området (Twelvetrees 1991). Att involvera de boende i olika kulturaktiviteter ses som effektivt för att öka det sociala välmåendet och sammanhållningen samt bryta känslan bland invånarna att deras öden redan är förutbestämda, en inställning som ofta förekommer i utsatta områden (Twelvetrees 2008). Det kan innebära alltifrån att hedra grannskapets kulturella rötter genom gatuteater och konstutställningar (Twelvetrees 1991), till att stödja invånarna i skapandet av en lokal karnevalkommitté eller lära missnöjda ungdomar spela musik och uppträda (Twelvetrees 2008). De ovan nämnda arbetsmetoderna kan hänvisas till modellen *community development* där community workern agerar facilitator för positiva handlingar medborgarna uppmuntras genomföra, samtidigt som de intalas att de själva har möjlighet agera och skapa positiv förändring (Twelvetrees 1991).

Kontaktskapande och alliansbyggande med några boende i området är nyckeln till välfungerande community work men stöd och välvilja från ett stort antal andra invånare är också nödvändigt. I områdesutvecklingsprocesser är det också en god idé att samverka med andra professioner för att kunna bygga upp välfungerande organisationer och få de grannskapsprojekt som genomförs att fungera effektivt (Twelvetrees 1991).

3.6 Samverkan och nätverk

Samarbete mellan en mångfald av samhällsaktörer beskrivs av Klein Woolthuis et al. (2013) som det enda sättet att få till en hållbar urban utveckling, en utmaning som bör betraktas som ett *wicked problem*. Begreppet innebär ett problem som är svårt eller omöjligt att lösa genom sin komplexitet, benägenhet att förändras över tiden och det faktum att det inte finns bara ett svar som är det rätta. Ett nätverk med intressenter från olika samhällsnivåer kan utgöra en kompletterande institution till den statliga instansen. Genom kombinationen av parternas olika intresseområden, kunskaper och synsätt kan de mångfasetterade problemen bättre genomlysas, och olika lösningar sammanfogas för ett framgångsrikare resultat (ibid.). Denna form av centraliserad styrning genom nätverk och deltagande kallas *governance* (Buizer et al. 2015) och används världen över inom olika discipliner (Sørensen & Torfing 2009). Styrformen innebär utvecklandet av flytande gränser mellan det offentliga, privata och allmänheten (Uyarra & Gee 2013) med processer som karaktäriseras av anpassning, experimenterande och lärande (Stoker 2002).

Governance handlar inte bara om samverkan och styrning utan också om en aktiv inkludering av medborgare. Healey (2006) framhäver värdet med ett kollaborativt och kommunikativt förhållningssätt vid utvecklingen av fragmenterade grannskap. Hon menar att när nätverk bestående av medborgare, ekonomiska aktörer och statliga representanter får inflytande över utvecklingen tillgodoses medborgarnas intressen och livskvalitet på ett bättre sätt än vad de dominerande statliga och ekonomiska systemen kan åstadkomma. Då grannskapet kollektivt gör insatser för att lösa gemensamma problem avseende deras publika ytor byggs också ett socialt, intellektuellt och politiskt kapital upp, vilket kan utgöra en institutionell resurs inom grannskapet som underlättar lösningar av framtida problem. Nyseth (2009) ser också det goda i medborgarnas involvering i nätverken då det kan ge dem en röst och bidra till skapandet av nya demokratiformer, med potential att råda bot på de västerländska industrisamhällenas demokratiska underskott. Nätverkens sammansättning och organisering kan dock leda till en urholkning av demokratin, genom att vara exkluderande då representanter från alla samhällsnivåer finns med men inte nödvändigtvis från alla olika grupper av politiker, medborgare eller intressenter inom dessa nivåer (ibid.). Transparensen kan också vara bristfällig, genom begränsad insyn från allmänheten och möjlighet att utkräva ansvar från nätverksdeltagarna eftersom de inte är folkvalda utan ofta självutnämnda (Sørensen & Torfing 2009)

Healey (2006) menar att det finns ett ställningstagande inom utvecklingen av governance om att genomförbarhet bör vara ledord istället för kontroll. Dock kan styrning och kontroll ses som centralt med hänvisning till det ovannämnda synliggörandet av nätverkens icke-demokratiska tendenser och Stokers (2002, s. 23) beskrivning av de självstyrande nätverken som "...not just influencing government policy but taking over the business of government". Det kan därmed anses att det finns behov av att se till att demokratiska strukturer och tillvägagångssätt genomsyrar governance-

nätverken. Stoker (2002) framställer statens roll i dessa sammanhang som tillbakalutad, faciliterande och inte så auktoritär men menar att det finns ett behov av att den utövar en viss form av kontroll för att undvika misslyckanden. Staten bör först *bryta ned* och *koordinera* genom att definiera en situation, identifiera nyckelaktörer och länka samman relevanta parter. Sedan utföra *kalibrering* och *styrning* där relationer influeras och styrs för att uppnå önskvärda resultat. Slutligen realisera *integrering* och *reglering* som handlar om att hantera själva systemet och det som finns utanför, samt en metod för att undvika oönskade sidoeffekter och fastställa effektiva koordineringsmekanismer (ibid.). Sørensen & Torfing (2009) beskriver likt Stoker (2002) statens funktion som att förhindra dåliga utfall men det författarna kallar "good governance" inkluderar även förbättrad effektivitet och demokratiskt prestanda. För att utföra detta "governance of governance" benämnt som *metagovernance* kan folkvalda politiker eller offentliga chefer enligt Sørensen & Torfing (2009, s. 146 -147) använda sig av följande verktyg:

1. *Nätverksdesign* vars mål är att influerar nätverkens omfattning, karaktär, sammansättning och institutionella procedurer.
2. *Nätverksinramning* som syftar till att fastställa nätverkens politiska mål, skattevillkor, rättsliga grund och diskursiva hemvist.
3. *Nätverkshantering* som försöker minska spänningar som kan uppstå inom nätverken, lösa konflikter, främja enskilda aktörers möjlighet till utrymme och makt att handla, samt sänka transaktionskostnaderna genom att tillhandahålla olika typer av materiella och immateriella insatser och resurser.
4. *Nätverksdeltagande* som strävar efter att påverka den politiska dagordningen, utbudet av möjliga alternativ, vilka platser som beslutsfattande sker på och vilka politiska utfall som förhandlas fram.

3.7 Medskapande projekt och processer

När städer eller bostadsområden ska utvecklas handlar det inte bara om hur involverade nätverk struktureras och fungerar, utan också om hur projekten och processerna som ska leda till förändringen organiseras respektive designas. Enligt Eriksson et al. (2015, s. 16) var grundtanken med musikprojektet i Lindängen att själva processen skulle fungera som en mötesplats där delaktighet och möten sker i två steg, dels under planeringsfasen och förberedelsefasen och sedan vid själva genomförandet. Avsikten var att projektet skulle utgöra en katalysator för framtida musikaktiviteter i Lindängen och att processen skulle medföra att ett nätverk utformades som kan arrangera och samordna dessa. Förhoppningen var också att bidra till att samverkan och medskapande skulle öka i området, vilket i sin tur skulle kunna stärka den sociala hållbarheten och knytas till den pågående områdesutvecklingen.

Twelvetrees (1991) menar att vissa punkter bör utredas vid involvering i planering och ledning av projekt i ett grannskap. Det bör kartläggas om det faktiskt finns ett intresse för det projekt som ska initieras och om det finns ett intresse att genomföra det bör motivet till detta utrönas. Vilka behov kommer projektet att tillfredsställa, alltså vad

kommer det slutligen att leda till? Finns det andra alternativa projekt som möter behoven på ett effektivare sätt? Det är också viktigt att observera liknande projekt som genomförts för att lära sig av de problem som uppstod i dessa fall. På detta sätt kan man också bedöma chanserna för det egna projektets framgång. Skulle det under planeringsprocessen framkomma att projektet troligtvis inte är genomförbart är det inte fel att dra sig ur istället för att möta ett katastrofalt misslyckande (ibid.). Även Engwall (2003) betonar vikten av att se till historiskt liknande projekt för vägledning och idéer vid projektarbeten men framhåller också vikten av att beakta den organisatoriska kontext där projektet befinner sig. Det handlar om att urskilja vilka traditioner, värden och procedurer som dominerar inom den aktuella organisationen, vilket i synnerhet bör uppmärksammas om man tänkt frångå eller förändra dessa (ibid.).

Vidare påpekar Twelvetrees (1991) att om man väl bestämmer sig för att genomföra projektet bör olika hinder urskiljas och noga övervägas. Resurser i form av exempelvis tid, pengar, lokaler, fordon och människor behöver ses över men det krävs också att minst en person agerar projektets motor och är engagerad nog för att arbeta med det även sent in på natten om det skulle behövas, med andra ord en eldsjäl. Man bör se över vilka aktörer som ska involveras i projektet men också vilka som kan vara direkt olämpliga då de rent av kan skada det. Det kan också vara praktiskt att tidigt knyta till sig samverkanspartners till projektet, vilka kan verka som stöd och bidra med insiderinformation. Organisationsstrukturen bör ses över vad beträffar styrgruppens storlek och dess representation av olika samhällsgrupper, etniciteter och kön (ibid.). Engwall (2003) understryker att lagmedlemmarna bör väljas ut med omsorg till projekt då gruppdynamiken är viktig och påverkar kunskapsgenerering, innovationskapacitet och kommunikationsmönster, vilka alla är avgörande moment i arbetet med ett projekt.

I komplexa projekt som har många involverade aktörer med skilda åsikter, tolkningar och viljor menar Alderman et al (2005) att det är viktigt att inkorporera *sense-making*-perspektivet i själva projektledningen. Det innebär att projektdeltagarna "make sense" av projektet, det vill säga att dess mening och mål förstås och förankras. Det handlar om att skapa en gemensam bild av projektets vision och denna insikt klargör för aktörerna vad de förutsätts göra och kan därmed agera därefter. Genom att de involverade parterna får förståelse för varandra och projektet kan risken för missförstånd minska och därmed förseningar av projektet (ibid.).

Som tidigare nämnts var tanken att processen skulle vara i fokus i musikprojektet och detta synsätt inspirerades av Mälardalsrådets rapport *Stadsutveckling med samverkan: Processer och arbetsmetoder med kultur i Stockholm - Mälarregionen (2014)*, där själva görandet i den ständigt pågående stadsutvecklingsprocessen anses vara det centrala.

Det är genom att göra som man får med sig skeptiker och där idéer provas, utvecklas och förbättras. Kort och gott är det i själva görandet som den verkliga samverkan sker (Sternö & Nielsén, 2014, s. 36).

Denna inställning är även essentiell inom forskningen kring designprocesser, där processen i sig anses kunna skapa konsensus kring ett projekts mening och mål (Ehn 2008), bidra till lärande, samt bygga relationer mellan olika aktörer, som i sin tur kan utvecklas till nya nätverk (Hillgren et al. 2011).

Deltagande design och *prototyping* tillämpas som metoder för att pröva och utveckla lösningar som i form av sociala innovationer kan möta vår tids komplexa sociala, ekologiska och ekonomiska utmaningar (Hillgren et al. 2011). Sociala innovationer kan ta formen av alltifrån idéer för nya produkter som *Fair trade* eller tjänster som *The open University*, till modeller eller sociala rörelser som *Wikipedia* (Hillgren et al. 2011; Björgvinsson et al. 2010). Kärnan i uppfinnandet är den deltagande designen, det vill säga att såväl experter, byråkrater och professionella som användarna av den tilltänkta innovationen medverkar i designprocessen, samt att det finns en öppenhet genom lättillgängliga designplattformar. Idéerna kan på så vis kombinera förmågan att vara bra för den samhälleliga gemenskapen genom att lösa de sociala behoven och förmågan att agera genom de nya sociala relationer och samarbeten som processen utvecklar (Hillgren et al. 2011).

För att skapa förståelse kring mening och mål för det designobjekt som är under utveckling tillämpas *design-games* som exempelvis utgörs av: deltagarnas vardagsaktiviteter relaterat till designprojektet, konstruerade design-games inom designprocessen liknande vardagsaktiviteternas design-games, design-games kopplade till metod och medel där 'design-by-doing' och 'design-by-playing' praktiseras vilket kan relateras till 'learning-by-doing', samt design-games där man arbetar med koncept, organisatoriskt deltagande eller video som designmaterial. För att stödja kommunikationen och deltagandet i designprocessen används både materiella och socio-materiella prototyper som representanter för det som designas, de socio-materiella nyttjas även för att binda samman olika deltagare respektive design-games med varandra (Ehn 2008). De materiella prototyperna utgörs av fysiska ting medan de socio-materiella består av relationer med funktionen av diskussionsforum, där angelägenheter likt uppbyggnaden av arbetslag eller kapacitet kan hanteras, och där frågor, motsättningar och dilemman kan föras fram och behandlas (Hillgren et al. 2011). Prototypernas sammanbindande och meningsskapande funktion gör att de kan benämnas som *boundary objects* (Ehn 2008), vilka genom att försöka ge de involverade aktörerna likvärdig information avseende designens system, process och kontext underlättar en anpassning av deras enskilda intressen efter det som designas. Boundary objects kan också användas för att mobilisera designdeltagarna i aktioner för att nå framsteg, genom att låta dem medverka i beslutsfattande, insamling av resurser och fördela arbetsuppgifter kopplat till objektet mellan sig (Bergman et al. 2007).

I designprocessen är det viktigt att se över hur prototyperna identifieras och registreras, samt vilka olika betydelser de kan få i olika design-games. När prototyper, design-games

eller modeller blir utvalda och upptagna i designprocessen av dess mänskliga deltagare, blir de nämligen också till aktiva icke-mänskliga deltagare (Ehn 2008). Ett exempel på detta är en ambitiös medborgardialog som genomfördes i Göteborg för att generera en vision för utvecklingen av ett hamnområde. Där kom den materiella formen för samarbetet i formen av en icke-mänsklig deltagare att styra co-designprocessen på ett sätt som missgynnade det demokratiska deltagandet, och därmed uteslöt deltagarnas viktigaste bidrag till diskussionen. Då protokollet från deltagarnas brainstorming-sessioner omvandlades till en affisch för att bättre kunna kommunicera de framtagna visionerna filtrerades abstrakta idéer som var svåra att visualisera om experimentell governance och socioekonomiska frågor bort, medan uppslag avseende den byggda miljön hamnade i förgrunden. Genom att affischen och andra visualiseringar av visionerna förde fram sin egen agenda fick de inflytande över designprocessen, vilket i slutändan fick de mänskliga deltagarna att sluta kämpa för sina enskilda intressen och istället ansluta sig till konsensus och bli kollaboratörer (Palmås & von Busch 2015).

Emilsson et al. (2014) beskriver hur designerna av designprocessen kan anta olika roller. De kan underlätta och stödja pågående initiativ, starta projekt på egen hand eller i samarbete med andra, eller inta en koordinerande funktion genom att skapa plattformar och föra samman olika aktörer för att skapa kreativa möten. Björgvinsson et al. (2010) framhäver den demokratiska aspekten i deltagande design, där rådande maktrelationer uppmärksammas samtidigt som svaga och marginaliserade grupper tilldelas egenmakt (ibid.). Där har designern möjlighet att som Palmås och von Busch (2015) nämner inta en aktivt agerande roll, och genom att arbeta med andra sociala aktörer ge exempelvis invånare i ett grannskap tillgång till inflytande och därmed bidra till en positiv förändring. Huvudproblemet inom denna typ av processer och inom deltagande design är dock att designerna riskerar att facilitera tvångsmässiga och legitimerande processer där det saknas utrymme för kritik, konflikter och mobilisering av deltagarna. I fallet med medborgardialogen i Göteborg fanns det begränsad möjlighet till att ha en kritisk eller negativ ståndpunkt, istället premierades ja-sägande och konsensussträvan. Något som troligen berodde på att designerna försökte undvika att styra över de medverkande i för hög grad (ibid.).

Begränsningen med deltagande design är enligt Ehn (2008) att man utgår från identifierbara användare av det som ska designas medan de personer och aktörer som sedan lägger beslag på designtinget kan bruka det på oförutsedda sätt. Denna problematik kan lösas genom användningen av *meta design* där nya brukare och aktörer får möjlighet att engagera sig i design-games efter att designprocessen har avslutats, så kallad 'design-in-use' som kan bidra till en vidareutveckling av designtingen. Inom denna designform tillämpas *infrastructuring* (ibid.), en pågående process vilken tillåter omfattande samarbeten över tid med en mångfald av aktörer (Björgvinsson et al. 2010). Det handlar om att skapa infrastruktur som är flexibel och möjliggör att nya personer kan lägga beslag på designtingen, samt där prototyperna i rollen av boundary objects binder samman de design-games som skett under designprocessen med de som utspelas efteråt

under den pågående nyttjandet (Ehn 2008). Infrastructuring innebär för Malmö Living Labs som bedriver aktionsforskning på innovationer, att etablera en atmosfär som främjar kontaktskapande och snabba experiment i sitt hemmahörande kontext. Tillsammans med olika gräsrotsrörelser har de utfört olika experiment i flera mindre labbmiljöer för att skapa förändring med utgångspunkt i rörelsernas medlemmar som användare, samt deras liv och verklighet som kontext (Björgvinsson et al. 2010).

4. Fallstudien: Musikprojektet Färgglada Toner på Lindängen

I den här delen av uppsatsen redogörs musikprojektets bakgrund, den samverkan och designprocess som ägt rum, möjligheten till deltagande och inflytande inom projektet, samt resultaten. Här beskrivs också Lindängen som bostadsområde, samt de visioner och mål som ligger till grund för denna typ av projekt i Lindängen och Malmö stad, hur samverkan fungerar i området, samt hur de involverade aktörerna har arbetat i tidigare projekt. Texten utgår från intervjuer med musikprojektets aktörer vid projektstart och efter projektets avslut, mina egna iakttagelser under projektprocessen, samt andra källor i form av internetsidor, tidningsartiklar och rapporter. Även jag kan ses som en aktör i projektgruppen men i studien har jag valt att inte lägga så stor vikt på mig själv i denna roll, utan fokuserar främst på de andra parterna som är verksamma i Lindängen. Eftersom Röda korsets verksamhetsutvecklare (som även är aktiv i boendenätverket Gatukraft) avböjde att delta i den inledande intervjun skildras dennes åsikter och tankar endast i delen *Projektets resultat*, vilken bygger på intervjuerna efter projektets avslut och inkluderar även en intervju med två andra representanter från Gatukraft.

4.1 Hållbar områdesutveckling: Malmös områdesprogram och Lindängen mot Framtiden

Malmö stad ligger långt fram i arbetet med den ekologiska hållbarheten (Malmö stad 2011) men när det gäller problem kopplade till den sociala hållbarhetsaspekten, omfattande miljonprogramsområden med socialt utanförskap, bristande integration och boendesegregation har man mycket att ta sig an. Inom dessa områden är kommunen nämligen en av de mest problemtyngda i landet (Boverket 2005).

Kommunen har under de senaste decennierna lagt stora resurser på att få stadens välfärd att nå alla Malmöbor. Boverket (2005) beskriver hur både staden och dess kommunala bostadsbolag MKB Fastighets AB har bedrivit aktiva insatser i utsatta stadsdelar beträffande bostadsförsörjning, levnadsvillkor, integration och medborgarinflytande (ibid.). I *Områdesprogram för ett socialt hållbart Malmö* som pågick 2010-2015 koncentrerades investeringarna till större punktinsatser i några utvalda bostadsområden (Karlsson & Cars 2015; Malmö stad 2015b). Åtgärderna var ett sätt att främja den sociala hållbarheten och samtidigt integrera den ekologiska och den ekonomiska hållbarheten. Genom att främja en positiv utveckling i områdena skulle hela stadens sociala hållbarhet stärkas. För att stimulera ett specifikt områdes förändringsförmåga gjordes "hårda" investeringar i den fysiska miljön, vilka knöts samman med "mjuka" investeringar i de boendes kunskap och kapacitet. Ett fysiskt "skelett" och sociala "muskler" etablerades på detta sätt i de aktuella områdena genom större samverkan mellan stadens olika förvaltningar, samt involvering av boende och andra aktörer som fastighetsägare, företagare och ideella föreningar (Malmö stad 2011).

Flera olika metoder applicerades för att nå områdesprogrammets uppsatta mål och tanken var att praktisera och pröva för att hitta de angreppssätt med bäst resultat. Innovationsforum skapades lokalt i de utvalda områdena där man samlade personer med både lokal, nationell eller internationell bakgrund, med praktiska och teoretiska

kunskaper, från både näringsliv, offentlig sektor och tredje sektor, och med det gemensamma målet att ta itu med sociala problem. Jobb, boende, lärande, trygghet och delaktighet var de teman man arbetade kring. Delaktighet ansågs vara nyckeln till framgång vid förändringsarbetet i de olika bostadsområdena, där det handlade om att arbeta "tillsammans med" medborgare och aktörer, snarare än "åt" eller "för" dem. Medborgarinvolvering och mobilisering skulle främjas genom att redan existerande intressegrupper i områdena sammanförs med andra grupper eller parter med liknande intresseområden. Innovationsforum eller dialogmöten framhölls som goda exempel för att utveckla samverkan mellan olika medborgargrupper. En lokal samordningsgrupp var kopplad till varje bostadsområde och ledde utvecklingsarbetet, där kärnan var medskapande och medborgardelaktighet (Malmö stad 2011).

Bostadsområdet Lindängen i utkanten av Malmö var en av de utvalda platserna där insatser från områdesprogrammet genomfördes (Boverket 2015). Platsen är präglad av miljonprogramstidens planeringsideal genom sin storskaliga struktur, generösa grönytor, separeringen av de olika trafikslagen (Riksantikvarieämbetet 2015) och det centralt belägna handelscentrumet som byggdes för att göra området självförsörjande (Malmö stad 2011). Vid en snabb internetsökning på Lindängen möts man av rubriker kopplade till våld, trygghetsarbete och den planerade förändringen av området. Bilder av grådaskiga höghus och polisbilar representerar platsen men också människor som umgås i stadsrummet och barn spelande på tamburiner. Enligt Boverket (2015) ses Lindängen som ett av Malmös problemområden på grund av den segregation och det utanförskap som finns här likt i många andra miljonprogramsområden. I siffror innebär det att 70 procent av de cirka 6 900 Lindängeborna är födda utomlands eller har båda föräldrarna födda i utlandet, att endast 48 procent av invånarna i arbetsför ålder förvärvsarbetar och att majoriteten av dessa har låga inkomster i jämförelse med resten av Malmö (ibid.). En stor andel av befolkningen cirka 30 procent är unga 6-24 år, vilket både kan ses som en styrka och utmaning för området (Malmö stad 2011). I bostadsområdet finns många eldsjälar som på olika sätt lyser upp sitt område med engagemang och aktiviteter. Det viktiga och välfungerande boendenätverket Gatukraft arbetar på olika sätt för att stärka gemenskapen och tryggheten i området, bland annat genom tillfälliga installationer och evenemang i gaturummet i samverkan med andra lokala aktörer (Gatukraft 2015). Ett annat gott exempel är den lokala musikstudio Abra Cadabra som drivs av en boende uppväxt i Lindängen. Tanken med verksamheten är att aktivt främja en positiv förändring i området via musik, då ungdomar från Lindängen har möjlighet att spela i in låtar och musikvideos där. Genom att ha datakurser för pensionärer där ungdomar hjälper till byggs också broar mellan olika generationer (Fröjd 2014; Paulsson 2016).

Projektet i Lindängen via Malmös områdesprogram kallas *Lindängen mot Framtiden* och består av fyra insatser. Mötesplatsen *Framtidens hus*, en plattform lokaliserad i Lindängens centrum till för att stödja en positiv utveckling i Lindängen genom sektor-övergripande samarbeten mellan offentlig, privata och idéburna aktörer och

medborgarna (Karlsson & Cars 2015). Verksamhetens fokus ligger på att öka sysselsättningen och minska försörjningsstödet, och stationerade i huset är bland annat Stadsområdesförvaltning Söder, individ- och familjeomsorgen, Arbetsförmedlingen, Röda Korset och Rädda barnen. Tjänstepersonerna där ska även arbeta med att stödja idéer och projekt som medborgarna eller andra aktörer vill genomföra. Det handlar med andra ord om samma delaktighet som främjas generellt inom områdesprogrammet, där saker görs tillsammans med de boende eller andra aktörer istället för åt dem (Malmö stad 2015b). *Allaktivitetshuset* som verkar i Lindängeskolans lokaler efter skoltid och är en generationsöverskridande mötesplats, där barn, unga och vuxna kan utöva gratis fritidsaktiviteter de själva efterfrågar som matlagning, gymnastik och musik samtidigt som kontakt mellan medborgarna och myndigheterna upprättas via skolan och Stadsområdesförvaltningen. En fysisk insats är *förnyelseprocessen* i Lindängens centrum driven av Stadsområdesförvaltningen i samarbete med andra förvaltningar och aktörer. Slutligen har man implementerat *den diffusa samordningsfunktionen*, vilken ständigt pågår mellan olika aktörer, aktiviteter och processer i bostadsområdet. Genom den arbetar man främst från kommunens håll med att finna olika sätt att sammanföra och koppla ihop parter med samma intresseområden (Karlsson & Cars 2015).

Utöver mötesplatserna skapade genom områdesprogrammet finns strax utanför Lindängens centrum Lindgårdens Mötesplats där bland annat många föreningar håller till med barn, ungdomar och äldre som utövar olika fritidsaktiviteter (Eriksson et al. 2015), och sedan november 2015 huserar här också den kvartersnära återvinningscentralen ReTuren, en mötesplats där invånarna både kan ägna sig åt återvinning och återanvändning, samt delta i kreativa aktiviteter (VASYD 2016). Områdesprogrammen avslutades 2015 men insatserna Framtidens hus och Allaktivitetshuset har permanentats, samtidigt som både omdaning av centrumet och samordningen av de olika aktiviteterna fortgår (Eriksson et al. 2015).

4.1.1 Samverkan och delaktighet i olika områdesprojekt

För att främja en positiv utveckling i Lindängen och därmed stärka den sociala hållbarheten genomförs regelbundet olika projekt och evenemang i området. Detta sker bland annat genom den ovan nämnda *samordningsfunktionen* där samarbete mellan lokala tjänstepersoner, lokala aktörer och boende sker, samt då Lindängeborna själva arrangerar happenings (Stena fastigheter 2016; Malmö stad 2015c; Nordh 2015). De kommunalt drivna verksamheterna Framtidens hus och Allaktivitetshuset verkställer ofta projekt i området enligt utvecklingssamordnaren och aktivitetssamordnaren från respektive verksamhet och detta görs alltid utifrån en efterfrågan eller ett intresse från de boende. Även om själva initiativet kan komma från verksamheternas personal, studenter eller andra externa aktörer, berättade aktivitetssamordnaren. Vid olika evenemang i området uppträder ofta barn och unga från Allaktivitetshuset med dans och musik (Eriksson et al. 2015). Bland annat har tjänstepersoner anställda vid Framtidens hus engagerat vuxna och barn, ideella organisationer och fastighetsägare från området, i att piffa upp och aktivera den undangömda, fula och otrygga passagen

vid entrén till Framtidens hus. Det innebar ett experimenterande med temporära och fasta installationer för en mer levande och trevlig passage (Malmö stad 2015c). Boendenätverket Gatukraft har bland annat anordnat gatufest med musikuppträdanden, workshops och kakbuffé i Lindängens centrum för att öka delaktigheten, gemenskapen och tryggheten (Nordh 2015). Ett av de lokala bostadsbolagen Stena fastigheter jobbar inom sin verksamhet med det egna konceptet *Relationsförvaltning* syftande till att utveckla hållbara boendemiljöer och arbetsplatser, med fokus på barn och unga inom områdena skola och arbete (Stena fastigheter 2016). I Lindängen organiserar bolaget tillsammans med Friluftsförbundet aktiviteter för barn och unga boende i deras hus, för att ge dem bättre möjligheter att vistas ute i naturen och därmed få en meningsfullare fritid (Stena fastigheter 2015). Företaget sponsrar också tillsammans med Hyresgästföreningen, ABF och Motettens Folkets hus i Lindängen musikstudion Abra Cadabras musikaktiviteter för unga berättade studios projektledare. Under våren 2016 arrangeras enligt honom projektet *Ungt ledarskap* genom musikstudion, där unga lär sig leda andra unga och på detta sätt få värdefulla kunskaper inför framtiden.

4.2 Bakgrund – Färgglada Toner På Lindängen

Under våren 2016 genomfördes musikprojektet *Färgglada Toner På Lindängen* av lokala aktörer och boende i bostadsområdet Lindängen i Malmö. Projektgruppen bestod av representanter från områdesteamet på Framtidens hus, en förstelärare från Höga Holmskolan, återvinningscentralen ReTuren, musikstudion Abra Cadabra, Röda korset, Allaktivitetshuset och av mig som mastersstudent från Sveriges lantbruksuniversitet. Projektidén utvecklades av mig och några andra studenter under universitetskursen *Planering och förvaltning för hållbar utveckling av stadslandskapet, tillämpningskurs* på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp, där vi i grupp skulle utforma en verklighetsförankrad strategi för hållbar utveckling i Lindängen.

Lindängens centrum.

Bild 1: Kartutsnitt över Lindängen.

Källa: Malmö Stadsbyggnadskontor (2016).

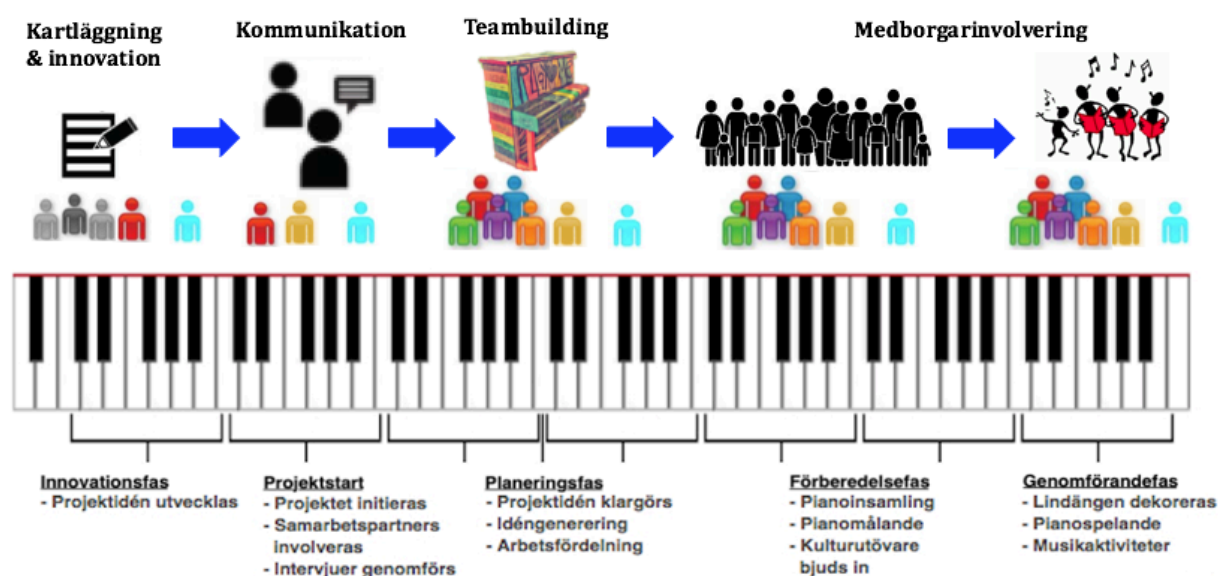
Tillagd text i fet stil: Sommardal (2016).

Genom studiebesök i bostadsområdet, intervjuer med lokala aktörer, samt läsning av hemsidor och dokument om området skaffade vi oss kunskap om Lindängen. Det framkom att det finns ett stort musikintresse i området, en vilja bland invånarna att samverka och engagera sig i något som kan stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende, samt en ambition att ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna. Gruppen utarbetade efter hand en projektidé om musikarrangemang som mötesplats, där planering och genomförande av musikaktiviteter på Lindängens offentliga ytor skulle skapa möten och samverkan mellan boende och lokala aktörer, samt fylla dessa platser med positiva upplevelser. Tanken var delaktighet i två steg, dels genom att involvera aktörer och boende i planeringen och förberedelsen av eventet och sedan i själva genomförandet som både skulle innebära att anordna det hela och att

själva uppträda med musik och dans. En del av förberedelserna inbegrep arrangerandet av möten och samverkan mellan medborgare genom att låta dessa måla och dekorera pianon, vilka sedan skulle ställas ut i Lindängen för att aktivera stadsrummet med sin närvaro och genom att människor spelar på dem under eventperioden. Idén utvecklades i samråd med lokala tjänstepersoner från Framtidens hus och Allaktivitetshuset, med utgångspunkt i olika inspirationskällor (Eriksson et al. 2015).

Då en förstelärare på Högaholmsskolan hade uttryckt intresse för initiativet hölls ett möte den 27:e januari 2016 med oss studenter, en tjänsteperson från Framtidens hus och läraren. På mötet togs beslutet om att faktiskt realisera förslaget i Lindängen under våren 2016, därefter kontaktades andra lokala aktörer och projektet började ta form. Projektet kom att pågå fram till den 10:e juni, var av pianona stod ute i stadsrummet och de olika musikaktiviteter ägde rum under de tre sista veckorna.

Projektprocessen

Projektprocessen för musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen*.

Projektgruppens medlemmar

Projektledare på Abra Cadabra musikstudio

Projektledare, musikproducent och ungdomsledare på Motettens Folkets hus, samt boende och uppväxt i Lindängen. Driver bland annat ungdomsprojekt inriktning musikproduktion via den egna musikstudion Abra Cadabra som är Motettens Folkets hus's ungdomsprojekt sponsrat av Stena fastigheter, Hyresgästföreningen och ABF.

Koordinator på ReTuren

Miljövetare och praktisk pedagog arbetande som informatör och med kreativt skapande med avfall på återvinningscentralen ReTuren, vilken drivs av VA SYD, en regional VA-organisation i Sydvästra Skåne som även har hand om avfallshantering.

Förstelärare på Högaholmsskolan

Grundskole- och förstelärare på Högaholmsskolan med fokus på värdegrundsfrågor och mentorskap.

Utvecklingssamordnare på Framtidens hus

Socionom anställd inom den lokala gruppen som verkar genom Malmö stads områdesprogram.

Verksamhetsutvecklare på Röda korset

Anställd på Röda Korset och verksam i Lindängen. Driver nätverket Lindängen, är boende och uppväxt i Lindängen, samt aktiv i boendenätverket Gatukraft.

Aktivitetssamordnare på Allaktivitetshuset

Fritidsledare som samordnar fritidsaktiviteter för barn, unga och vuxna på Allaktivitetshuset.

Mastersstudent på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp och Malmö högskola

Student studerande mastern Hållbar stadsutveckling – ledning, organisering och förvaltning. En av studenterna som var med och uppfann musikprojektet.

4.3 Samverkan och designprocess i musikprojektet

Bland majoriteten av projektgruppens parter finns det en etablerad tradition av samverkan och nätverksskapande, vilket innebär att de aktivt söker samarbeten för att genomföra projekt, stärka den egna verksamheten samt Lindängen och dess invånare. Utvecklingssamordnaren på Framtidens hus har uppdrag från kommunen att främja samverkan i Lindängen och det handlar bland annat om att få de lokala aktörerna att känna sig delaktiga i det som händer. Hans inställning är att man genom samarbeten mellan förvaltningarna tillsammans med näringslivet och den idéburna sektorn når längre både inom det sociala och fysiska förändringsarbetet. Dennes uppdrag är att skapa möjligheter för att genomföra förslag tillsammans med de aktörer som vill realisera dem. Genom de projekt och processer utvecklingssamordnaren och dennes samarbetspartners startar finns det möjlighet att skapa fler kontakter i området, och han menade att intressanta saker som händer i området kan locka fler människor att engagera sig. På detta sätt skulle alltså föreningar som idag har lösare eller ingen kontakt med Framtidens hus kunna lockas till deltagande och samverkan.

ReTurens koordinator beskrev Framtidens hus och dess personal som drivkraften i Lindängen, den aktör som samordnar, arbetar lösningsfokuserat och sätter stommen i

olika event där andra aktörer är involverade. "Lite som Lindängens curlingföräldrar som sopar banan för att vi ska kunna göra det vi kan göra" påpekade hon. Mentaliteten bygger enligt koordinatören på att det ska vara lätt att göra bra saker i Lindängen, vilket smittar av sig på de andra aktörerna och faktiskt förenklar olika genomföranden. Detta praktiskt inriktade och förenklande arbetssätt bekräftades också av utvecklingssamordnaren som nämnde hur de på Framtidens hus istället för att tänka stort och omfattande utgår ifrån små idéer som man kan bygga vidare på, och där resultatet får bli vad det blir. Ett allmänt tillvägagångssätt då Framtidens hus genomför projekt i Lindängen är att inte gå ut med information till allmänheten förrän tidigast tio dagar innan. Det som skildras här är det vinnande koncept som tillämpas vid genomförandet av de sammankopplande lokala händelserna i Lindängen, vilket i folkmun går under namnet *Lindängenstyle*. Koordinatören berättade om när polisen skulle komma till Lindängen och ge medborgarlöften som exempel på ett sådant uppslag, där information till de medverkande aktörerna och allmänheten inte kom ut förrän cirka tre dagar innan. Då fick alla parterna på sitt sätt bidra med något litet och spontant till evenemanget: Allaktivitetshuset hade bakat muffins, biblioteket höll i ett quiz, Framtidens hus hade dragit fram grillen och ReTuren arrangerade en namntävling för sin soptunna. Musikprojektet kan ses som ett exempel på en mer genomtänkt och planerad sådan idé där alla aktörer bidrar med vad det kan och har möjlighet till.

Det har varit den lättaste idén att presentera enkelt för folk och få dem att nappa och hänga med på. Just att vi har en idé om att sätta ut pianon i det offentliga rummet och låta folk spela på dem. Då får man ju idéer om hur man skulle kunna engagera sig i detta och vad skulle jag kunna hänga på utifrån den ramen. Det tyder på att det är en väldigt bra idé från början.
(Utvecklingssamordnare, Framtidens hus)

När ReTuren eller andra aktörer har initierat egna projekt i området har man enligt koordinatören tagit hjälp av Framtidens hus som sambandscentral för att förmedla projekten till andra lokala aktörer. I dessa sammanhang bjuds potentiella samarbetspartners in till en plattform med en grundidé, där de har haft möjlighet att komma med förslag eller ifrågasätta. På samma sätt har också musikprojektet fungerat och presenterats för de involverade parterna. Merparten av musikprojektets aktörer hade tidigare samarbetat i andra områdesprojekt men ReTuren hade inte förrän nu haft kontakt med Abra Cadabra musikstudio och Högaholmsskolan. Högaholmsskolans förstelärare hade endast haft lösare kontakter med ett par av aktörerna.

Processens design var redan förutbestämd innan det första mötet för musikprojektet hade ägt rum. Projektet skulle genomföras *Lindängenstyle*, det vill säga på det sätt som de lokala aktörerna vanligtvis gör saker i Lindängen: spontant, flexibelt, anspråkslöst och lustfyllt. Denna agenda sattes av Framtidens hus's utvecklingssamordnare som tillsammans med oss studenter initierade projektet. De av projektgruppens aktörer med vana av att delta i olika medskapande projekt i området var snabba att ansluta sig till

denna inrotade arbetsmetod. Men att planera ett projekt flera månader i förväg var de inte förtrogna med och kan sägas bryta mot den klassiska *Lindängenstyle*-designens mer spontanistiska karaktär.

Inom projektet rådde det delade meningar om vad som utgjorde projektets kärna. Utvecklingssamordnaren hade fastnat för momentet med pianomålningen som ett intressant och spännande experiment, och la all sin kraft på att marknadsföra projektet genom denna lättförmedlade visuella vision. Själv kämpade jag med att även ge fokus åt de musikaktiviteter som sedan skulle äga rum under projektets eventperiod, vilket visade sig framstå som mer abstrakt och därmed svårare att levandegöra och få olika aktörer att ta till sig. För majoriteten av projektgruppens medlemmar kom musikprojektet under den största delen av planeringsprocessen att handla främst om att måla och ställa ut pianona i stadsrummet, samt att spela på dem vid något tillfälle.

Genom involveringen av projektledaren från musikstudion kom musikaktiviteterna i stadsrummet att få en mer framträdande roll än tidigare. Det var jag som bjöd in och presenterade projektet för honom, och förmedlade då pianomålningen som en del av projektet och inte dess huvudsak. Trots detta kom de alternativa förslag utan direkt koppling till pianona att bli få. Under ett möte då samtliga i projektgruppen var samlade diskuterades olika förslag på musikaktiviteter och de flesta som kom att genomföras var kopplade till pianona. När vi studenter utformade musikprojektet identifierade vi Allaktivitetshuset som en viktig part som kunde delta med olika uppträdanden, då vi hört att barnen och ungdomarna därifrån brukade medverka med sång och dans vid olika evenemang i området. Det gick dock inte att få dem att bidra med detta till musikprojektet. Även projektledaren från musikstudion drogs in i konceptet med pianomålandet och såg till att killarna i centrumet fick spraymåla ett piano och göra det till sitt eget. Hans motiv var framför allt att göra dem mer delaktiga i projektet men också att förhindra vandalisering av de andra pianona, då involveringen kunde motivera dem att avhålla sig från skadegörelse på instrumenten och förhoppningsvis även få dem att avvärja andra från detta.

Musikprojektet hade inte någon uttalad projektledare utan realiserades genom partnerskap mellan projektgruppens aktörer där alla i enlighet med *Lindängenstyle*-designen bidrog med sin del. Detta fungerade väl när det gällde att samla in, förvara och måla pianona. När det blev frågan om att samordna de musikaktiviteter som skulle äga rum tycktes *Lindängenstylens* spontana och flexibla design problematisk, eftersom de kulturutövare som bjödits in att uppträda ställde sig frågande till att medverka när som helst under en treveckorsperiod. För att styra upp det hela och hålla samman projektet tog jag på mig att samordna aktiviteterna med ett lättillgängligt aktivitetsschema som kunde fyllas i via internet, och genom att intervjua projektgruppens aktörer för att få en bild av deras motiv med projektet och därmed förståelse för hur jag kunde bistå dem. Dessa åtaganden gjorde att jag kom att fungera som någon form av projektkoordinator. Genom att ta den rollen och försöka planera projektet gick jag emot *Lindängenstyle*, där

styrning sker genom partnerskap och spontanitet går före planering. Att försöka gå emot den invanda arbetsmetoden var dock lättare sagt än gjort och de andras *Lindängenstyle*-inställning kom ständigt stick i stäv med min mer planerande strategi. Även utvecklings-samordnaren tog dock på sig en mer ledande roll genom att ansvara för logistiken rörande pianona och myndighetskontakterna, samt delta aktivt vid genomförandet av flera musikaktiviteter.

4.3.1 Kommunikationsmetoder

Majoriteten av aktörerna i musikprojektet tillämpar *mun till mun* - metoden vid samverkan med andra parter i området, vilket innebär att de helt enkelt träffas då idéer eller potentiella samarbeten ska diskuteras. Denna kommunikationstaktik kan likt *Lindängenstyle* ses som en strategi verksam inom *den diffusa samordningsfunktionen* på Lindängen. Metoden kom även att användas både vid musikprojektets möten och när såväl utvecklingssamordnaren som jag själv förmedlade projektidén till olika aktörer. Under projektet nyttjades även mejl- och telefonkontakt för att diskutera olika detaljfrågor.

De flesta av aktörerna i Lindängen har regelbundna möten i olika konstellationer. Enligt aktivitetssamordnaren på Allaktivitetshuset träffas de kommunala aktörerna Framtidens hus, Allaktivitetshuset, Lindgården, biblioteket och fritidsgården, och ibland även områdets skolor nästan varannan vecka bland annat för att undvika missförstånd och konkurrens mellan verksamheterna. Musikstudios projektledare deltar inte i dessa möten men har samarbetat med många av områdets aktörer när han har genomfört projekt där de haft gemensamma intressen. När musikstudion skulle etablera sin verksamhet i Lindängen samlade han alla områdets aktörer till ett möte. På detta sätt fick han reda på vad deras olika verksamheter sysslade med och kunde diskutera hur de kunde samverka istället för att konkurrera med varandra, då exempelvis Allaktivitets-huset också har musikinspelning inom sin verksamhet. Vid ReTurens etablering i Lindängen hade redan goda kontakter och ett fungerande samarbete med det lokala aktörsnätverket upprättats enligt koordinatören, och hon arbetar aktivt för att ha en bred krets av aktörer att samverka med. En gång i månaden deltar ReTuren och de andra föreningarna, organisationerna och verksamheterna som huserar på Lindgården i husmöte. På koordinatörens inrådan kom också musikprojektet att presenteras på ett av dessa möten för att få fler aktörer att delta och uppmuntra dem som sysslar med kultur-verksamhet att vara med och bidra med uppträdanden och aktiviteter, vilket mottogs med entusiasm från majoriteten av mötesdeltagarna. I slutändan kom dock inga av dem att genomföra någon aktivitet under projektet.

4.4 Delaktighet och inflytande i musikprojektet

I projektets planeringsfas var främst personer som arbetar inom olika verksamheter och organisationer i Lindängen involverade. Boendenätverket Gatukraft bjöds in till att vara en del av projektgruppen men kom bara att utgöra en stödjande part. Då projektdeltagarna från Röda korset respektive Abra Cadabra musikstudio även bor och är uppväxta i

området går det ändå att påstå att de boende i Lindängen var representerade i projektgruppen. Det framkom dock senare att Röda korsets verksamhetsutvecklare även var aktiv i boendenätverket men i projektet kom hon främst att representera Röda korset. I förberedelsefasen var samma aktörer involverade men även boende i form av eleverna från förstelärarens skolklass på Högholmsskolan, ungdomar som hänger i centrumet och några ungdomar som deltog i en ledarskapsutbildning på musikstudion. Tanken var att även barn och unga från Allaktivitetshuset skulle ha medverkat men på grund av brist på tid och engagemang från de anställda och aktiva där medverkade de inte i projektet. Vid genomförandefasen arrangerade Gatukraft och projektgruppens parter olika musikaktiviteter som workshops och uppträdanden. Kulturutövare från andra delar av Malmö och Skåne engagerades genom bland annat *Folkuniversitetet* och *Sommarscen Malmö* (en verksamhet via Malmö stads Kulturförvaltning som anordnar gratis uppträdande i Malmö under sommaren).

4.4.1 Aktörernas syn på delaktighet

Alla projektgruppens medlemmar arbetar inom sin verksamhet på olika sätt med delaktighet och inflytande kopplat till invånarna i Lindängen. Inom stadsutveckling är det enligt utvecklingssamordnaren avgörande för att uppnå förändring att medborgarna är delaktiga i det som sker. Han menade att man på Framtidens hus försöker gå över till att bygga allt utifrån medborgardelaktighet istället för att försöka planera in det i projekten. Det bästa vore om det blev en självklarhet som de inte ens behövde reflektera över, och vid ett initiativ som musikprojektet bör processen börja med att man tänker ut hur invånarna kan bli delaktiga.

Idealet är naturligtvis att de som besöker oss, medborgarna i Lindängen själva kommer med sina initiativ och idéer...och att vi snarare har en stöttande roll än att vara den som kommer med idéer.
(Utvecklingssamordnare, Framtidens hus)

Ett exempel på detta är boendenätverket Gatukrafts initiativ till en gatufest i Lindängen som utgick från en idé om att förvandla centrumet till sitt vardagsrum för en dag, ett projekt som utvecklingssamordnaren ser som föredömligt då det var just medborgardrivet. Nätverket både stärktes av sin möjlighet till handlingsutrymme och påverkan, samtidigt som det lockade fler boende att ansluta sig till dem. Utvecklingssamordnaren bistod med myndighetskontakter och andra praktiska saker, medan Gatukraft själva styrde processen genom att bland annat kontakta olika aktörer som höll i workshops och drev det hela på sitt sätt.

Trots stora insatser har man under de fem åren med områdesprogrammet och efteråt bara nått ut till en bråkdel av invånarna men utvecklingssamordnaren påpekade att delaktighet inte kan tvingas fram, utan folk väljer kanske att delta då de har ett personligt engagemang i frågan eller en personlig koppling till händelsen. Det handlar om att göra saker som är intressanta och engagerar människor, annars kommer inte folk

delta menade han. Utvecklingssamordnaren har underliggande motiv till sin delaktighet i musikprojektet kopplat till sin yrkesroll som socialarbetare och för honom handlade projektet också om att främja den kollektiva styrkan i området. Hans medverkan är en del av arbetet med att frambringa naturliga band mellan de lokala myndigheterna på Framtidens hus och invånarna i Lindängen. Det innebär skapandet av tillit för honom som tjänsteperson, vilket kan exemplifieras genom ett möte med en pojke som ägde rum i trappan på Framtidens hus innan vi skulle genomföra vår intervju. Pojken var på väg för att hämta ansökningsblanketter till sin mamma och har träffat utvecklingssamordnaren tidigare genom musikprojektet, eftersom hans lärare är vän med denne då det är just pojkens skolklass som ska måla de pianon som ska ställas ut.

Det är på det sättet man bygger ett förtroende och en slags känsla av gemenskap som inte handlar om att jag är tjänsteman och han är en kille från området. Utan att vi har något gemensamt och det är då det blir intressant.
(Utvecklingssamordnare, Framtidens hus)

I hans roll är denna typ av möten extremt viktiga då det kan bidra till att fler invånare känner en samhörighet och omsorg för sitt bostadsområde, vilket kan ge positiva effekter för området på längre sikt.

På Allaktivitetshuset försöker man enligt aktivitetssamordnaren ständigt involvera husets aktiva personer i olika projekt, bland annat finns det rena samtalsgrupper där idéförslag diskuteras. Hur projekt genomförs beror på syftet med det. Vissa projekt drivs av personalen och de boende kommer som besökare medan man vid de stora festerna i Lindängen involverar invånarna i exempelvis bakning eller låter ungdomarna uppträda. Hon beskrev också projekt där husets besökare har varit mer drivande, som när några tjejer med stöd av Malmö museum gjorde en utställning om sina liv i Lindängen. Beträffande delaktighet och inflytande kopplat till musikprojektet ser aktivitetssamordnaren det från Allaktivitetshuset håll som viktigt att de boende som involveras får ta till sig projektet och göra det till sin grej. Varje projekt leder till ett lärande för de delaktiga och detta ser hon som något viktigt. I detta fall fann hon det svårt att få ungdomarna på Allaktivitetshuset intresserade, då de inte hade något konkret att samlas kring. När aktivitetssamordnaren kom in i projektet upplevde hon att det mest tillhörde Högaholmsskolan. Hon trodde dock att om barnen och ungdomarna på Allaktivitetshuset skulle få adoptera ett piano skulle de också känna sig delaktiga och projektet skulle även kunna bli deras. "Man kan prata hur mycket som helst med barnen och säga att det här kommer hända men de kommer inte förstå någonting förrän de själva får vara med och göra" påpekade hon.

Försteläraren som varit med från första projektmötet kan anses ha rätt om de Lindängebor som blev mest involverade i projektet, eleverna i hennes skolklass. Hennes dröm var att eleverna skulle komma med egna idéer om vad de ville göra, vilket de brukar göra ibland när det gäller hur undervisningen ska läggas upp. Hon påpekade att

det finns alla förutsättningar för detta när de väl har greppat projektet och då piano-målningen är i gång. Eleverna kom att delas in i fem grupper med varsitt piano, där varje grupp fick skissa på idéer för hur de skulle se ut och sedan tillsammans måla dem. Under bildlektionerna fick de också rita annonser för att få tag på de pianon som skulle målas och affischer till själva eventperioden. Som en muntlig övning skickades barnen ut i Lindängen för att samla in namnförslag från Lindängeborna på musikprojektet. Piano-insamlingen och målandet dokumenterades genom foton och lades ut på sociala medier. Utöver detta gick även eleverna under perioden då pianona stod ute ned till centrumet och hade flera dansuppvisningar, samt ett DJ-framträdande. En av förstelärarens förhoppningar med projektet var att det skulle öppna vägar för dem med musikintresse genom att de eleverna får kontakt med dem som sysslar med musik i området, vilket de också fick bland annat genom DJ-kursen med projektledaren från musikstudion.

Skolklassen målar pianon.

En skiss på hur ett piano ska målas.

Koordinatorn berättade att de på ReTuren fått direktiv om att arbeta med delaktighet genom att stödja boende som kommer med sina idéer till dem. Detta har ännu inte hänt men då verksamheten är ny kan det bero på att medborgarna ännu inte vet vad de kan förvänta sig och vad de har möjlighet att önska sig. Hon trodde att pianomålningen kunde bli en värdefull process för eleverna där de får öva sig på delaktighet genom att engagera sig och själva bestämma över något i form av pianonas utseende och var de ska placeras ut. Ett sätt att visa för eleverna att saker som de inte trodde var möjliga att önska sig faktiskt kan genomföras.

Musikstudions projektledare arbetar med delaktighet i Lindängen genom att låta invånare från olika generationer ta plats i området och skapa möten över generationsgränserna. I musikprojektet var han drivande i att anordna olika musikaktiviteter och höll i en DJ-kurs med skolklassen från Högaholmsskolan. Eleverna fick sedan möjlighet att uppträda under en av musikeventdagarna och tanken från hans sida var att det skulle kunna ge upphov till ett musikintresse hos dem. Genom att även involvera en lokal barnkör och ungdomarna i centrumet som designade sitt eget pianon fick han in andra åldersgrupper. Generellt i projektledarens arbete med ungdomarna i musikstudion är

ambitionen att sätta deras personliga utveckling i fokus, vilket också genomsyrade hans arbete i musikprojektet.

4.4.2 Aktörernas syn på sitt eget inflytande

De aktörer som tycktes mest drivande i projektet var utvecklingssamordnaren som initierade projektet, försteläraren som var först att nappa på förslaget och musikstudions projektledare som tidigt fick idén presenterad för sig. Det var också dessa som själva upplevde att de hade ett stort inflytande i projektet och dess genomförande, samt hade tagit på sig större konkreta uppgifter. Utvecklingssamordnaren skötte logistiken kopplat till pianona, tillstånd från myndigheterna och kontaktade folk som ville uppträda, försteläraren involverade aktivt sina skolelever i projektet på olika sätt och projektledaren anordnade olika musikaktiviteter samt skötte ljudteknik under evenemangsdagarna. Samtliga aktörer ansåg att det var högt i tak inom projektgruppen och att de hade möjlighet att få gehör för sina idéer. ReTurens koordinator och Allaktivitetshusets aktivitetssamordnare tyckte att de inte hade så mycket inflytande, vilket troligen berodde på att de själva inte var så aktiva i projektet. Koordinatorn såg istället ReTuren i detta projekt mer som en plattform som kunde bidra med kunskaper och material, samt utrymme för att måla och förvara pianona. Dock kom koordinatorn genom sin verksamhet även att bidra med en workshop där ett stort musikinstrument byggdes av skrot. Som tidigare nämnts kom aktivitetssamordnaren aldrig att driva några processer i projektet. Det första projektgruppsmötet upplevde hon som slutskedet av beslutsprocessen, då många saker redan var bestämda. Därför fann hon det svårt att veta vilken roll hon skulle ta och kände att Allaktivitetshuset inte hade någon större funktion.

4.4.3 Deltagandestegen

I uppsatsens teoriavsnitt redovisas hur Arnstein genom sin deltagandesteg klassificerar medborgares möjlighet till inflytande och beslutsfattande i projekt och processer i åtta olika nivåer där de nedre stegpinnarna utgörs av *icke-deltagande*, de mittersta av *symboliskt deltagande* och de översta av *verkligt deltagande*. Under intervjuerna fick projektgruppens aktörer placera in sitt eget respektive de medborgare som engagerats inflytande i projektet på stegen.

4.4.3.1 Aktörernas eget inflytande i projektet

Samtliga aktörer ansåg att de befanns sig inom den del av inflytandeskalan som innebär verkligt deltagande. Aktivitetssamordnaren och koordinatorn som uttryckt att de hade lite inflytande i projektet placerade ändå sitt eget inflytande i projektet på nivån partnerskap, det vill säga på den nivå då det finns ett delat ansvar för något mellan medborgare och makthavare som görs upp genom förhandling och byteshandel. Musikstudions projektledare fann att hans möjlighet till inflytandet varierade mellan partnerskap och pacificering, beroende på vilken fråga i projektet det gällde. Pacificering innebär att medborgare får komma till tals och föra fram förslag men där makthavarna har sista ordet beträffande vad som ska genomföras eller ej. Han påpekade att:

...alla i projektgruppen är medborgare och delaktiga och har den drivande biten och har möjlighet att bestämma och styra. Men till slut så har vi inte makten att bestämma om vi ska göra en jättefestival eller inte för vi måste ha tillstånd och så vidare.

Utvecklingssamordnaren och försteläraren som kan anses vara de mest drivande parterna i projektet, i rollen av initiativtagare respektive påhejare till projektet, bedömde att de befann sig på den översta stegpinnen medborgarkontroll. Denna nivå av delaktighet innebär att medborgarna besitter fullt ansvar över styrning och riktlinjer för något och därmed sitter på makten eller kontrollen över detta. "Jag har makten och kontrollen över projektet med fullt ansvar för styrning tillsammans med de andra som ingår i projektet" menade utvecklingssamordnaren. Dock ansåg han likt projektledaren att inflytandet varierade och att det rör sig om delegerad makt i förhållande till hans arbetsgivare Malmö stad. Denna inflytandenivå innebär en förhandling mellan medborgare och styrande där medborgaren utgör den mest inflytelserika parten med en betydande ansvarsroll, samtidigt som det även rör sig om ett partnerskap kopplat till det som medskapas.

4.4.3.2 Medborgarnas inflytande i projektet

Åsikterna skilde sig åt mellan aktörerna avseende vilken nivå medborgarnas inflytande låg på i projektet men majoriteten placerade dem inom sfären av verkligt deltagande. Endast två hade samma åsikt, nämligen utvecklingssamordnaren och aktivitetssamordnaren vilka talade om partnerskap. Utvecklingssamordnaren nämnde barnen som skulle måla pianona och påpekade att:

Där finns ju en förhandling om vad de kan styra över i projektet. Uppgiften som ges dem är ju styrd, vi gör ju en beställning till barnen men sedan i det dom får makt över det kan de ju styra över. Hur pianona ska dekoreras. Men det är ju inte så att medborgarna är den drivande kraften just i detta.

När utvecklingssamordnaren intervjuades då projektet var över stod han fast vid att det handlade om partnerskap avseende skoleleverna som målade pianona. Aktivitetssamordnaren beskrev sin ståndpunkt på ett annat sätt avseende involveringen av barnen och ungdomarna på Allaktivitetshuset. Hon påpekade att det måste handla om partnerskap eftersom hon inte kan gå in och bestämma vad de ska göra. Detta måste vara något de gemensamt kommer fram till, för om de inte vill så går det inte heller att genomföra. "Sen finns det ju riktlinjer och en budget som man måste hålla sig inom men det går fortfarande att tillsammans diskutera vad som ska göras och vad innehållet ska vara." menade hon.

Försteläraren och projektledaren valde att placera inflytandet för medborgarna på den nivå de själva önskade att det skulle vara på. För förstelärarens del innebar det att hon vill fostra dem till medborgarkontroll men hon ansåg inte att deras inflytande låg på den nivån generellt i det här projektet, förutom vid målandet av pianona. Det fanns en stark

vilja från hennes sida att eleverna verkligen skulle vara med och bestämma men som vuxen måste hon styra upp det hela i viss mån. Hon såg möjligheten för dem att genom projektet få öva på att samarbeta som något väldigt bra, vilket kunde utmynna i goda resultat. Efter projektet konstaterade hon att det verkligen rörde sig om medborgarkontroll avseende själva pianomålandet och att samarbetet mellan eleverna hade fungerat förvånansvärt bra. När det gällde projektledarens involvering av förstelärarens elever genom DJ-kursen, ville han ge dem inflytande i form av delegerad makt. Syftet med aktiviteten var att lära ut tekniken och sedan låta barnen själva bestämma vilken musik de skulle spela och var i Lindängen de skulle stå och spela.

De ska känna sig starka och ha självförtroende till att säga att jag vill göra detta här. Det är det som är viktigt, att de ska känna sig viktiga och att de kan påverka. Och kan man ta detta redan när de är så små så är det mycket vi kan tjäna på det, att de förstår den rättigheten att de kan kräva och att de kan kämpa för att genomföra någonting och inte kuvas till att jag får göra vad de säger till mig att göra. Det är där skillnaden är. Man ska ta vara på den rättigheten, att man kan vara med och påverka saker. Det vi fostras till i Sverige. (Projektledare, Abra Cadabra musikstudio)

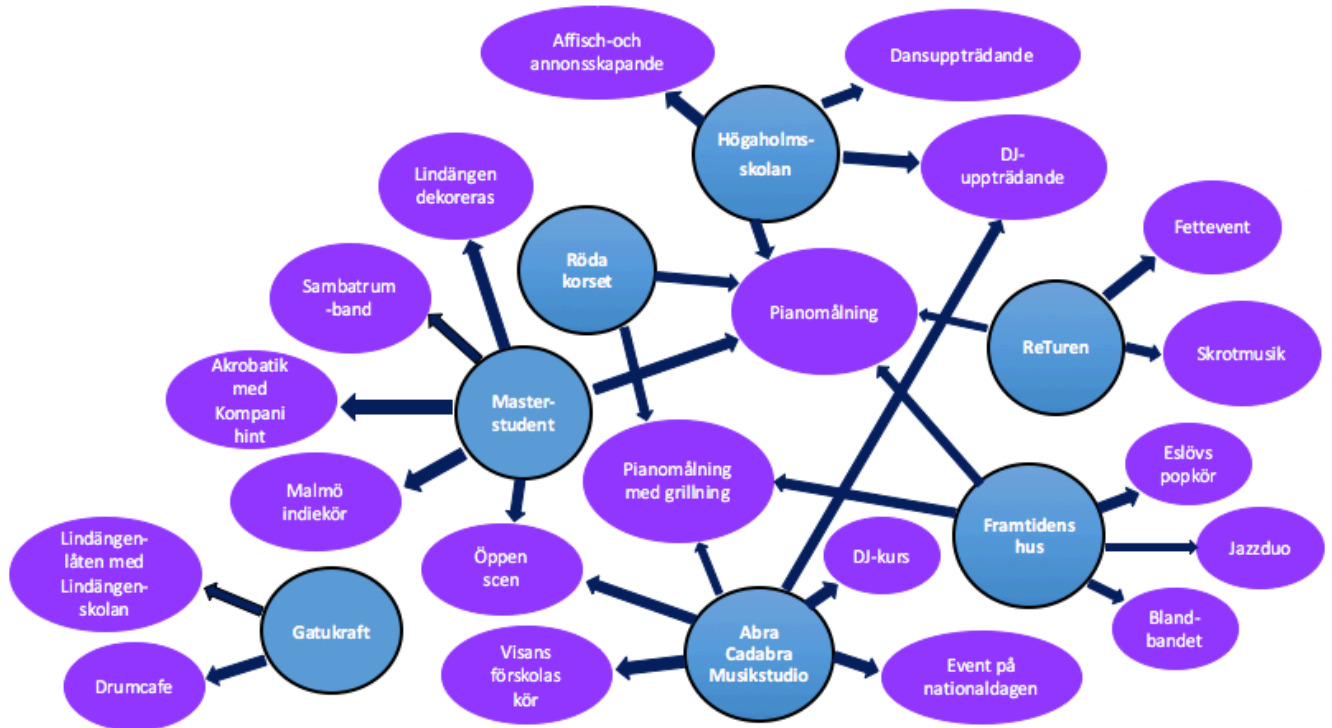
När vi återkopplade konstaterade projektledaren att det har gått som han planerat, barnen fick välja tre låtar var som de skulle spela och en plats där de skulle uppträda. Han valde dock att plocka bort en av låtarna då den handlade om kärleken till kokain, något han ansåg opassande för en elvaåring att lyssna på och spela. Istället föreslog han Gonzas version av låten med texten "kär i min kk", vilket godtogs av eleven.

Till skillnad från alla de andra aktörerna tolkade koordinatören pianomålandet med Högholmsskolans elever som ett symboliskt deltagande på nivån konsultation. Denna form av delaktighet innebär att medborgare får uttrycka sina åsikter men det finns en risk att deltagandet bara är för syns skull och inte behöver innebära att de sedan får gehör för sina idéer. Hon gav elevernas inflytande den placeringen eftersom det är bestämt att pianona ska målas, även om eleverna får bestämma över hur de ska målas. Denna åsikt höll hon fast vid även då projektet var avslutat men påpekade att det är bra att sätta någon form av ramverk och visa medborgarna vad som är möjligt att göra. Nästa gång kanske initiativet kommer från medborgarna själva och då kan hon som aktör fånga upp det.

4.5 Projektets resultat

Som det nämndes i början av fallstudiedelen var tanken med musikprojektet att det skulle möta invånarnas behov av att samverka och engagera sig i något, stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende, samt ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna. Nedan utreds mål och förhoppningar som både de boende och de involverade parterna genom sina verksamheter kan anses stå bakom. Eftersom detta är en aktionsstudie där momentet lärande är centralt behandlas även aktörernas lärdomar kopplade till projektet.

Aktiviteter som ägde rum under musikprojektet kopplat till de aktörer som arrangerade dem.

Ökad samverkan

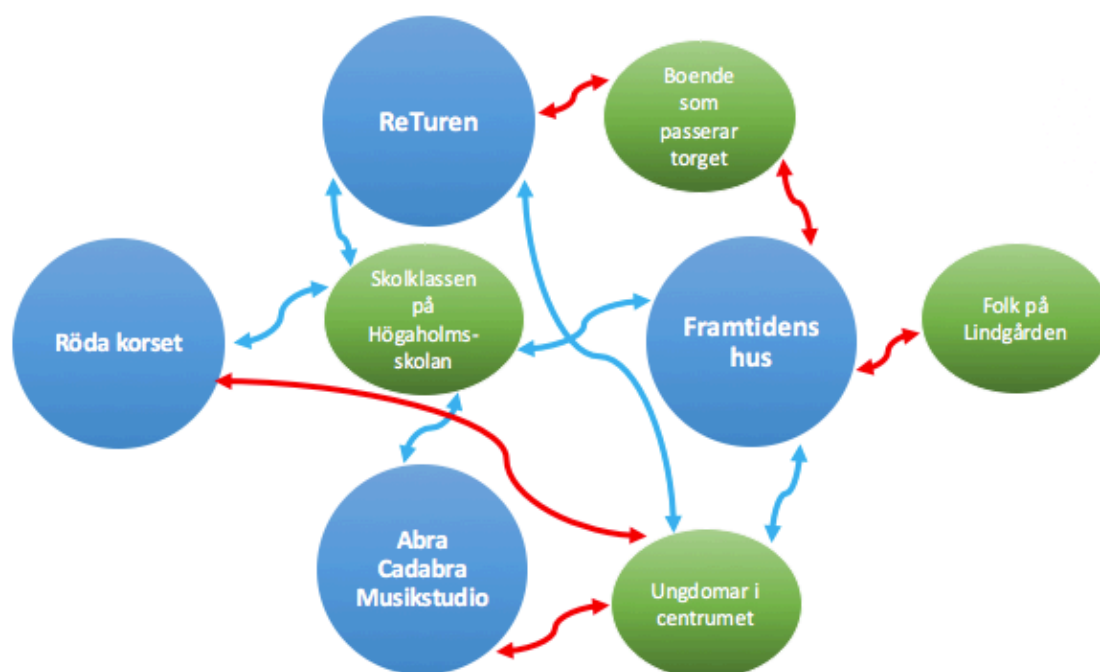

Samverkan mellan aktörerna i projektgruppen.

Bilden ovan visualiserar hur samverkan mellan projektgruppens aktörer har påverkats av deltagandet i musikprojektet, där en blå pil innebär att ett nytt samarbete har uppstått mellan aktörerna och en röd pil betyder att ett redan existerande samarbete har

stärkts. Denna ökade samverkan har genererats genom aktivt deltagande i olika aktiviteter som ägt rum under projektperioden. Den första bilden i avsnittet med aktiviteterna åskådliggör hur framför allt tre händelser där olika parter har mötts och samskapat mynnat ut i ett nytt eller stärkt samarbete. Det handlar om pianomålningen med skolklassen där Högaholmsskolan, Röda korset, ReTuren och Framtidens hus var involverade, samt ungdomarnas pianomålning med grillning där Abra Cadabra musikstudio och Framtidens hus samarbetade. Då projektledaren från musikstudion kom till Högaholmsskolan och höll i en DJ-kurs med skolklassen stärktes även deras samarbete. Projektet i sig har öppnat upp för samverkan mellan musikstudion och ReTuren, exempelvis då de samkörde aktiviteterna pianomålning med grillning och ReTurens fettevent. Ett viktigt resultat av kollaborationerna och musikprojektet är att det arbete som projektledaren på musikstudion gör med Lindängens ungdomar och betydelsen av detta både för ungdomarna och området har synliggjorts. Röda korsets verksamhetsutvecklare påpekade "Jag tycker ju att hans inkludering i det hela har bidragit till att ungdomarna också är med och bidrar till området...vilket har varit helt fantastiskt." Utvecklingssamordnaren var positiv till det utvecklade samarbetet med projektledaren då denne är en aktör väl förankrad i området med ett stort kontaktnät. Tillsammans kan de bli starkare och nu när det vet var de har varandra kan spontana aktiviteter i det offentliga rummet som grillfester lättare genomföras. Han såg det även som en startpunkt på en helt ny nivå av samarbete med alla de involverade parterna.

Stärka kontakten mellan aktörer och boende

Kontakter mellan aktörer och boende i Lindängen.

Projektet har skapat många nya kontaktytor för utvecklingssamordnaren som upplevde att detta var det bästa sättet hittills för honom att komma i kontakt med nya människor.

Ett oöverträffat dialogverktyg som kan kopplas till detaljplaneringsarbetet. Som det beskrevs tidigare i delen *Aktörernas syn på delaktighet* handlade musikprojektet för utvecklingssamordnaren om att han som tjänsteperson på Framtidens hus skulle skapa sociala band med Lindäungeborna och främja deras tillit till honom. Detta förekom både genom små och stora processer under projektperioden. Efter att ett piano som stått ute den första natten blivit förstört bestämdes att alla pianon skulle förvaras inomhus nattetid, och bland annat utvecklingssamordnaren och personalen på ReTuren tog på sig att rulla in och ut pianona varje dag. Denna lilla process skapade naturliga möten då de boende ofta kom och hjälpte till med detta. En av personerna från det lokala boendenätverket Gatukraft som arbetar i Lindängen berättade hur en av de äldre som hon tar hand om via hemtjänsten gick till torget varje dag för att hjälpa till, vilket var positivt och skapade mening i hans tillvaro. Vid två mer långtgående processer i form av aktiviteter pianomålning och pianomålning med grillning fick utvecklingssamordnaren kontakt med två olika medborgargrupper, barn i elvaårsåldern från Högholmsskolan respektive unga män ca 17 – 30 år som hänger i centrumet. Kontakten med skolbarnen såg han som värdefull då det är ungar han träffar dagligen i området, vilka kommer vara där länge och på det sättet förhoppningsvis kan involveras i fler liknande saker. Mötet med de unga männen har utvecklingssamordnaren länge eftersträvat men inte funnit något naturligt sätt att möjliggöra, genom projektledaren på musikstudion som har god kontakt med ungdomarna och är respekterad av dem fick han en väg in. Projektledaren stod för färgen och utvecklingssamordnaren för korvarna när ungdomarna spraymålade ett piano och delade ut gratis grillkorv ute på centrumet. Detta gav mersmak och ledde till att de arrangerade flera spontana grillningar under eventperioden. Projektledaren påpekade att hans och Folkets hus's involvering i projektet var väldigt viktigt för området eftersom broar på detta sätt byggs mellan ungdomarna och Framtidens hus.

När vi gjorde första grillningen....dom skulle måla pianona och grilla osv. Det var första gången [utvecklingssamordnaren] fick kontakt med ungdomarna...det är första gången han hälsar på dem typ...han var helt...asså extatisk...han var skitglad...och menade på att det var genialiskt det vi gjorde...och efter det så liksom ungdomarna hälsa på han...och bara det e ett jävligt stort steg i Lindängen...för området. För att vi ska inte komma undan med att [utvecklingssamordnaren] e högt uppsatt på området...kommunalt anställd. Och det är där...det svåra har varit...min del att komma in. Inte för att jag inte har kontakterna för det har jag jag känner han men att få igång ett samarbete med dom. För att det har varit svårt åh lyfta ungdomarna liksom. Det har varit så negativt laddat och det ska tyckas så mycket från olika håll osv. Men det har gett väldigt mycket det här...på det stora hela har det gett väldigt mycket på den biten...det har det verkligen. (Projektledare, Abra Cadabra musikstudio)

Projektledaren upplevde även att han själv har stärkt sin kontakt med ungdomarna. De blev fästa vid studion på ett helt annat sätt från och med att de tillsammans började planera inför festivalen (som projektledaren kallade projektet, min kommentar) och

grilldagen med pianomålandet. Han tyckte också att kontakten har stärkts mellan de boende och de andra aktörerna som varit aktiva i projektet som Röda korset och ReTuren, samt med Folkets hus, Stena fastigheter, ABF och Hyresgästföreningen vilka alla är aktörer han samarbetar med eller arbetar för.

Röda korsets verksamhetsutvecklare kände från början att det var svårt att veta vilken roll hon skulle ta och på vilket sätt hon skulle representera sin verksamhet i projektet. Det första projektmötet bjöds hon inte in till, just kanske för att hennes roll i det hela var oklar. Projektledaren övertalade henne att komma ändå i egenskap av medborgare (hon bor nämligen i Lindängen och är även en del av boendenätverket Gatukraft, min kommentar) så hon valde slutligen att dyka upp. I efterhand ansåg hon att hennes involvering gav ett stort mervärde både för henne själv, området och Röda korset.

...alltså det har ju utökat kunskapen om att Röda korset finns i området. Så det har ju gynnat oss hur mycket som helst liksom...samtidigt som när vi är med så förmedlar vi trygghet och skapar relationer och allt det här. Jag tror det är bra.
(Verksamhetsutvecklare, Röda korset)

ReTurens koordinator ansåg att de stärkt sin kontakt med skoleleverna som målade pianona i deras lokaler men hon trodde att de var svårt för andra boende att förstå att ReTuren varit en del av pianoprojektet och på det sättet nå ut med sin verksamhet. Hon och de andra aktörerna var mer synliga ute på centrumet än normalt under event-perioden, då de flyttade ut sina verksamheter och hon pratade med många människor. Det är dock svårt att veta hur de boende har upplevt detta och hur många fördjupade relationer det faktiskt har lett till. Genom arrangerandet av fetteventet, med tema matfetter med koppling till återvinning och avlopp samtidigt som musikstudions pianomålning med grillning fick de dock kontakt med en ny målgrupp i form av de involverade ungdomarna.

Bild 2. Skolbarnen ställer ut ett av sina pianon utanför Lindängen centrum.
Foto: Andersson (2016).

Skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område

Det är svårt att klargöra om projektet verkligen har lett till ett större engagemang bland de boende. Representanterna från boendenätverket Gatukraft trodde att det kunde ha förstärkt det arbete som redan gjorts i området och ansåg att det är bra när det på detta sätt händer saker som alla kan delta i. En av dem påpekade att om liknande event återkommer varje år skulle folk kunna hitta sitt sätt att bidra på, och det hela skulle på det sättet kunna resultera i att alla på området knyts samman mer. Röda korsets verksamhetsutvecklare ansåg att samhörigheten har ökat. "Jag har ju fått höra kommentarer de här senaste veckorna...att det är ett fantastiskt ställe att bo på Lindängen...här händer alltid saker...alltså alla de här småkommentarerna förgyller ju verkligen och det är ju tack vare allt som har hänt här" menade hon. Det hela har enligt henne bidragit till det gemensamma ägandet av centrumet. Normalt sett springer folk in i affären och tar sig sedan snabbt därifrån men under eventperioden blev de uppehållna av sina barn som vägrade gå därifrån då de ville spela på pianona.

Barn som stannat till med sina föräldrar för att spela på ett av de målade pianona.

Skoleleverna kan anses ha engagerat sig i sitt område genom pianomålandet och tog torget i anspråk då de ställde ut pianona och hade dans- och DJ-uppträdanden. Även om det var deras lärare som involverade dem i detta genom undervisningen, valde exempelvis de tjejer i klassen som har en dansgrupp själva att vid flera tillfällen gå ut till torget och dansa tillsammans med sin lärare och resten av klassen. Utvecklingssamordnaren påpekade att även andra än skoleleverna och ungdomarna involverades i projektet. Besökare från Lindgårdens mötesplats (huset där Returen finns och pianona förvarades) engagerade sig bland annat genom att ha koll på vilka pianon som fungerade tillräckligt bra för att användas vid konserterna. Förbipasserande bidrog till samskapandet genom att hjälpa till med att ta in och ut pianona och flera spontana grillfester uppstod då boende i området medverkade och tog ansvar för olika saker. När körer och andra musikutövare kom till området för att uppträda upplevde han även att invånarna agerade på ett välkomnande sätt, vilket han tolkade som att folk uppskattade att det hände något i området och ville vara delaktiga i detta. Det faktum att flertalet Lindängebor ställde sig och spelade på pianona under eventperioden kan också anses vara ett sätt att engagera sig i projektet.

En duo från Folkuniversitet jazzar loss.

Uppträdande med Malmö Indiekör.

Projektet kan alltså ha stärkt engagemanget men det kan också ha synliggjort ett engagemang som redan funnits där. ReTurens koordinator berättade om ett spontant möte med några av ungdomarna på centrumet som varit med och spraymålat ett piano.

Åsså satte jag mig ner snackade lite typ och dom ba 'Ah jamen dom där pianona är ju rättså färgglada det är ju ändå rättså trevligt och vi har ju målat det här pianot...det är ju ändå rättså trevligt med lite färg...vet du. Det borde va sånna här...du vet det finns en sån här vägg i Holma där det är ett stort konstverk liksom mitt på en bostad...och så pekar han mitt på väggen som är där borta...där hade man ju kunnat ha en sån grej. Lite mer färg liksom det är ju ändå trevligt...folk spelar.' Liksom helt plötsligt hade dom fått idéer om...hur man skulle kunna göra och vara mer trevligare.

(Koordinator, ReTuren)

Även under själva spraymålandet av pianot framkom ungdomarnas omsorg om området och en vilja om att andra på området skulle hysa tillit till dem. Projektledaren skildrade händelseförloppet under pianomålandet med grillningen. Unga leder unga (ungdomar som deltog i en ledarskapsutbildning på musikstudion) hade involverat flera ungdomar från området som brukar hänga på centrumet och fördelat ansvaret mellan dessa för sprayburkar, saft, korvgrillning och musiken som skulle spelas. Det fanns en oro från projektledaren och utvecklingssamordnaren över att det skulle klottras på andra ställen och det hade tydliggjorts för ungdomarna att detta inte var okey. Men det som inte fick hända hände, en ungdom började spraya på väggen men detta blev en manifestation av engagemanget.

...jag hann inte själv se det utan jag bara hörde och såg då folket som sprang dit. Och det var dom egna ungdomarna som liksom....'va fan gör du...det är inge kul...fattar du inte att du sabbar för oss'. Och den biten har vi inte sett innan liksom...jag vet att den finns men jag har inte sett den i action om man säger så. Och jag blev väldigt förvånad och...visst är det trist att det blev målat på väggen...men så vi snackade me [utvecklingssamordnaren] så kanske det gav mer än att väggen tog skada om man säger så. De själva sprang ju fram och

körde bort killen...han var ju inte från området tydligen så att han fick inte va kvar på området tror jag...han fick försvinna härifrån. Ja det va...ja det va väldigt emotionellt samtidigt för att liksom...vi hade inte väntat oss den biten. Vi oroades för att det skulle hända...och vi tänkte oss liksom...ja det kommer sprayas kraftigt...om det görs så smittar det av sig. Men det gjorde det inte liksom...tvärt om...det blev stoppat direkt. Nån kille sprang in på pizzerian och hämta toaborsten och diskmedel för att försöka ta bort det...och det är inte liksom lönt sa jag till han...lägg ner det. Nämen jag kan försöka åtminstone liksom. Bara den grejen...att vilja försöka ta bort sprayfärg med diskmedel och en borste...det säger en hel del tycker jag. (Projektledare, Abra Cadabra musikstudio)

Bild 3. Ungdomarna med sitt piano i Lindängen centrum. Foto: Andersson (2016).

Stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper

Att främja gemenskap kan ses som en långsiktigt arbete och är något som det arbetas kontinuerligt med i Lindängen bland annat genom generationsöverskridande fester. Under musikprojektet har flera tillfällen för interaktion ägt rum som kan tänkas stärka samhörigheten mellan olika grupper. Då skolklassen målade pianona träffades barnen och representanter från Framtidens hus, Röda korset och ReTuren, och under DJ-kursen lärde de även känna projektledaren från musikstudion. Vid pianomålningen med grillning i centrumet introducerades ungdomarna och utvecklingssamordnaren på

Framtidens hus för varandra, och genom att ungdomarna stod och gav bort grillkorvar uppstod även en mängd möten mellan dem och olika grupper i området.

Dom bjöd både unga och gamla, äldre och allt där emellan på korvar. Det var väldigt uppskattat. Mycket folk som inte vågade närma sig grillarna från början. Sen när ungdomarna gick bort och bjöd in dom...och menade på att det är gratis...du är välkommen...sen var det köer liksom. Och äldre som fastnade och snackade med ungdomar...som de inte hade gjort tidigare. Och då fick dom ju se...en annan del av ungdomarna där nere. (Projektledare, Abra Cadabra musikstudio)

Genom projektet har även områdets ungdomars omtanke om de yngre barnen synliggjorts. Projektledaren berättade att det piano som slogs sönder den första natten tillhörde ungdomarna och deras första reaktion hade varit att det var tur att det var deras piano och inte barnens som hade blivit förstört. "Rör inte deras grejer...ni får göra vad fan ni vill med vårt piano men rör inte deras grejer."

Själva pianona i sig stående ute i stadsrummet gav också upphov till interaktion. Enligt en av representanterna från Gatukraft och verksamhetsutvecklaren från Röda korset har alltifrån barn och vuxna till äldre personer spelat på dem. Verksamhetsutvecklaren berättade om hur en kvinna från hemtjänsten satte sig ute i centrumet på sin lunchrast och spelade och sjöng, och om två bröder i fyra-femårs åldern där den ena spelade med fötterna samtidigt som den andre utförde någon form av akrobatik på pianot. Hon menade också att det har skett ett kunskapsutbyte mellan generationer där de äldre lärt barnen att spela. Överlag upplevde ReTurens koordinator att många olika åldersgrupper involverades förutom gruppen unga tjejer, bortsett från dem i skolklassen. Hon påpekade att man bör fundera över hur denna grupp kan fångas upp, särskilt dem som är lite extra bråkiga. Projektledaren från musikstudion är van vid att involvera olika generationer i sitt arbete och lyckades utöver att engagera unga män och skoleleverna också få den lokala barnkören att uppträda vid två tillfällen. Tyvärr lyckades han inte få *Den sjungande trappuppgången* att uppträda, vilket är en lokal kör med många äldre personer. Han menade att nästa gång måste han var mer på och fråga flera av de äldre och inte bara ett par stycken, som han brukar göra med ungdomarna. I efterhand visade det sig nämligen att det var flera andra av dem i kören som hade velat ställa upp och sjunga.

Fler positiva associationer kopplas till Lindängen

Projektgruppens generella förväntningar och förhoppningar på musikprojektet var att det skulle vara något positivt och trevligt som händer i Lindängen. Projektledarens förhoppning var:

...att det händer något utöver det vanliga...att folk ser fram emot att det ska hända grejer och att det inte bara är betongblock som står och förfaller i skuggan av att någon står och säljer något...utan att området lysas upp lite.

Denna tanke liknade förstelärarens viktigaste motiv till projektet:

...det ska komma ett positivt fokus på Lindängen, att man ska hitta en naturlig mötesplats och att man ska känna att man också vill bo i Lindängen. Ju mer positiva saker som händer i området desto större chans är det att ungdomar håller sig undan från kriminalitet.

Dessa känslor speglade generellt det positiva driv som fanns hos parterna i projektgruppen för att göra Lindängen till en bra och trivsamt plats att bo på. Kan man då se några effekter av projektet på denna front? Försteläraren tyckte absolut att Lindängen har hamnat i ett positivt fokus genom projektet, då det uppmärksammats i artiklar av både lokaltidningen och Skånska dagbladet, samt genom organisationen Pedagog Malmö som på sin hemsida gjort en film om projektet och lyft det hela ur ett pedagogiskt perspektiv kopplat till undervisning. Projektledaren ansåg också att det lyckats lysa upp området och erhöll en otrevlig bekräftelse på detta i form av ett rasistiskt hatbrev på sociala medier. Att en person lagt ner tid och kraft på att skapa ett konto och skriva meddelandet till honom innebär att han gjort något som sticker i ögonen och skapar avundsjuka. Han vände det på detta sätt till något positivt och menade att eftersom någon uppenbarligen bryr sig så måste vi ha lyckats göra något rätt. Verksamhetsutvecklaren på Röda korset hade från början inga förhoppningar på musikprojektet och påpekade:

Det kommer ju så många studenter hit här som vill göra häftiga saker och som man gärna stöttar upp och hjälper. Sen när hela den här idéplanen är klar så försvinner dom. Så inga alls faktiskt, jag var mest rädd att du skulle dra från början...så man får ta det lite som det kommer.

Under intervjun pratade hon om hur positivt och fantastiskt det hela hade varit och menade att de två tidningsrubrikerna är en bekräftelse på att det även gett positiva associationer för Lindängen utifrån, vilket även majoriteten av de andra i projektgruppen och de två representanterna från Gatukraft ansåg.

Bild 4. Tidningsurklipp om *Färgglada Toner* på Lindängen.
Källa: Skånska dagbladet och Lokaltidningen Malmö Limhamn (2016).

Lärdomar från projektet

Allaktivitetshuset och dess aktivitetssamordnare kom att bli en passiv part i musikprojektet. Detta bottnade i brist på tid och engagemang från personer i deras verksamhet. Då det fanns andra som ville driva projektet var det bättre att låta dem göra det menade aktivitetssamordnaren. Anledningen till att ingen från Allaktivitetshuset nappade på idén berodde enligt aktivitetssamordnaren på svårigheten att greppa vad projektet faktiskt handlade om. Hon trodde att det hade fungerat bättre om vi från början hade skapat större förståelse hos dem för projektet, genom att exempelvis ha besökt de olika aktivitetsgrupperna på Allaktivitetshuset och presenterat idén.

Försteläraren har blivit stärkt i sin uppfattning om hur viktig hon är i rollen som mentor för sin skolklass. När olika musikaktiviteter ägde rum på torget och hon inte var där var det också svårare att få dit eleverna. Hon trodde att i ett område som Lindängen som kan upplevas som socialt otryggt är mentorsrollen desto viktigare. Det är betydelsefullt att undervisningen inte bara sker i klassrummet, oavsett vilket område man bor i men då är det viktigt att hon som mentor skapar trygghet och visar vägen för eleverna.

Koordinatorn har lärt sig en massa saker som hon kan ha nytta av i framtida projekt med avseende på tid, resurser och plats men också att ReTurens verksamhet bör kommuniceras på ett tydligt sätt. Hon berättade under vår första intervju hur viktigt det är att aktörer som ska genomföra ett projekt äger det tillsammans. Då hon var med och

realiserade samverkansprojektet framtidsbänken, där barn skulle skriva ned sina framtidsdrömmar på en bänk tillsammans med biblioteket gick det inte riktigt som hon hade tänkt sig. Trots att parterna haft möten där de tillsammans hade planerat processen slutade det med att det främst var ReTuren som drev det hela som en ReTuren-grej på Lindägebiblioteket. När aktörerna skulle samarbeta igen med en workshop där deltagarna skulle göra en film om prylars väg, spelade alla de personerna som skulle hålla i workshopen först in en egen film ihop. Alla lärde sig hur filmprogrammet fungerade och tog lika mycket plats, vilket även skedde under själva workshopen. På det sättet jobbade aktörerna ihop konceptet mer än under det andra samarbetsprojektet och det tillhörde därmed båda aktörerna lika hög grad. I musikprojektet upplevde koordinatören att många av aktörerna ansåg att ReTuren var en större ägare av musikprojektet än vad som var tanken, eftersom alla projektgruppens möten ägde rum i deras lokaler. Därmed skapades kanske högre förväntningar om vad de skulle bidra med. För att få alla aktörer att ta lika mycket plats och delta på lika villkor hade det kanske underlättat om platsen för projektmötena hade alternerat mellan de olika parternas verksamhetslokaler menade hon.

Projektledaren har utvecklat sin samarbetsförmåga och öppnat upp sitt arbete med ungdomarna för att låta de andra aktörerna jobba med dem genom sina verksamheter, något han inte upplevt att det har funnits en vilja att göra tidigare. En annan lärdom som både han och utvecklingssamordnaren lyfte var att flera aktörer kan gå ihop och göra spontana grejer i området där alla bidrar med sin del, likt de spontana grillningarna som ägde rum under eventperioden.

Utvecklingssamordnaren påpekade att en gemensam lärdom var att det krävs ett noggrant förarbete för att kunna vara spontan, utan bra struktur blir det kaos. I projektet ansåg han att vi kunde ha arbetat mer med detta genom att hålla varandra uppdaterade och ha en större samstämmighet kring när, var och hur saker och ting skulle ske. Detta var även något projektledaren var frustrerad över under projektet, eftersom det gjorde det svårt att spika datum och tider för olika aktiviteter, något han är van att göra. Utvecklingssamordnaren tyckte också att vi borde ha bokat in fler akter med uppträdanden, då detta var uppskattat och skapade liv och rörelse på platsen. Något han ångrade var att vi inte förberedde och tog bättre hand om de målade pianona, eftersom ett piano blev helt sönderslaget medan några andra fick hammarna förstörda så de inte gick att spela på. Från början hade han tänkt på det hela mer som ett konstprojekt eller en konstinstallation, där pianonas funktion som instrument var sekundär.

...det var inte en konstinstallation...alltså det handlade verkligen om musik och det handlar verkligen om att människor skulle få möjlighet att spela. Alltså som jag ser nu när vi har några pianon stående ute nu som ett minne av det här...när de inte går att spela på...så förloras liksom magin kring det. Alltså det är inte magiskt att det står ett målat piano...men det är magiskt när man kan spela på det. (Utvecklingssamordnare, Framtidens hus)

Den viktigaste lärdomen ansåg han var vikten av att levandegöra det offentliga rummet tillsammans med Lindänsborna och att musik kan vara ett verkningsfullt medel för att nå det resultatet. Han lyfte också hur de boende bör involveras mer och på ett tidigare stadium i olika processer som de har ute i Lindängen. Kopplat till det har han lärt sig mycket av försteläraren, att en utifrån skolan sett galen idé som musikprojektet kan genomföras bara man vågar.

Det jag (som deltagare och forskare) lärde mig var hur viktigt det är att vara medveten om vilka som är symbolbilderna i ett projekt (i detta fall de målade pianona). Detta blev tydligt i projektet eftersom alla aktörer kände behov av att ha ett piano för att engagera sin medborgargrupp. Att på detta sätt arbeta med konkreta objekt som pianona var bra då det blev något folk kunde samlas kring och som skapade engagemang. Det är även viktigt att tänka på att aktörer kan kommunicera och strukturera sitt arbete på olika sätt, vilket kan skapa missförstånd och irritation. Exempelvis var vissa aktörer dåliga på att svara på mejl, vilket gjorde att jag vid några tillfällen fick kontakta bland annat projektledaren per telefon.

Folk kommunicerar på olika sätt. Om jag inte hade varit där så hade det kanske inte blivit någon DJ-kurs, för [försteläraren] och [projektledaren] hade inte kommunicerat med varandra. De bara väntade på att den andra personen skulle höra av sig. Så då såg jag till att [försteläraren] ringde till [projektledaren]. Samverkan har ju funkat på så sätt att projektet blev bra men jag tror att det har varit bra att jag har tjatat lite och har försökt hålla ihop allting. (Mastersstudent, Sveriges Lantbruksuniversitet)

Ta tillbaka det offentliga rummet

Lindänsborna känner behov av att något måste göras angående den kriminella verksamhet som försiggår i Lindängens centrum, aktiviteter som lett till att vissa invånare har valt att inte vistas där. Det finns dock olika sätt att tackla detta på. I Röda korsets *Kartläggning och behovsidentifiering Lindängen* (2015) där de boende har lyft denna fråga, talar man om att "ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna". Vid intervjun i början av projektet med utvecklingssamordnaren pratade han om att "kärleksfullt ockupera det offentliga rummet". Men vem är det egentligen som det offentliga rummet ska tas tillbaka ifrån? Efter en tids oroligheter i Lindängen arrangerade Allaktivitetshuset en vårfest i Lindängen centrum innan musikprojektet hade satt igång med just namnet *Ta tillbaka gatan*, där syftet var att stärka sammanhållningen och tryggheten på gator och torg. För barnen på en förskola i området förklarades festen som ett sätt att ta tillbaka gatorna från dem som gör dumma saker (Stierna 2016).

Projektledaren från musikstudion hade varit med på ett av mötena för eventet och var väldigt kritisk till det hela. Han hade undrat om de hade involverat ungdomarna som brukar hålla till i centrumet och fick reda på att de inte hade inkluderats. Sedan kom

ungdomarna till honom och undrade varför det blev namnet *Ta tillbaka gatan*, från vad och vem undrade de, och varför hade han målat ut dem på det sättet. Han förklarade för dem att han inte var med på den grejen och påpekade för mig under vår intervju att det hela var exkluderande. Dagen när eventet skulle äga rum mötte projektledaren ungdomarna i centrumet och det visade sig att de hade köpt ägg som de hade tänkt kasta på hela festivalen. Hans närvaro fick dem dock att ändra sig och det blev ingen äggkastning. Projektledaren ansåg att det är synd att folk upplever att några har tagit över centrumet då det ju är en plats för alla. Centrumet har enligt honom snarare blivit överlämnat än ockuperat då folk bara har gett upp det. Ungdomarna har ju vuxit upp i området, därför har centrumet blivit en plats som de ses och umgås på. Till skillnad från *Ta tillbaka gatan* som han upplevde som exkluderande såg han musikprojektet som *Gatan tillsammans*. Ungdomarna inkluderades genom att de fick sitt eget piano att måla som skulle symbolisera dem. På det sättet fick de ett erkännande att de finns till och förstod vad projektet handlade om. Röda korsets verksamhetsutvecklare lyfte också hur viktigt hon ansåg att projektledarens involvering i musikprojektet var då ungdomarna på det sättet blev involverade och fick vara med och bidra. Hon och andra aktörer i området har länge arbetat med att främja ett gemensamt ägande av centrumet och hon ansåg att projektet har bidragit till detta. Utvecklingssamordnaren uttryckte hur fantastiskt det var att skolbarnen hade intagit torget. Att tjejerna genom att ställa sig och dansa tagit makten över det offentliga rummet, en känsla han trodde var värdefull för dem.

Efter projektet har utvecklingssamordnaren ändrat uppfattning när det gäller tankar om att ta tillbaka eller ockupera det offentliga rummet. Han menade att det låter väldigt aggressivt och för tankarna till krig och kan få vissa att känna sig exkluderade och inte välkomna i sitt eget område. Istället för att ta något från någon bör alla inkluderas och känna sig välkomna och i detta projekt upplevde han att alla olika åldersgrupper faktiskt hade involverats på något sätt.

...det här är ett fantastiskt exempel på hur man kan arbeta med involvering istället för exkludering...som verkligen inte handlar om att ta tillbaka någonting från någon utan att ge någonting till alla. Genom ett kärleksfullt invaderande med objekt kan man säga...Det handlar om kärleksfullt...inte bombning eller invasion eller sånt utan mer kärleksfullt inredande som är inkluderande...skulle jag säga. (Utvecklingssamordnare, Framtidens hus)

Lärdomar som aktörerna gett varandra

Både ReTurens koordinator och utvecklingssamordnaren från Framtidens hus har lärt sig av musikstudions projektledare hur de kan närma sig och engagera gruppen ungdomar som hänger i centrumet. Utvecklingssamordnaren upplevde att denna involvering var uppskattad från alla håll och koordinatören fann att ungdomarna verkligen ville vara med och engagera sig. Nyckeln var bara att börja prata med dem och genom att introduceras för dem av projektledaren underlättades denna kontakt. Även jag lärde mig av projektledarens arbete med ungdomarna. Att de som ägnar sig åt kriminella

aktiviteter inte får betraktas endast utifrån dessa negativa handlingar, utan att man bör uppmärksamma deras andra sidor. Något som borde ses som självklart. Om man vill involvera denna grupp är det viktigt att få en naturlig väg in genom att samarbeta med någon som har god kontakt med dem.

Röda korsets verksamhetsutvecklare påpekade att hon hade lärt sig mest av mitt arbete i projektet. Hur omöjliga fantasier kan bli möjliga, exempelvis att man kan få personer från andra delar av Malmö och *Sommarscen Malmö* att komma till Lindängen och uppträda. Därmed har hon nu öppnat upp för att inkludera fler parter utifrån i sitt arbete och inte bara samverka med aktörerna i Lindängen.

5. Analys och diskussion

Med utgångspunkt i uppsatsens teoretiska ramverk analyseras i denna del musikprojektets process och samordning, medborgardeltagandets karaktär och kulturens funktion som främjare av social hållbarhet. Analysen syftar till att besvara uppsatsens frågeställningar:

1. Hur såg projektprocessen för musikprojektet i Lindängen ut och på vilket sätt har processens design och styrning påverkat projektets form och tema?
2. Hur såg idén om medborgardeltagande ut inom projektet och vilken form av medborgardeltagande är faktiskt möjlig?
3. Hur fungerar kultur som främjare av social hållbarhet i ett bostadsområde?

6.1 Projektprocessens design och samordningsfunktion

Lindängens områdesutveckling kan som Klein Woolthuis et al. (2013) beskriver identifieras som ett wicked problem, där styrning genom governance med nätverk och deltagande av flertalet samhällsaktörer och medborgare i bostadsområdet tillämpas som en lösning på det komplexa dilemmat (Buizer et al. 2015). Musikprojektets process skulle även kunna likställas med de processer som sägs äga rum inom governance eftersom den präglades av anpassning, experimenterande och lärande (Stoker 2002). I samförstånd med utvecklingssamordnaren på Framtidens hus designade och utvecklade jag och de andra studenterna idén om musikprojektet som något Hillgren et al. (2011) skulle definiera som en social innovation, för att skapa positiv förändring i området. Genom att utvecklingssamordnaren som designer på samma vis som beskrivs hos Emilsson et al. (2014) startade upp projektet och förde samman majoriteten av projektgruppens medlemmar, fyllde denne rollen som processens facilitator och var även en del av dennes arbete med områdesutvecklingen i Lindängen, vilket kan liknas vid arbetsmetoderna inom community work (Twelvetrees 2008). Engwall (2003) framhäver att ett projekts organisatoriska kontext är viktigt att ta hänsyn till och i musikprojektet kan man i enlighet med författaren fundera över hur man förhåll sig till den genomförande organisationens traditioner, värden och procedurer. I egenskap av processdesigner såg utvecklingssamordnaren till att de organisatoriska strukturerna för den diffusa samordningsfunktionen i Lindängen efterlevdes. Detta innebar tillämpning av *Lindängenstyle* som arbetsform och design för projektprocessen, där alla parter bidrar med sin del i en process präglad av spontanitet, flexibilitet och lustfylldhet, med *mun-till-mun-metoden* som dominerande kommunikationsteknik. Likt i andra samverkansprojekt i Lindängen tillförde alla aktörerna något till musikprojektet men arbetsformen kom att bli mer planerad än brukligt, med ett utrymme för viss spontanitet och flexibilitet i de olika momenten. Detta berodde på projektets stora omfattning och att det hade satts igång flera månader innan genomförandet, medan andra projekt ofta bara har förberetts några dagar i förväg.

Att designen av ett projekts process är relevant att se över bekräftas av Palmås och von Busch (2015) aktionsstudie av medborgardialogen i Göteborg. Ehn (2008) menar att identifiering, registrering och betydelse av designing som prototyper och modeller är

viktigt att beakta då de likt mänskliga deltagare kan påverka processen och därmed det som designas. I musikprojektet utgjorde pianona materiella prototyper och boundary objects. Redan vid första projektmötet kom idén om pianomålandet att bli dominerande som projektets huvudkoncept. Projektmötena fungerade därefter som olika design-games för projektgruppen där man, på det vis Ehn (2008) beskriver, samlades och förenades kring pianona som boundary objects, där de stödde kommunikationen i designprocessen genom att representera det som designades. Allt praktiskt arbete kring pianona kan också ses som olika design-games med metod och medel i centrum, där skoleleverna praktiserade design-by-doing och design-by-playing då de tillsammans med projektaktörerna lokaliserade och samlade in pianona för att sedan hitta på hur de skulle målas och måla dem. Alla dessa processer förmedlades genom sociala medier, och som Ehn (2008) nämner band de i rollen av socio-materiella prototyper projektets olika moment i form av design-games samman med varandra och skapade sammanhållning inom projektet, genom den gemensamma målet att hitta och måla pianon. Pianona i form av boundary objects mobiliserade på detta sätt designdeltagarna på samma vis som finns framställt av Bergman et al. (2007) genom resursinsamlingen (piano-insamlingen) deltagande i beslutsfattande (medborgarnas egna idéer om pianonas design) samt uppgiftsfördelning (vissa deltagare samlar in pianon, medan andra skaffar fram färg eller målar pianona). Mobilisering skedde dock främst bland de aktörer i projektgruppen som deltog i design-games kopplade till Högaholmsskolans pianon, nämligen försteläraren från Högaholmsskolan, utvecklingssamordnaren från Framtidens hus, Röda korsets verksamhetsutvecklare, ReTurens koordinator och jag själv. På så vis skapades relationer mellan dessa parter och uppbyggnaden av ett arbetslag medan aktivitetssamordnaren från Allaktivitetshuset och projektledaren från musikstudion inte inkluderades på samma sätt i denna gemenskap, då de inte var involverade i dessa design-games. Ett likartat förhållande beskrivs hos Hillgren et al. (2011). För projektledarens del kom dock detta att ändras då denne längre fram i projektet genomförde aktiviteten och design-gamet spraymålning med grillning som företogs med ungdomarna i centrumet. Vid detta tillfälle skapades nämligen gemenskap mellan honom och utvecklingssamordnaren som också deltog i aktiviteten genom att bidra med grillkorvarna. Mellan försteläraren och projektledaren uppstod också en närmare relation då projektledaren kom och höll i en DJ-kurs med skolklassen, ett design-game där pianona var frånvarande som boundary objects och prototyper.

Genom att ha närvarat i majoriteten av alla design-games blev de målade pianona symbolen som kom att styra projektprocessen, vilket kan ha förhindrat en större spontanitet och flexibilitet inom projektet. Detta kan urskiljas genom att majoriteten av projektaktörerna kom att fastna i förslag som kretsade kring pianona och hade svårt att tänka mer kreativt utanför detta ramverk. När projektet kommunicerades utåt var pianona också i fokus som en lättförmedlad materiell prototyp vilken representerade projektet. Det går här att dra paralleller till Palmås och von Busch (2015) som menar att det finns en risk att designern skapar processer som inte möjliggör kritik, konflikter eller mobilisering av deltagarna. Inom projektgruppen ansåg samtliga att det har funnits

goda möjlighet att yttra sig och få gehör för sina idéer men de alternativa förslagen utan direkt koppling till pianona var få. Aktörerna mobiliserades men främst genom aktiviteter i anknytning till pianona.

Samtidigt som pianona som lättförmedlad visuell vision hamnade i förgrunden för projektet kom den mer abstrakta delen med de planerade musikaktiviteterna i stadsrummet att bli mer sekundära. På samma sätt som den fysiskt byggda miljön blev huvudförslag medan de abstrakta idéerna filtrerades bort i den av Palmås och von Busch (2015) beskrivna medborgardialogen. Helt bortfiltrerade blev dock inte musikaktiviteterna men det var svårt att få någon av projektgruppens medlemmar att enbart lägga fokus på musikaktiviteter. Likt hur affischen, i exemplet hos Palmås och von Busch (2015), drev sin egen agenda i medborgardialogen bedrev pianona sin och fick inflytande över den medskapande processen genom att majoriteten av projektdeltagarna la sin energi på att samverka kring dem. I aktiviteterna kopplade till pianona blev deltagarna kollaboratörer som anslöt sig till ett konsensusbeteende beträffande pianomålningen (ibid.). Majoriteten av aktörerna fick dock möjlighet att kämpa för sina egna intressen, nämligen representanterna för Röda korset, ReTuren och Framtidens hus. Genom att medverka i pianomålandet fick de tillfälle att introducera sig själva och sina verksamheter för skolklassen från Högholmsskolan och därmed skapade värdefulla band till dem. Under pianomålning och grillning uppstod kontakt mellan ungdomarna som hänger i centrumet och Framtidens hus, samtidigt som aktiviteten synliggjorde Abra Cadabra musikstudios och Folkets hus's arbete med ungdomarna. DJ-kursen utgjorde också en sådan händelse, då skoleleverna och projektledaren introducerades för varandra.

Allaktivitetshuset hade i enlighet med *Lindängenstyle* kunnat bidra med sin del i form av olika uppträdanden med de barn och ungdomar från verksamheten som gillar att visa upp sig. Det gick dock inte att involvera dem endast genom erbjudandet om att få uppträda. Aktivitetssamordnaren från Allaktivitetshuset tyckte att det var svårt att engagera sina barn och ungdomar i projektet om de inte fick ett eget piano att måla. Hon betonade själva görandet som den väsentliga metoden att få dem delaktiga och förstå vad projektet handlade om. Hon efterfrågade med andra ord ett piano i form av boundary object, således en gränsöverskridande förbindelselänk för att mobilisera barnen och ungdomarna, och därmed koppla ihop dem med de andra projektdeltagarna och själva projektet. Då pianona kom att bli de materiella ting som representerade och kommunicerade projektet som designades, var det naturligt att aktivitetssamordnaren också kände sig tvingad att använda denna fysiska artefakt för att skapa engagemang och förståelse för projektidén. Hon ville alltså på detta sätt arrangera ett design-game för sin medborgargrupp där design-by-doing och design-by-playing praktiserades genom målandet av pianot.

Alderman et al. (2005) menar att en viktig del i projektledningen av ett projekt är sense-making-perspektivet, vilket handlar om att projektdeltagarna skapar en gemensam

vision för projektet. Genom att förankra och skapa förståelse kring dess mening och mål klargörs parternas roll i det hela och hur de kan bidra. I musikprojektet ansåg majoriteten av aktörerna att visionen innebar att målade pianon skulle ställas ut i stadsrummet och spelas på medan jag och projektledaren från musikstudion såg de övriga musikaktiviteterna som en minst lika viktig del. Det fanns med andra ord inte en gemensam bild av projektet bland alla aktörer, vilket gjorde att några hade svårt se vad de kunde bidra med. På detta sätt kan man säga att pianona inte förmedlade hela visionen för musikprojektet i sin roll som boundary objects. De misslyckades med att som Bergman et al. (2007) nämner ge aktörerna relevant information angående hur systemet, processen och kontexten för musikprojektet såg ut, för att deras enskilda intressen skulle kunna anpassas därefter. Vid projektledning krävs det normalt sätt en projektledare men en klart definierad sådan saknades i projektet, som i enlighet med *Lindängenstyle* skulle styras via partnerskap. Genom aktiva handlingar går det dock att urskilja två potentiella projektledare, jag själv och utvecklingssamordnaren från Framtidens hus som också var processens designer. Att vi i rollen av projektledare förmedlade två olika visioner för musikprojektet var troligtvis anledningen till den splittrade synen på projektet. Samtidigt kompletterade vi varandra i arbetet genom våra olika sätt att styra projektet på. Utvecklingssamordnaren agerade likt Stokers (2002) framställning av statens styrfunktion i governancesammanhang som en koordinator, där han genom att finna relevanta nyckelaktörer i bostadsområdet och föra dem samman. Han hanterade även nätverket som Sørensen & Torfing (2009) beskriver, genom att skapa handlingsutrymme för skoleleverna och läraren då han tillhandahöll resurser i form av transporter av pianona för att möjliggöra målaraktiviteterna och ansökte om tillstånd från myndigheterna för musikevenemanget. Som Stoker (2002) nämner utövade jag styrning av projektet för att uppnå ett gott resultat. Genom att intervjua de olika projektdeltagarna tog jag del av deras förhoppningar om projektet och försökte bistå dem att uppnå dessa, samt skapa förståelse hos dem för projektets vision utöver pianomålningen, det vill säga uppmärksammade dem på de övriga musikaktiviteterna. Genom att bjuda in musikstudions projektledare till musikprojektet påverkade jag också projektets nätverkssammansättning vad Sørensen & Torfing (2009) menar kännetecknar tillämpning av nätverksdesign som verktyg. Under processens gång hade jag också i enlighet med Stokers (2002) ambitionen att bedriva integrering och reglering av systemet och det som fanns utanför och försökte skapa effektiva koordineringsmekanismer. Praktiskt handlade det om att stödja de olika aktörerna i deras enskilda bidrag till projektet, kommunicera med aktörer som kulturutövare utanför projektgruppen och försöka integrera deras potentiella bidrag i projektet, samt att koordinera och planera de olika musikaktiviteterna under eventperioden.

På samma sätt som i ReTurens första samverkansprojekt med Lindägebiblioteket kom en part i musikprojektet att bli den dominerande, nämligen Högaholmsskolan. Det var också tack vare förstelärarens intresse för projektidén som projektet kom att genomföras och hon var en av dem med störst engagemang i projektgruppen. Allaktivitetshusets aktivitetssamordnare gav uttryck för åsikten att projektet mest kändes som

Högaholmsskolans, och störst energi kom även att ägnas åt skoleleverna och deras pianon. Likt i ReTurens andra samverkansprojekt med biblioteket där alla projekt-deltagare gjorde en testfilm ihop, hade det behövts fler gemensamma design-games med alla aktörerna inom projektgruppen. Att som koordinatör beskrev alternativen plats för projektgruppens möten mellan aktörernas respektive verksamhetslokaler kunde också ha varit en god idé. Genom dessa ingrepp hade troligtvis alla projektmedlemmar fått ta lika mycket plats och det hade skapats en känsla av att musikprojektet tillhörde dem alla i lika hög grad, inklusive den grupp boende som de skulle involvera. Något som hade kunnat leda till att Allaktivitetshuset inte hade intagit en passiv roll i projektet.

5.2 Projektets ideal och praktik avseende medborgardeltagande

Bland projektgruppens aktörer sågs ett aktivt medborgardeltagande inom projektet som en nödvändighet för att få goda resultat, samt som ett sätt att bidra till lärande och personlig utveckling för medborgarna. Detta synsätt knyter an till Creightons (2005) tankar om medborgarmedverkan som en utvecklande lärandeprocess där viktiga kunskaper erhålls om samverkan och hur samhället fungerar i praktiken. Projektets tillblivelse i ett bostadsområde genom initiering av en lokal tjänsteperson, som en uppmuntran till kollektivt handlande för platsens aktörer och medborgare är synonymt med hur Twelvetrees (1991) framställer community work. Att medborgares delaktighet är centralt för samhällsutvecklingen generellt var också en inställning som kunde urskiljas inom projektgruppen, vilket även överensstämmer med Twelvetrees (1991) beskrivning av synsättet inom community work såväl som med Abrahamsson (2013) och Arnsteins (1969) åsikter avseende motivet med medborgares inflytande i stadens projekt och processer. Medborgardeltagandet blev på detta sätt ett medel för att göra Lindängen bättre, där aktörerna uppmuntrade och möjliggjorde de involverade invånarnas egna bidrag till detta. Det handlade även om att utveckla sociala band till de boende och mellan olika medborgargrupper, samt visa Lindänsborna vad de själva kan göra för sig själva och sitt område. Det går alltså att påstå att det fanns ett ideal om ett aktivt och ambitiöst medborgardeltagande inom projektet. När projektgruppen uppskattade de involverade medborgarnas inflytande och placerade det på Arnsteins (1969) deltagandesteg, ansåg också majoriteten att det rörde sig om den största möjligheten till inflytande, det vill säga *verkligt deltagande* i form av medborgarkontroll, delegerad makt eller partnerskap. Det fanns åtminstone en önskan om att medborgardelaktigheten skulle befinna sig på den nivån.

Men återfanns verkligen möjligheten till denna aktiva delaktighet inom projektets ramar? Det beror på vilket skede i projektet man befinner sig inom, projektdeltagarna syftade på förberedelse- och genomförandefasen när de uppskattade medborgarnas inflytande som verkligt deltagande. Ungdomarna och skoleleverna som målade pianon erbjöds en möjlighet till verkligt inflytande då de själva fick bestämma över hur pianona skulle designas. Skoleleverna gavs ytterligare en chans till denna delaktighet då de fick besluta vad de skulle spela och stå när de DJ:ade ute i det offentliga rummet. På samma sätt hade de aktörer eller medborgare som utförde olika musikaktiviteter under

genomförandefasen möjlighet till verkligt inflytande genom sina bidrag till musikprojektet.

Under planeringsfasen var endast projektgruppens aktörer involverade och när de fick göra en uppskattning av sin egen möjlighet till inflytande i egenskap av medborgare placerade sig även här majoriteten på nivån verkligt deltagande. Genom projektgruppens sammansättning med representanter från olika lokala föreningar, organisationer och kommunala verksamheter i Lindängen, kan den liknas vid ett governance-nätverk vars styrka Klein Woolthuis et al. (2013) preciserar som parternas olika intresseområden, kunskaper och synsätt. Inom denna form av nätverk framhäver Healy (2006) betydelsen av att medborgare inkluderas för att deras intressen ska tillgodoses och Nyseth (2009) menar att det gynnar demokratin då det kan ge dem en röst. Det har funnits möjlighet för personer i egenskap av Lindängenbor att sitta med i projektgruppen och därmed medverka i planeringen. En representant från boendekommittén Gatukraft som bjöds in till projektgruppen skulle ha kunnat utgöra denna part men personen och dess nätverk kom att inta en mer stödjande funktion än en aktiv deltagare i gruppen. I övrigt har det inte pågått någon aktiv rekrytering av boende till projektgruppen. Det går ändå att påstå att Lindängenborna har representerats i gruppen då både musikstudions projektledare och Röda korsets verksamhetsutvecklare bor och är uppväxta i området. Detta kan ses som värdefullt då governance-nätverk som Stoker (2002) nämner i vissa fall tar över statens styrande roll (ibid.), därför är det viktigt att försöka upprätthålla någon form av demokratisk representativitet med personer från olika samhällsnivåer och olika grupper inom dessa nivåer för att på detta sätt skapa transparens (Se Sørensen & Torfing (2009) och Nyseth (2009)). I detta projekt finns det en viss representation från varje samhällsnivå, där den ideella och offentliga sektorn företrädde av Abra Cadabra musikstudio och Röda korset, respektive Högholmsskolan och Framtidens hus. Medan den privata sidan genom Stena fastigheter stod för sponsring av medel till musikstudion.

Vilken form av medborgardeltagande var då möjlig inom den designprocess som hade valts i detta fall och den samordningstradition som rådde? *Lindängenstyle* som designform för processen innebar som tidigare nämnts ett arbetssätt präglad av spontanitet, flexibilitet och lustfylldhet, där man gör saker som är enkelt att realisera. För att involvera medborgare på ett sätt som medför verkligt deltagande, där de själva är med och driver processen behövs troligen mer ingående planering, i synnerhet om tanken är att medborgarna som deltar ska representera hela bostadsområdet. Då räcker det inte att rekrytera personer som är anställda inom olika verksamheter i området eller vistas på mötesplatserna Allaktivitetshuset, Framtidens hus och Lindgården. För att inkludera alla krävs metoder som dörrknackning, samt större resurser i form av tid och personal. Beaktar vi dock aktörernas ambitioner med medborgardeltagandet tycktes det handla mer om att inspirera och ge medborgarna verktyg, för att de sedan ska genomföra andra projekt där de själva besitter all kontroll. Flexibiliteten i processen möjliggjorde ett verkligt deltagande sett till förberedelse- och genomförande fasen. Medborgarnas

utsikter att bidra och genomföra någon aktivitet under själva evenemangsperioden var stor, förutsatt att de var medvetna om vad som skulle hända i området. Flertalet medborgare kom också att delta i musikprojektet genom spontant pianospelande eller i andra aktiviteter.

Att samordna aktörerna i Lindängen genom *mun-till-mun-metoden* för att realisera olika projekt kan anses vara ett bra tillvägagångssätt för att åstadkomma ett snabbt och effektivt genomförande men det bygger också på att man kommunicerar med rätt personer och aktörer. Det finns en risk att de aktörer som har för vana att samarbeta med varandra engageras medan de som står utanför den gemenskapen inte inkluderas. Genom att involveringen av projektledaren från musikstudion och försteläraren från Högholmsskolan kunde andra medborgargrupper engageras i projektet. Dock finns det alltid de som inte engageras och *mun-till-mun-metoden* kan vara ett bra sätt att inkludera dessa men är tidsmässigt kostsam. Som Björgvinsson et al. (2010) påpekar är maktrelationer och omfördelning av makt till resurssvaga en del av idén med deltagande design, och Palmås och von Busch (2015) understryker att designern bör se över detta. Dock innebär det alltid en balansgång mellan att tilldela inflytande och styra processen i för hög grad. Även som styrande inom governancenätverken handlar det i enlighet med Sørensen & Torfing (2009) om att skapa utrymme för enskilda aktörer att handla. I den spontana *Lindängenstyle*-designen är det lätt att bara agera utan att aktivt motverka de maktstrukturer som dominerar när projekt genomförs i Lindängen. I musikprojektet där både jag och utvecklingssamordnaren hade mer övergripande styrande roller hade vi kunnat arbeta mer aktivt med att motverka de rådande maktstrukturerna men de andra projektaktörerna hade också stora möjligheter att påverka detta via involveringen av sina medborgargrupper.

Dock bör man ta musikprojektet för vad det var: ett projekt initierat och drivet av främst tjänstepersoner och personer i sina yrkesroller. Medborgarinkluderingen var en självklar del av projektet men gjordes i den mån det var möjligt för att inte projektet skulle bli för tungrott, i enlighet med den förenklande tillvägagångssättet inom *Lindängenstyle* där spontanitet går före detaljplanering. I Lindängen finns som tidigare nämnts goda exempel på projekt som är initierade och ledda av medborgargrupper som Gatukraft, där aktörer som Allaktivitetshuset och Framtidens hus endast har antagit en stödjande funktion. I detta projekt utgjorde istället Gatukraft den stöttande parten. Frågan är om det verkligen går att genomföra projekt där alla grupper är representerade? Det kanske inte heller är önskvärt, då det kan tänkas förhindra själva genomförandet av ett projekt, om det bara berör eller attraherar vissa grupper att delta. Genom att realisera ett projekt som syns i bostadsområdet med vissa medborgargrupper, kan det dock skapa intresse bland andra invånare att delta eller initiera något annat i framtiden.

5.3 Kultur som katalysator för social hållbarhet

Användningen av kultur i musikprojektet kan relateras till hur UCLG (2016) menar att den lokala kulturen kan främja skapandet av hållbara städer. Aktörerna i projekt-

gruppen såg nämligen Lindänsbornas deltagande i de olika aktiviteterna som medel för att främja invånarnas personliga utveckling, samt förbättra deras livskvalitet och livsmöjligheter (ibid.). Sätt ur ett cultural planning-perspektiv i enlighet med Lundberg och Hjorth (2011) går det att tala om en insats utifrån platsens styrka och utmärkande drag, vilket vi studenter hade identifierat som invånarnas musikintresse. Under själva eventperioden skedde det även dagligen en mängd spontana spelningar på de målade pianona, något som tyder på att musik kan vara ett bra medel för att engagera boende och aktivera Lindängens offentliga rum.

Hur har då kultur i detta projekt, betraktat med utgångspunkt i Fairclough (2015) och UCLG (2016), fungerat som ett medel för att främja social hållbarhet? Kopplat till bostadsområden och därmed det aktuella projektet inbegriper den sociala hållbarheten faktorer som social sammanhållning och inklusion, goda levnadsmiljöer, social ordning, socialt samspel mellan invånarna, deltagande i lokala grupper och nätverk, upplevd trygghet, invånarnas stolthet för sitt område (Dempsey et al. 2011) och alla invånares möjlighet att fungera i samhället (Barron & Gauntlett 2002). Medel för att främja dessa värden är människors aktiva deltagande och inflytande i aktiviteter och utvecklingen av sitt område, att hänsyn tas till olika gruppers behov, samt att gynna möjligheter till möten och jämställdhet mellan kvinnor och män (Boverket 2010). De många tillfällena till möten under projektet mellan olika invånare, samt mellan invånare och lokala aktörer kan ha stärkt den sociala sammanhållningen och ökat det sociala samspelet i området. Involveringen av ungdomarna som hänger i centrumet och barnen från skolan kan vara ett steg på vägen för dem mot att fungera och inkluderas i samhället, samt att vara med och bidra till bostadsområdets positiva utveckling. Detta kan även omfatta andra boende som under eventperioden själva valde att engagera sig i projektet på olika sätt. Den positiva uppmärksamhet musikprojektet fick i media kan ha ökat invånarnas stolthet över sitt bostadsområde, något som även deras eget engagemang i projektet kan ha gjort.

För att en plats ska kunna inneha de ovan nämnda faktorerna kopplade till social hållbarhet är närvaron av socialt kapital viktig, vilket innebär stödjande starka relationer mellan människor som liknar varandra och överbryggande svaga relationer mellan olika sociala nätverk (Se Putnam & Goss (2002) och Gerrell (2013)). Lindängen kan ses som en plats rik på stödjande socialt kapital mellan likasinnade människor som grupperna unga män respektive områdets äldre personer men det överbryggande sociala kapitalet kan anses vara svagare. Framtidens hus och andra lokala aktörer som Abra Cadabra musikstudio, boendenätverket Gatukraft och Röda korset arbetar aktivt med att genom samlande aktiviteter i området skapa möten mellan olika grupper, vilket kan leda till att det överbryggande sociala kapitalet stärks. Musikprojektet kan ses som ett sådant arrangemang, eftersom det innebar att både aktörer och boende Lindängen och människor från resten av Malmö och Skåne har interagerats med varandra. Sociala samspel som dem mellan utvecklingssamordaren och skoleleverna respektive de unga männen, samt mellan de äldre boende i området och de unga männen är värdefulla, då

de kan leda till utvecklandet av tillit mellan de inblandade. Tillit beskrivs av Putnam et al. (1992) som en av beståndsdelarna i det sociala kapitalet. Sociala nätverk bestående av människor från resten av Malmö och Skåne som kom och uppträdde har också potential att bli en del av det överbryggande sociala kapitalet. Dock behöver deras besök i Lindängen vara återkommande för att verkliga relationer mellan dem och Lindängenborna ska kunna uppstå. Själva projektprocessen har dock genererat nya och stärkta samarbeten och sociala relationer mellan de olika aktörerna i projektgruppen, något som kan både utveckla och stärka Lindängens befintliga sociala nätverk som också är en del av områdets sociala kapital (ibid.).

Kultur genomsyrar hela samhället på olika sätt och har potentialen att etablera sociala sammanhang där människor kan mötas och utvecklas (Landry 2011; Fairclough 2015; UCLG 2016). För att detta ska bli hållbart krävs dock långsiktighet och därmed kontinuitet. Som det nämns ovan kan musikprojektet och dess olika processer ha främjat den sociala hållbarheten i Lindängen men för att denna positiva utveckling ska fortsätta krävs att kulturella sammankomster blir återkommande i området. Invånarnas engagemang i lokala kulturaktiviteterna skulle i det långa loppet som UCLG (2016) nämner kunna motverka den brottslighet som förekommer där, samt gynna inkludering på arbetsmarknaden och i samhället i stort. Fortsatt stöd från kommunala tjänstepersoner, ideella och privata aktörer, samt en mer omfattande medborgarinvolvering behöver dock troligtvis tillämpas för att detta ska komma till stånd.

6. Slutsatser

Uppsatsens syfte har varit att beskriva, belysa, tolka och reflektera över processen bakom musikprojektet *Färgglada Toner på Lindängen*, som är ett bidrag till bostadsområdet Lindängens hållbara utveckling och förnyelse. Tanken var också att studiens resultat och analys skulle tillföra något till diskussioner inom forskning och praktik kring delaktighet, samverkan och projektprocesser vid områdesförnyelse samt hur kultur fungerar som verktyg för att främja hållbar utveckling i bostadsområden. Nedan sammanfattas kortfattat de viktigaste resultaten av studien.

Fallstudien och analysen har försökt synliggöra vad som är relevant att ha i åtanke när medskapande projekt genomförs i ett bostadsområde. Det innebär ett klargörande av hur väl den organisatoriska strukturen har gynnat det praktiska arbetet för att uppnå målen med projektet, det vill säga i förhållande till motivet.

De organisatoriska strukturerna utgörs av arbetsmetoderna och styrningen. Arbetsmetoderna innebär vilka projektstrategier och kommunikationsvägar som anordnarna av projektet traditionsenligt tillämpar inom sin egen verksamhet och/eller vid samverkan med andra. Styrningen bestämmer hur projektet manövreras, av vem eller vilka det vill säga genom en eller flera projektledare, samt hur arbetsfördelningen inom gruppen ser ut.

Lindängenstyle var projektstrategin som tillämpades vid genomförandet av musikprojektet, där spontanitet, simplicitet, flexibilitet och lustfylldhet är ledorden. Taktiken var framgångsrik när det gällde att få flertalet medborgare involverade, för att uppnå verkligt deltagande där medborgarna själva driver projektprocessen behövs det dock troligtvis mer planering integreras i metoden. I musikprojektet var detta dock inte målet men verkligt deltagande skedde ändå till viss del bland annat genom medborgarnas egen design av pianona. Planering för spontanitet kan också ses som viktigt, både avseende musikaktiviteterna i stadsrummet som behövde inbokas och de spontana spelningarna på pianona som krävde att någon tog hand om dem och rullade dem ut och in.

Mun-till-mun-metoden användes för att väcka intresse hos aktörer för projektet och få dem att gå med i projektgruppen. Tillvägagångssättet var tidsbesparande och effektivt för att engagera personer i projektet men kan verka exkluderande om det inte finns tid att involvera människor utanför den initierande partens nätverk. För större inkludering behöver troligtvis projektets initiativtagare ha en medvetenhet och strategi för att nå ut på bredare front.

Styrningen av projektet skedde i enlighet med *Lindängenstyle* genom partnerskap, där alla aktörer bidrog med sin del. Styrmodellen har ett oklart ledarskap, då tanken är att alla ska bidra och manövrera det hela på lika villkor. Alla aktörer utom Allaktivitetshuset bidrog till projektet på sitt sätt och hade möjlighet att leda projektet. Utvecklingssamordnaren och jag kom dock att bli gruppens icke-officiella projektledare som styrde upp

praktiska saker och drev på det hela. Där han var ute på fältet i Lindängen och underlättade de andra aktörernas arbete medan jag främst hade en mer översiktlig blick på projektet och försökte koordinera både aktörerna och de olika musikaktiviteterna. Närvaron av två projektledare var positiv eftersom vi koncentrerade oss på olika saker och därmed kompletterade varandra. Utvecklingssamordnaren inriktade sig mest på aktiviteterna kring pianomålningen medan jag la ett större fokus på musikaktiviteterna som skulle ske under projektets eventperiod. Dessa olika fokusområden ledde dock sannolikt även till splittring inom projektet avseende vad dess faktiska mening och mål var. Där målade pianon som lättförmedlade objekt kom att dominera som samlande symbol, framför de mer diffusa musikaktiviteterna.

En annan viktig del i styrningen av ett projekt är att se över sammansättningen av deltagare i den styrande och verkställande projektgruppen och finna nyckelpersoner i den kontext som projektet sker inom. Där var utvecklingssamordnarens involvering av Röda korsets verksamhetsutvecklare och min av musikstudions projektledare troligtvis viktiga insatser, eftersom de båda är boende och uppväxta i Lindängen och därmed kunde representera området även om de var där i sina yrkesroller.

Efter att ha analyserat musikprojektet är det svårt att se framför sig att ett större samverkansprojekt kan vara utan projektledare. Även om ingen utnämns officiellt är det sannolikt att någon eller några under projektets gång träder fram och axlar denna roll. I avsaknad av någon som tar på sig att sköta övergripande praktiska delar, samt koordinera flertalet aktörer och händelser är det förmodligen svårt att få projektet att hållas samman och bli framgångsrikt.

Det övergripande motivet för projektet omfattar både resan fram till slutpunkten och det definitiva resultatet. Musikprojektet hade en mängd olika delmål i respektive projektfas och aktivitet, vilka även kunde var olika beroende vem från projektgruppen som utfrågades. Utan att de olika aktörerna hade diskuterat det med varandra var dock deras översiktliga motiv med projektet gemensamt och underförstått: Att främja en positiv utveckling i Lindängen genom att göra något bra för området och dess invånare. För att genomföra projektet behövde de därför inte diskutera detta, utan det var en självklarhet och något de arbetar med varje dag genom sina respektive verksamheter. Målningen av pianona och de olika musikaktiviteterna kan vid en första anblick ses som motivet med projektet men var snarare enkla konkreta medel för att arbeta mot huvudmålet. För att uppnå syftet med ett projekt kan det vara fördelaktigt att ha en symbol att samlas kring som förmedlar projektets mening och mål men man bör vara medveten om att den kan begränsa projektet genom att inte förmedla hela dess innehåll. De målade pianona fångade inte hela projektets mening men var framgångsrik som en samlande symbol för hållbar utveckling. På det sättet blev kulturen en naturlig plats att mötas och samverka på, där varje process inom varje separat händelse utgjorde ett viktigt bidrag till huvudmotivet.

I ett projekt där inte huvudmotivet är lika självklart eller där de involverades ambitioner skiljer sig radikalt åt är det troligtvis viktigt att klargöra detta inom gruppen, för att undvika missförstånd och besvikelse. För att kunna arbeta mot huvudmotivet krävs även att alla inblandade samlas kring de konkreta medlen. Aktivitetssamordnaren och de andra på Allaktivitetshuset arbetar inom sin verksamhet med samma motiv som de övriga aktörerna. De kom dock aldrig att greppa vad projektet handlade om avseende de konkreta medlen och hur dessa var kopplade till motivet, därmed visste de inte vad de kunde bidra med och bland annat detta resulterade i att de inte kom att delta aktivt i projektet.

Avseende de delmål som huvudmotivet bestod av ledde projektstrategin *Lindängenstyle* till att antalet delaktiga medborgare blev över förväntan. Det var nämligen inte bara skoleleverna och ungdomarna i centrumet som kom att medverka, utan även andra boende engagerade sig på eget initiativ i pianona och projektet. Att skapa ett event med en massa uppträdanden var inte det viktigaste resultatet, utan det faktum att invånarna hade blivit involverade, fått ta plats på de offentliga ytorna och att något positivt hände i området.

Flera faktorer tyder också på att medborgarnas deltagande i kulturaktiviteterna kan ha bidragit till främjande av bostadsområdets sociala hållbarhet och därmed en positiv utveckling. En av det mest centrala följderna av de olika aktiviteterna var att de kan ha öppnat upp för möjligheter att stärka områdets sociala kapital. Genom de möten som skett mellan områdets aktörer och boende, respektive mellan olika invånargrupper kan kontakter potentiellt utvecklas mellan dessa och därmed social tillit. Nya och stärkta kontakter mellan aktörerna i projektgruppen kan också gynna det sociala kapitalet, samt bådär gott inför nya samarbetsprojekt. För att långsiktigt stärka Lindängens sociala kapital och den sociala hållbarheten krävs det dock troligtvis återkommande tillfällen för delaktighet och sammankomster, vilket kultur i sin lustfyllda och lättsamma form tycks vara ett bra medel för.

Vidare forskning och resultatens tillämpbarhet

Inom fallstudiens tidsram fanns det inte möjlighet att genomföra intervjuer med de Lindängebor som deltagit i eller upplevt musikprojektet. Därför vore det intressant att företa en forskningsstudie med fokus på dessa medborgare. Genom att få deras perspektiv skulle viktiga lärdomar kunna dras angående hur man på bästa sätt kan arbeta vidare med delaktighet och kultur i Lindängen och på andra liknande platser för att få invånare engagerade i sitt område. Kunskaper skulle också kunna erhållas avseende hur denna delaktighet skulle kunna övergå till ett kollektivt handlande med initiativ från medborgarna själva, i synnerhet de grupper som vanligtvis inte deltar i de saker som sker i bostadsområdet.

En av avsikterna vi studenter hade när vi uppfann projektet var att det skulle fungera som en katalysator för framtida musikaktiviteter i Lindängen, och att processen skulle

medföra att ett nätverk utformades som skulle kunna arrangera och samordna dessa. Då det finns planer från några av projektgruppens aktörer att återuppta musikprojektet i någon form under våren 2017, skulle dessa ambitioner kunna bli verklighet. Om detta skulle ske vore det intressant att följa hur initiativet vidareutvecklas och genom aktionsforskning stötta ett fördjupat medborgardeltagande och skapandet av ett större samordnade nätverk för dessa aktiviteter. Genom aktörernas delgivning av den redan genomförda studiens resultat finns det potential att lärdomarna bidrar till att denna gång få en ännu värdefullare process och utfall, samt att knyta fler medborgare och aktörer till projektet.

Referenser

Abrahamsson, H. (2013). Vår tids stora samhällsomdaning – städers ökade roll för social hållbarhet I: Stenberg, J., Abrahamsson, H., Benesch, H., Berg, M., Castell, P., Corkhill, E., Danielsson, S., Fridén, A., Heed Styffe, R., Jadelius, L., Larberg, V. & Tahvilzadeh, N. (red.), *Framtiden är redan här: Hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling*. Göteborg : Chalmers University of Technology.

Alderman, N., Ivory, C., McLoughlin, I. & Vaughan, R. (2005). Sense-making as a process within complex service-led projects. *International Journal of Project Management* [Elektronisk], vol. 23 (5) ss. 380-385.

Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners* [Elektronisk], vol. 35 (4) ss. 216-224.

Bargal, D. (2006). Personal and intellectual influences leading to Lewin's paradigm of action research: Towards the 60th anniversary of Lewini's "Action research and minority problems" (1946). *Action Research* [Elektronisk], vol. 4(4), ss. 367-388.

Barron, L., & Gauntlet, E. (2002). WACOSS housing and sustainable communities indicators project. In *Sustaining our Communities International Local Agenda 21 Conference 2002*, Adelaide [Elektronisk], ss. 3-6. Tillgänglig http://www.regional.org.au/au/soc/2002/4/barron_gauntlett.htm [2014-04-12]

Bergman, M., Lyytinen, K. & Mark, G. (2007). Boundary Objects in Design: An Ecological View of Design Artifacts. *Journal of the Association for Information Systems* [Elektronisk], vol. 8 (11), ss. 546-568.

Bianchini, F. (1999). Cultural planning for urban sustainability. In: Nyström, L. & Fudge, C. (eds.), *City and culture: cultural processes and urban sustainability*. 1. ed. Karlskrona: The Swedish Urban Environment Council [Stadsmiljörådet].

Björgvinsson E., Ehn, P. and Hillgren P. A. (2010) Participatory design and 'Democratizing innovation'. In: *PDC '10: Proceedings of the 11th biennial participatory design conference*, [Elektronisk], Sydney, Australia, 29 November-3 December 2010. New York: ACM Press, ss. 41-50.

Boverket (2015). *Attraktiva miljonprogramsområden – platskvalitet med ökad delaktighet* [Elektronisk]. Karlskrona: Boverket. (Rapport 2015:20). Tillgänglig: <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2015/attraktiva-miljonprogramsomraden-platskvalitet-med-okad-delaktighet/> [2016-02-10]

Boverket (2010). *Socialt hållbar stadsutveckling - en kunskapsöversikt* [Elektronisk]. Karlskrona: Boverket. (Regeringsuppdrag IJ2009/1746/I). Tillgänglig <http://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/socialt-hallbar-stadsutveckling.pdf> [2014-04-12]

Boverket (2005). *En hel stad. Om lokala insatsers betydelse för integration i boendet*. [Elektronisk]. Karlskrona: Boverket. Tillgänglig: <http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2005/en-hel-stad/> [2015-04-12]

Brusman, M. (2012). Kultursamverkan och hållbar stadsutveckling – kulturen som aspektpolitik i samhällsplaneringen. I: Harding, T. & Nathanson, C. (red.), *Under konstruktion: effekter av kultursamverkansmodellen 2010-2012*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga Metoder*. 2:a uppl. Malmö: Liber Ekonomi.

Buizer, I.M., Elands, B.H., Mattijssen, T.J.M., Jagt, A.P.N., Ambrose, B., Geróházi, E., Santos, E. (2015). The governance of urban green spaces in selected EU-cities: Policies, Practices, Actors, Topics. *EU FP7 Green Surge project Research report*, Wageningen University, 97 pages.

Castell, P. (2013). Stegen och trappan – olika syn på deltagande. I: Stenberg, J., Abrahamsson, H., Benesch, H., Berg, M., Castell, P., Corkhill, E., Danielsson, S., Fridén, A., Heed Styffe, R., Jadelius, L., Larberg, V. & Tahvilzadeh, N. (red.), *Framtiden är redan här: Hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling*. Göteborg : Chalmers University of Technology.

Colantonio, A. & Dixon, T. J. (2010). Urban regeneration and social sustainability: best practice from European cities. Oxford: Wiley-Blackwell.

Cornwall, A. 2008. Unpacking 'Participation': models, meanings and practices. *Community Development Journal*, [Elektronisk] vol. 43 (3):269–283.

Creighton, J.L. (2005). *The public participation handbook: making better decisions through citizen involvement*, Jossey-Bass, San Francisco, Calif.

Dempsey, N., Bramley, G., Power, S. & Brown, C. (2011). The Social Dimension of Sustainable Development: Defining Urban Sustainability. *Sustainable Development* [Elektronisk], vol. 19, ss. 289-300.

Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Ehn, Pelle., 2008. Participation in Design Things. *Proceedings of the tenth anniversary conference on Participatory Design*, Bloomington, Indiana, USA [Elektronisk], ss. 92-101. Tillgänglig: <http://dl.acm.org.proxy.mah.se/citation.cfm?id=1795248> [2015-01-22]

Emilson, A., Hillgren, P.-A. & Seravalli, A. (2014). "Designing in the Neighborhood: Beyond (and in the Shadow of) Creative Communities". In: Ehn, P., Elisabet M. Nilsson, E. M & Topgaard, R., (eds.), *Making Futures: Marginal Notes on Innovation, Design, and Democracy*. Cambridge, MA: MIT Press [Elektronisk], ss. 35-61.

Engwall, M (2003). No project is an island: linking projects to history and context. *Research Policy* [Elektronisk], vol. 32 (5), ss. 789-808.

Fairclough, G (2015). Three roles for culture in sustainable development. In: Dessein, J., Soini, K., Fairclough, G. and Horlings, L. (eds.), *Culture in, for and as Sustainable Development. Conclusions from the COST Action IS1007 Investigating Cultural Sustainability*. Finland: University of Jyväskylä.

Fröjd, A. (2014). *Trollar med verkligheten*. Lokaltidningen Malmö Limhamn. Tillgänglig: <http://malmo.lokaltidningen.se/trollar-med-verkligheten-/20141028/artikler/710229575/> [2015-12-01]

Gerell, M. (2013). *Bränder, skadegörelse, grannskap och socialt kapital*. Malmö: MAPIUS 11.

Greenwood, D. J. & Levin, M. (2007). *Introduction to action research: social research for social change*. 2. ed. Thousand Oaks, Calif.: SAGE.

Gummesson, E. (2004). Fallstudiebaserad forskning. I: Gustavsson, B. (red.), *Kunskapande metoder inom samhällsvetenskapen*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Hawkes, J. (2001). *The fourth pillar of sustainability: Culture's essential role in public planning*. Altona, Victoria: Common Ground Publishing.

Healey, P. (2006). *Collaborative planning: shaping places in fragmented societies*. 2. ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Hedenfelt, E. (2013). *Hållbarhetsanalys av städer och stadsutveckling. Ett integrerat perspektiv på staden som ett socioekologiskt, komplext system*. Malmö: MAPIUS 13.

Henecke, K. & Khan, J. (2002). *Medborgardeltagande i den fysiska planeringen – en demokratiteoretisk analys av lagstiftning, retorik och praktik*. Report No.36. Sociologiska institutionen. Lunds Universitet.

Hillgren, P-A., Seravalli, A. & Emilson, A. (2011). Prototyping and infrastructuring in design for social innovation. *CoDesign: International Journal of CoCreation in Design and the Arts* [Elektronisk], vol. 7 (3 - 4), ss. 169-183.

Hopwood, B., Mellor, M. & O'Brien, G. (2005). Sustainable Development: Mapping Different Approaches. *Sustainable Development* [Elektronisk], vol. 13, ss. 38-52.

Johansson, A. W. & Lindhult, E. (2008). Emancipation or workability? Critical versus pragmatic scientific orientation in action research. *Action Research* [Elektronisk], vol. 6(1), ss. 95-115.

Karlsson, S. & Cars, G. (2015) *Lindängen mot framtiden. Följeforskningsrapport steg 3: Svara på utvärderingsfrågorna*. KTH: Samhällsplanering & Miljö. Tillgänglig: <http://malmo.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Omradesprogram/Fem-omraden/Lindangen/Lindangen-mot-Framtiden.html> [2015-12-01]

Klein, Woolthius, R., Hooimeijer, F., Bossink, B., Mulder, G. & Brouwer, J. (2013). Institutional Entrepreneurship in Sustainable Urban Development: Dutch successes as inspiration for transformation. *Journal of Cleaner Production* [Elektronisk], vol. 50, ss. 91-100.

Kreiner, K. & Mouritsen, J. (2005). The analytical interview: Relevance beyond reflexivity. In: Tengblad, S., Solli, R. & Czarniawska, B. (eds), *The art of science*. Liber AB: Copenhagen, ss. 153-176.

Landry, C. (2011). *Creativity, culture & the city: a question of interconnection*. Forum D'Avignon Ruhr, ECCE. Forum D'Avignon Website, [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.forum-avignon.org/en/edition-2011/publications-2011#1318>. [2015-12-01]

Lundberg, K. & Hjorth, C. (2011). *Att fånga platsens själ*. Stockholm: SKL Kommentus media, [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.noku.no/files/3356/file/att-fanga-platsens-sjal.pdf> [2015-12-01]

Malmö stad (2015a) *Malmö Kulturstrategi 2014-2020* [Elektronisk]. Malmö: Kulturförvaltningen. Tillgänglig: http://malmo.se/download/18.76b7688614bb5ccea096ad6a/1426086846575/Kulturstrategi_2015FINALwebb.pdf [2015-12-08]

Malmö stad (2015b) *Slutrapport Områdesprogram för ett socialt hållbart Malmö* [Elektronisk]. Malmö: Stadskontoret, Vårhållningsavdelningen. Tillgänglig: [http://malmo.se/download/18.6fb145de1521ab79c0a83460/1460965964246/Rapport+Omradesprogrammet+för+ett+socialt+hållbart+Malmö\(446013\)_klar.pdf](http://malmo.se/download/18.6fb145de1521ab79c0a83460/1460965964246/Rapport+Omradesprogrammet+för+ett+socialt+hållbart+Malmö(446013)_klar.pdf)

[2016-12-01]

Malmö stad (2015c). *Vernissage i Lindängen*. Tillgänglig:
<http://malmo.se/Kommun--politik/Organisation/Stadsomradesforvaltningar/Stadsomradesforvaltning-Soder/Nyhetsarkiv/Soder/2015-08-07-Vernissage-i-offentligt-vardagsrum.html>
[2016-03-04]

Malmö stad (2011) *Områdesprogram Lindängen*. Fosie stadsdelsförvaltning, Malmö stad. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://malmo.se/download/18.77b107c212e1f5a356a800018595/1383649396896/Omradesprogram%2Bnya%2Bmallen%2BFosie%2Bjan%2B2011.pdf> [2015-12-08]

Nordh, J (2015). *De kärleksbombar Lindängen i helgen*. Tillgänglig:
<http://malmo.lokaltidningen.se/de-k%C3%A4rleksbombar-lind%C3%A4ngen-i-helgen-/20150527/artikler/150529741/> [2016-02-01]

Nyseth, T. (2008). Network Governance in Contested Urban Landscape. *Planning Theory & Practice* [Elektronisk], vol. 9(4), ss. 497-514.

Nyström, L. (1999). Introduction: The importance of culture to urban environment. In: Nyström, L. & Fudge, C. (eds.), *City and culture: cultural processes and urban sustainability*. 1. ed. Karlskrona: The Swedish Urban Environment Council [Stadsmiljörådet].

Palmås, K. & von Busch, O. (2015). Quasi-Quisling: co-design and the assembly of collaborators. *CoDesign: International Journal of CoCreation in Design and the Arts* [Elektronisk], vol. 11 (3 - 4), ss. 236-249.

Paulsson, A. (2016) *Han kan området som sin egen ficka*. Hem & Hyra. Tillgänglig:
<https://www.hemhyra.se/nyheter/han-kan-området-som-sin-egen-ficka/> [2016-09-01]

Putnam, D. R. & Goss, K. A. (2002). Introduction. In: Putnam, R. D. (eds.), *Democracies in flux: the evolution of social capital in contemporary society*. Oxford: Oxford University Press.

Putnam, R. (2001). Social capital: Measurement and consequences. *Canadian Journal of Policy Research* [Elektronisk], vol. 2(1), ss. 41-51.

Putnam, R. D., Leonardi, R. och Nanetti, R. Y. (1992). *Making democracy work: civic traditions in modern Italy*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.

Riksantikvarieämbetet (2015). *Malmö kn, Lindängen, Skåne*. Tillgänglig:
<http://www.bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/miljo/visaHelaBeskrivningen.raa?miljoid=2120000000272> [2015-11-17]

Rothstein, Bo (2003). *Sociala fällor och tillitens problem*. 1. uppl. Stockholm: SNS förl.

Rydin, Y. & Pennington, M. (2000). Public Participation and Local Environmental Planning: The collective action problem and the potential of social capital. *Local Environment: The International Journal of Justice and Sustainability* [Elektronisk], vol. 5 (2), ss. 153-169.

Rönnerman, K. (2004). Vad är aktionsforskning. I: Rönnerman, K. (red.), *Aktionsforskning i praktiken – erfarenheter och reflektioner*. Lund: Studentlitteratur.

Sandberg, Å. (1982). Från aktionsforskning till praxisforskning. *Sociologisk Forskning: Aktionsforskning* [Elektronisk], vol. 19 (2/3), ss. 80-89.

Sørensen, E., & Torfing, J. (2009). Making Governance Networks Effective and Democratic through Metagovernance. *Public Administration* [Elektronisk], vol. 87(2), ss. 234-258.

Stena fastigheter (2016). *En del av samhällsnyttan*. Tillgänglig:
<http://www.stenafastigheter.se/stena-fastigheter/relationsforvaltning/Sidor/default.aspx> [2016-03-04]

Stena Fastigheter (2015). *Mulleloppet i Malmö- se filmen*. Tillgänglig:
<http://www.stenafastigheter.se/om-stena-fastigheter/nyhetsarkiv/Sidor/nyhet.aspx?NewsId=305> [2016-03-04]

Stenberg, J., Abrahamsson, H., Benesch, H., Berg, M., Castell, P., Corkhill, E., Danielsson, S., Fridén, A., Heed Styffe, R., Jadelius, L., Larberg, V. & Tahvilzadeh, N. (2013). *Framtiden är redan här: hur invånare kan bli medskapare i stadens utveckling*. Göteborg: Chalmers tekniska högskola

Sternö, J. & Nielsén, T. (2014). *Stadsutveckling med samverkan: processer och arbetsmetoder med kultur på fem platser i Stockholm-Mälardalsregionen*. Mälardalsrådet, [Elektronisk]. Tillgänglig:
http://volanteresearch.com/wp-content/uploads/2014/06/Stadsutveckling-med-kultur_Malardalsradet_20140616_WEB.pdf [2015-12-08]

Stierna, J. (2016). *Lindängenborna tar tillbaka sina gator*. Skånska dagbladet. Tillgänglig:
<http://www.skd.se/2016/04/29/lindangenborna-tar-tillbaka-sina-gator/> [2016-12-08]

Stoker, G. (2002). Governance as theory: five propositions. *International Social Science Journal* [Elektronisk], vol. 50 (155), ss. 17-28.

Stringer, E.T. (1999). *Action research*. 2. ed. Thousand Oaks, Calif.: SAGE

Tahvilzadeh, N. (2015). Det våras för medborgardialoger. I: Wästerberg, O. (red.), *Låt fler forma framtiden*, SOU 2015:96. Stockholm: Elanders Sverige AB.

Twelvetrees, A.C. (2008). *Community work*, 4. ed. Basingstoke: Macmillan

Twelvetrees, A.C. (1991). *Community work*, 2. ed. Basingstoke: Macmillan

United Cities and Local Governments (UCLG), (2016). *Agenda 21 for culture: Why must culture be at the heart of sustainable urban development?* Barcelona: UCLG - Committee on Culture, [Elektronisk]. Tillgänglig:
<http://www.agenda21culture.net/index.php/documents/gold4-eng> [2016-12-08]

Uyarra, E. & Gee, S. (2013). Transforming Urban Waste into Sustainable Material and Energy Usage: the case of Greater Manchester (UK). *Journal of cleaner production* [Elektronisk], vol. 50, ss. 101-110.

VASYD (2016). *RETUREN VA SYDs kvartersnära återbruk, Välkommen till ReTuren – Malmös första återbrukscentral*. Tillgänglig
<http://www.vasyd.se/Artiklar/Avfall/ReTuren> [2016-04-08]

Vilhelmson, K. (2013). *Platspåverkan : en fallstudie om delaktighet och genusperspektiv i planeringen av Aktivitetsytan i Rosengård*. Second cycle, A2E. Alnarp: SLU, Department of Landscape Architecture, Planning and Management (from 130101)

Walton, R. E. & Gaffney, M. E. (1991). Research, Action and Participation – The Merchant Shipping Case. In: Whyte W. F. (eds.), *Participative Action Research*. Newbury Park: Sage Publications.

World Commission on Environment and Development (1987). *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press.

Icke publicerat material

Baltá, J. (2016). Frukostseminarium *United Cities and Local Governments's (UCLG): Culture 21: Actions*. ISU (Institutets för hållbar stadsutveckling), Kommendanthuset, Malmö, 2016-11-29.

Eriksson, A., Hedeya, N., Sommardal, A. & Tufvesson D. (2015). *Musik som enande kraft*. Rapport på kursen Planering och förvaltning för hållbar utveckling av stadslandskapet, tillämpningskurs. Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet

Förteckning över bilder och figurer

Foton och figurer av Anna Sommardal om inget annat anges.

Bild 1. Malmö Stadsbyggnadskontor (2016). Tillagd text: Sommardal, A. (2016).

Översiktsplan för Malmö. Tillgänglig:

http://kartor.malmo.se/rest/ol/2.1/?center=119142.47494625,6159431.0491043&zoom=3&ol=&bl=malmo_karta&config=../configs-2.1/config_op.js&poi=Lind%C3%A4ngen
[2016-03-04]

Bild 2. Andersson, J. (2016). Skolbarnen ställer ut ett av sina pianon utanför Lindängen centrum.

Bild 3. Andersson, J. (2016). Ungdomarna med sitt piano i Lindängen centrum.

Bild 4. Skånska dagbladet & Lokaltidningen Malmö Limhamn (2016). Tidningsurklipp om *Färgglada Toner på Lindängen*. Tillgänglig:

<http://www.skd.se/2016/06/09/konsert-med-skrotade-instrument/> [2016-12-04]
<http://malmo.lokaltidningen.se/lindangen-tar-ton-/20160608/artikler/706089834/1293> [2016-12-04]

Figur 1. Min aktionsforskningsprocess. Baserad på Stringers Aktion research interaction spiral (1999, s.19) där Rönnermans (2004) moment föreslå och reflektera lagts till.

Illustration: Stringer, E.T. (1999). Tillagd text: Sommardal, A. (2016).

Stringer, E.T. (1999). *Action research*. 2. ed. Thousand Oaks, Calif.: SAGE

Rönnerman, K. (2004). Vad är aktionsforskning. I: Rönnerman, K. (red.), *Aktionsforskning i praktiken – erfarenheter och reflektioner*. Lund: Studentlitteratur.

Figur 2. Sherry Arnsteins deltagandestege (1969). Illustration av Sommardal, A. (2016) baserad på A. R. Sherry (1969) A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners* [Elektronisk], vol. 35 (4), ss. 216-224.

Bilagor

Bilaga 1

Semistrukturerade intervjuer med medlemmarna i projektgruppen för musikprojektet

Intervjuguide för intervjuer genomförda vid projektstart

1. Kan du berätta lite om dig själv och din yrkesbakgrund?
2. Hur ser din kontakt med olika föreningar, organisationer och offentliga tjänstepersoner i området ut generellt?
3. Hur upplever du kontakten med olika föreningar, organisationer och offentliga tjänstepersoner i området? Är den vänskaplig eller konfronterande? Finns det en balans när det gäller ambitionen för exempelvis olika projekt, dvs har de offentliga tjänstepersonerna samma ambitioner som du har genom din organisation?
4. Kan du berätta om något projekt i Lindängen liknande detta musikprojekt som du har varit delaktig i?
5. Vilken roll och vilka uppgifter hade du i projektet?
6. Hur blev du involverad i projektet?
7. Skedde det någon samverkan mellan olika aktörer? Hur såg denna samverkan i så fall ut?
8. Vilket inflytande hade du över projektets genomförande och utformning?
9. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet?
10. Med erfarenhet som du fått av projektet, fanns det något som ni borde ha gjort annorlunda?
11. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?
12. Vilken roll och vilka uppgifter har du i musikprojektet?
13. Vilket inflytande har du över musikprojektets genomförande och utformning? Får du gehör och stöd för dina idéer?
14. Vilka begränsningar ser du för vad du kan göra i projektet kopplat till den verksamhet som du arbetar för?
15. Vad är det som driver ditt engagemang?
16. Hur når du ut och får människor att engagera sig?
17. Vilka hinder har du stött på i ditt engagemang?

18. Vilka förhoppningar och förväntningar har du på musikprojektet?

19. Hur ser du på deltagandet och inflytandet för de boende som du involverar i projektet? Vad är dina förhoppningar att deras deltagande ska leda till?

20. Det här är deltagandestegen som är ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer.

Var skulle du placera dig själv, vilket steg representerar din möjlighet till inflytande i musikprojektet?

Var skulle du placera de boende som du engagerar, vilket steg representerar deras möjlighet till inflytande i musikprojektet?

21. Upplever du att det finns en efterfrågan från dig och andra som bor eller är verksamma i området på medskapande och samverkande projekt att engagera sig i?

22. Vet du att man på Framtidens hus uppmuntrar medborgare att komma med idéer som de kan få hjälp med att genomföra?

23. Malmö stad har en kulturstrategi för 2014-2020 och den ska genomsyra hela Malmö stads organisation. Konst och kultur ses som effektiva verktyg för att skapa en hållbar stad och bland annat en större möjlighet till inflytande för medborgarna. Hur ser du på detta kopplat till ditt arbete i Lindängen?

24. Har du något övrigt att tillägga?

Intervjuguider för intervjuer genomförda efter projektets avslut

Utvärderingsintervju med aktivitetssamordnaren på Allaktivitetshuset

1. Hur tycker du att Allaktivitetshusets deltagande i musikprojektet har fungerat?

2. Du beskrev för mig vid förra intervjun att det hela tiden genomförs nya projekt i Lindängen som kommer utifrån. Du sa då att ni arbetar utifrån invånarnas efterfrågan och att det måste finnas ett intresse och en efterfrågan bland de aktiva invånarna på Allaktivitetshuset för att ett förslag ska genomföras eftersom det inte blir bra annars. Upplevde du att det fanns ett intresse och efterfrågan på musikprojektet bland invånarna på Allaktivitetshuset?

3. Vi pratade också om begränsningar kopplat till din verksamhet. Du såg som den största utmaningen att involvera deltagarna och att få projektet att verka roligt för dem. Du sa att det är lättast att ha något handfast när man ska involvera invånarna. Vi pratade

mycket om att ni gärna ville ha ett eget piano att måla för att på detta sätt skapa engagemang. Till slut lyckades vi få tag på ett piano till er men detta kom aldrig ut i stadsrummet. Vad berodde detta på?

4. Vi talade också om att ni kunde vara involverade i invigningen och avslutningen av projektet med pyntningen av centrumet. Men det blev aldrig så. Varför blev det så?

De boendes deltagande och inflytande i projektet

5. Vid förra intervjun pratade vi om dina medborgares deltagande och inflytande i projektet och dina förhoppningar om vad deras deltagande skulle leda till. Du sa att det är viktigt att de får växa i projektet, ta det till sig och göra det till sin grej. Du nämnde att man lär sig något viktigt av varje projekt och att du ser på barnen när de gjort något roligt att då kommer de tillbaka och vill göra det igen. De vill gärna uppträda och visa vad de kan.

Hur upplevde du att detta blev i musikprojektet?

6. Jag berättade för dig om deltagarstegen som ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer. Du såg medborgarnas deltagande i musikprojektet som partnerskap eftersom du inte kan gå in och bestämma vad de ska göra, utan detta måste vara något som de alla gemensamt kommer fram till. Det finns riktlinjer och en budget att hålla sig till men innehållet kan diskuteras och bestämmas gemensamt. Jag hörde att ni började måla ett piano men att det aldrig blev färdigt. Fungerade detta som partnerskap eller vad anser du?

Samverkan i Lindängen

7. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

8. Sist vi sågs berättade du att samarbetet på Lindängen är bra. Att de finns något som heter Areateam där man träffas nästan varannan vecka, först och främst de kommunala aktörerna. Dvs biblioteket, fritidsgården, Framtidens hus, Lindgården och Allaktivitetshuset och skolorna. Du sa också att ni har kontakt med många andra som vill samarbeta med Allaktivitetshuset såsom Röda korset och Rädda barnen. Har detta förändrats genom projektet? Har ni hittat nya samarbetspartners?

9. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

10. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

11. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

12. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

13. Vid vår första intervju berättade du att dina förhoppningar och förväntningar på musikprojektet var oklara. Men det roligaste hade varit om det hade hänt något varje kväll, att det är en massa människor som rör sig och spelar på pianon. Att området hade levt upp hade varit skitkul. Du trodde att resultatet har mycket att göra med hur man marknadsför det för de boende. Du sa att det vore bra med en kick off, så att de boende vet vad som händer och är med på tåget. Det är ju viktigt att få ut det hela till andra boende än de på Högholmsskolan, som killarna som hänger i centrum då det är deras plats idag och därför är det viktigt att få med dem. Tycker du att de har infriats? (Det blev ju ingen större kick-off och Allaktivitetshuset var inte aktiva i invigningen? Vad berodde detta på och hur tror du att det påverkade resultatet av projektet?)

14. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

15. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

16. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

17. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med försteläraren på Högholmsskolan

1. Hur tycker du att Högholmsskolans deltagande i musikprojektet har fungerat?
2. Vid förra intervjun pratade vi engagemang och du sa att det inte är så svårt att engagera eleverna utan snarare att få skolpersonalen engagerade. Du nämnde att som förstelärare har du mandat att driva värdegrundsfrågorna, vilket gör det lättare. Högholmsskolan har en hemsida och fb-sidan som du tänkte locka till engagemang genom. Hur gick det att engagera dina elever respektive skolpersonalen i projektet?

De boendes deltagande och inflytande i projektet

3. I förra intervjun pratade vi om dina elevers deltagande och inflytande i projektet. Du sa att drömmen vore att eleverna kommer med egna idéer till projektet. Du nämnde att det finns alla förutsättningar för detta men att ibland måste de veta vad de ger sig in på innan de kan ha några idéer. Upplevde du att detta skedde under projektprocessen?

4. Du lyfte fram att du vill att eleverna ska få ha det bra och få känna sig viktiga. Uppnåddes detta genom projektet tycker du?

5. Jag berättade för dig om deltagarstegen som ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer. Du ansåg att vid själva målandet kunde man placera

elevernas deltagande på medborgarkontroll, då de själva får bestämma hur de ska målas. Tycker du att det blev så?

6. Eleverna fick måla ett piano i grupper om fem elever och du såg det som en bra samarbetsövning för dem. Hur tycker du att det fungerade? Lärde de sig att samarbeta bättre?

7. Eleverna fick också gå en DJ-kurs och sedan uppträda. Hur tycker du att detta fungerade?

Samverkan i Lindängen

8. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

9. Sist vi sågs berättade du att kontakten med olika aktörer i området kan bli bättre. Du berättade att du jobbat på Högaholmsskolan i två år och har därför bara börjat upptäcka vilka aktörer som finns i området. Än så länge hade du haft kontakt med Framtidens hus, ReTuren, Lindängens bibliotek och andra kulturmänniskor på Lindängen. Du berättade att dina elever ofta går till Allaktivitetshuset. Du och skolan har regelbunden kontakt med Skapande skola. Har detta förändrats genom projektet? Har du hittat nya samarbetspartners eller har något samarbete fördjupats ytterligare?

10. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

11. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

12. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

13. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

14. Vid vår första intervju berättade du att dina förhoppningar och förväntningar på musikprojektet var att "Det ska komma ett positivt fokus på Lindängen, att man ska hitta en naturlig mötesplats och att man ska känna att man också vill bo i Lindängen. Ju mer positiva saker som händer i området desto större chans är det att ungdomar håller sig undan från kriminalitet. Att det öppnar vägar för dem som är intresserade av musik genom att de kan få kontakt med dem som sköter ljudutrustningen och sysslar med musik i området". Tycker du att de har infriats?

15. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

16. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

17. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

18. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med utvecklingssamordnaren på Framtidens hus

1. Hur tycker du att Framtidens hus deltagande i musikprojektet har fungerat?

De boendes deltagande och inflytande i projektet

2. Jag berättade för dig om deltagarstegen som ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer. Du sa "Barnen som ska måla pianona hamnar på partnerskap eller som vi kanske säger delaktighet. Där finns det ju en förhandling om vad de kan styra över i projektet. Uppgiften som ges dem är ju styrd, vi gör ju en beställning till barnen men sedan i det dom får makt över det kan de ju styra över. Hur pianona ska dekoreras". Tycker du att det blev så att deltagandet hamnade på partnerskap?

3. Vid förra intervjun nämnde du att att medborgarna inte är de drivande kraften just i detta projekt. Om vi skulle utveckla detta projekt, hur skulle vi då kunna involvera medborgarna på ett sätt som gör att de blir mer drivande?

Samverkan i Lindängen

4. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

5. Historiskt sätt verkar du genom Framtidens hus ha samarbetat med många olika aktörer i Lindängen. Har detta förändrats genom projektet? Har du hittat nya samarbetspartners eller har något samarbete fördjupats ytterligare?

6. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

7. Hur tycker du att *Lindängenstyle* har fungerat som arbetssätt i detta projekt?

8. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

9. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

10. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

11. Vid vår första intervju sa du att du inte hade några direkta förhoppningar och förväntningar om vad medborgarnas deltagande i projektet ska leda till. För dig är det nog att många engagerar sig i projektet eller aktiviteten i sig. Det är mått nog på att det är en bra sak om det händer. Tyckte du att det blev så?

12. Sist jag intervjuade dig diskuterade vi de olika mål som jag och de andra studenterna hade satt upp. Flera av dessa verkade du också arbeta med generellt i området. Vår ambition med projektet om att stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende tyckte du då till viss del redan hade hänt. Vad kan du säga mer om detta idag då projektet är genomfört?

13. Hur tycker du att det gick med vår ambition att "ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna" eller som du ville formulera det "att kärleksfullt ockupera det offentliga rummet" ?

14. Ett annat mål var "Att skapa förutsättningar för musikaktiviteter i pop-up form i Lindängen". Hur tycker du att detta fungerade?

15. Avseende effektmålen så hade du likande ambitioner med projektet som oss avseende målet "Att skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område" och "Att stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper". Men du påtalade också vikten av att främja områdets kollektiva styrka. Anser du att projektet har gett några effekter kopplade till dessa mål?

16. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

17. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

18. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

19. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med Musikstudion Abra Cadabras projektledare

1. Hur tycker du att Abra Cadabras/Folkets hus deltagande i musikprojektet har fungerat?

2. I början av projektet hade du många idéer om vad vi skulle kunna ha för musikaktiviteter och vilka andra aktörer som kunde engageras. Hur upplevde du att de sedan gick för dig i arbetet med att engagera dina musikkontakter i projektet?

De boendes deltagande och inflytande i projektet

3. I förra intervjun pratade vi om dina deltagares deltagande och inflytande i projektet. Du genomförde ju en DJ-kurs med eleverna i 4B. Din tanke var då att detta kanske skulle leda till ett intresse för musik hos dem. Genom att DJ:a i centrumet skulle de också få ta plats, visa upp sig och känna sig duktiga. Hur tycker du att resultatet blev?

4. Det blev också så att du och Unga leder Unga arrangerande och genomförde spraymålning av ett piano. Hur tycker du att detta fungerade? Medförde det att dessa ungdomar blev involverade i projektet? Hur tycker du att det fungerade som ledarskapsövning?

5. Din tanke var att involvera olika generationerna på området så att de får ta plats på sitt område. Du skulle ju engagera Den sjungande trappuppgången, barnkören, ungdomarna i centrum och barnen som skulle DJ:a. Hur tycker du att detta fungerade?

6. Vid förra intervjun berättade jag för dig om deltagarstegen som ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer. Du sa att du skulle vilja att de boendes deltagandet vid själva DJ:andet skulle placeras på delegerad makt, då de själva får bestämma vad de vill spela och var någonstans de vill stå och spela i Lindängen. Genom att få ta de besluten kan de få känna sig delaktiga och viktiga. Hur tycker du att resultatet blev?

Samverkan i Lindängen

7. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

8. Historiskt sätt verkar du genom din musikstudio och Folkets hus ha samarbetat med många olika aktörer i Lindängen. Har detta förändrats genom projektet på så sätt att du har du hittat nya samarbetspartners eller att något samarbete har fördjupats ytterligare?

9. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

10. Hur tycker du att *Lindängenstyle* har fungerat som arbetssätt i detta projekt?

11. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

12. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

13. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

14. Vid vår första intervju berättade du att dina förhoppningar musikprojektet var att det skulle hända något utöver det vanliga i området, att området lyser upp och att folk tycker att det är trevligt på området. Tycker du att det har infriats?

15. Ett av de olika mål som jag och de andra studenterna hade satt upp var att projektet skulle stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende. Hur tycker du att resultatet blev?

16. Vi hade två mer långsiktiga mål "Att skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område" och "Att stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper". Anser du att projektet har gett några effekter kopplade till dessa mål?

17. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

18. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

19. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

20. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med koordinatör på ReTuren

1. Hur tycker du att ReTurens deltagande i musikprojektet har fungerat?

De boendes deltagande och inflytande i projektet

2. I förra intervjun pratade vi om elevernas deltagande och inflytande i projektet kopplat till målandet av pianona. Vi pratade om att det kan vara bra att öva på delaktighet, då detta inte är något självklart. Hur engagerar man sig, hur bestämmer man någonting, hur driver man igenom vad man själv vill och hur kommer man på vad man själv vill. Du uttryckte att det vore koolt om det kunde bli en process för eleverna där de kunde få öva på detta och visa dem att det saker som det kanske inte tror är möjliga faktiskt kan vara det bara man vågar önska sig det. Hur tycker du att det blev till slut?

3. Jag berättade för dig om deltagarstegen som ett sätt att mäta medborgares inflytande i exempelvis projekt eller processer och vi pratade om elevernas deltagande och inflytande i projektet kopplat till målandet av pianona. Du placerade deras deltagande nivå Konsultation då det ju är bestämt att det ska måla pianona även om det får bestämma hur de ska måla dem. Hur tycker du att det blev till slut? Var det rätt nivå?

4. Du har ju fått direktiv för hur du ska jobba med delaktighet inom ReTurens verksamhet. Då handlar det bland annat om att medborgarna ska komma med egna

idéer om vad de vill ha och att ni då ska försöka ge dem det. Men detta är inget som har skett hittills vilket beror på att verksamheten är ny och folk inte vet vad de kan önska sig av den. Tror du att projektet kan ha förändrat eller påverkat detta?

5. Du sa att projektet föll inom ramen för vad de från ReTuren vill uppmuntra till såsom återbruk och en kreativ kraft som något positivt för Lindänsborna. Hur tycker du att projektet har påverkat invånarnas kunskap om och inställning till ReTuren som verksamhet?

6. Från ReTuren bidrog ni även med en aktivitet i form av Skrotmusik. Hur tycker du att detta fungerade?

Samverkan i Lindängen

7. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

8. Historiskt sätt verkar du genom ReTuren ha samarbetat med många olika aktörer i Lindängen. Har detta förändrats genom projektet på så sätt att du har hittat nya samarbetspartners eller att något samarbete har fördjupats ytterligare?

9. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

10. När det gäller inflytande i olika samarbetsprojekt som ReTuren har medverkat i via Framtidens hus berättade du att du bjudits in till en plattform med en grundidé, där du från ReRurens håll kan komma med förslag och ifrågasätta saker. Men i och med att saker mest bara sker på Lindängen så har inte planeringsprocessen varit så mycket i fokus vid tidigare event. Men nu med pianona har vi ju samlat in alla aktörer innan och försökt få alla involverade i planeringsstadiet och hur det hela ska gå till rent praktiskt. Hur tycker du att det har fungerat?

11. Hur tycker du att *Lindängenstyle* har fungerat som arbetssätt i detta projekt?

12. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

13. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

14. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

15. Vid vår första intervju berättade du att dina förhoppningar musikprojektet var att det kommer gå jättebra med pianona, även om det regnar på dem och om de stäms ur. Du försökte se möjligheterna och inte problemen. Bara pianona håller de här två

veckorna som det ska stå ute så var du nöjd. Du hoppades också att barnen som skulle måla pianona skulle tycka att det var kul och att det därmed ska leda till fler liknande aktiviteter på ReTuren i framtiden. Tycker du att det har infriats?

16. Ett av de olika mål som jag och de andra studenterna hade satt upp var att projektet skulle stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende. Hur tycker du att det blev till slut?

17. Vi hade två mer långsiktiga mål "Att skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område" och "Att stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper". Anser du att projektet har gett några effekter kopplade till dessa mål?

18. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

19. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

20. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

21. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med verksamhetsutvecklaren på Röda korset

1. Hur tycker du att Röda korsets deltagande i musikprojektet har fungerat?

Samverkan i Lindängen

2. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

3. Historiskt sätt verkar du genom Röda korset ha samarbetat med många olika aktörer i Lindängen. Har detta förändrats genom projektet? Har du hittat nya samarbetspartners eller har något samarbete fördjupats ytterligare?

4. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

5. Hur tycker du att *Lindängenstyle* har fungerat som arbetssätt i detta projekt?

6. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

7. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

8. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

9. Vilka förhoppningar och förväntningar hade du på projektet? Tycker du att de infriades?

10. Musik som enande kraft - våra visioner och mål för musikprojektet

Vår projektidé grundade sig i Lindäungebornas musikintresse och uttryckta behov av att samverka och engagera sig i något som också kan stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende, samt ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna. Nedan återfinns de formulerade projektmålen som var tänkta att uppfyllas under projektets planerings- och genomförandeprocess, samt effektmålen som utgör de spinn off effekter som skulle kunna genereras efter själva genomförandet och på längre sikt.

Projektmål

- Att skapa förutsättningar för musikaktiviteter i pop-up form i Lindängen
- Att genom workshops involvera medborgare i planeringsprocessen
- Att lokalisera och samarbeta med minst en referenskontakt från ett liknande projekt
- Att involvera lokala och externa musikutövare och förebilder
- Att skapa diskussioner kring framtida aktiviteter och evenemang i området
- Att dokumentera och ta fram ett underlag för fortsatt arbete med musikaktiviteter i Lindängen

Effektmål

- Att skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område
- Att stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper
- Att skapa lokala arbetstillfällen
- Att fler positiva associationer kopplas till Lindängen
- Att bidra till mer utomhusvistelse i Lindängen

Anser du att projektet har gett några effekter kopplade till dessa mål?

11. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

12. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

13. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

14. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med representanter från Gatukraft

1. Hur tycker du att Gatukrafts deltagande i musikprojektet har fungerat?
2. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med er aktivitet i projektet?
3. Med den insyn som du har haft i projektet, finns det något som du tycker att vi kunde gjort annorlunda?
4. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

5. Vilka förhoppningar och förväntningar hade du på projektet? Tycker du att de infriades?

6. Musik som enande kraft - våra visioner och mål för musikprojektet

Vår projektidé grundade sig i Lindänsbornas musikintresse och uttryckta behov av att samverka och engagera sig i något som också kan stärka kontakten mellan lokala aktörer och boende, samt ta tillbaka det offentliga rummet från de kriminella verksamheterna. Nedan återfinns de formulerade projektmålen som var tänkta att uppfyllas under projektets planerings- och genomförandeprocess, samt effektmålen som utgör de spinn off effekter som skulle kunna genereras efter själva genomförandet och på längre sikt.

Projektmål

- Att skapa förutsättningar för musikaktiviteter i pop-up form i Lindängen
- Att genom workshops involvera medborgare i planeringsprocessen
- Att lokalisera och samarbeta med minst en referenskontakt från ett liknande projekt
- Att involvera lokala och externa musikutövare och förebilder
- Att skapa diskussioner kring framtida aktiviteter och evenemang i området
- Att dokumentera och ta fram ett underlag för fortsatt arbete med musikaktiviteter i Lindängen

Effektmål

- Att skapa ett större engagemang bland invånarna för sitt område
- Att stärka gemenskapen mellan olika ålders- och samhällsgrupper
- Att skapa lokala arbetstillfällen
- Att fler positiva associationer kopplas till Lindängen

- Att bidra till mer utomhusvistelse i Lindängen

Anser du att projektet har gett några effekter kopplade till dessa mål?

7. Vi hade också en förhoppning om att projektet skulle få spinoffeffekter och leda till fler musikaktiviteter i det offentliga rummet. Vad tror du om detta?

8. En tanke var att boende i Lindängen skulle kunna ta projektet vidare och själva genomföra festivalen nästa gång. Vad tror du om det?

9. Hur har du upplevt att området och människorna har reagerat på projektet under perioden när pianona har stått ute?

10. Kan du se några effekter av projektet i området generellt, i så fall vilka?

11. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

12. Har du något mer att tillägga?

Utvärderingsintervju med uppsatsskrivaren

1. Hur tycker du att ditt deltagande i musikprojektet har fungerat?

2. Vad har du bidragit med?

Samverkan i Lindängen

3. Hur har samverkan fungerat i projektgruppen?

4. Vad tycker du att du har lärt dig av de andra i projektgruppen?

5. Hur tycker du att *Lindängenstyle* har fungerat som arbetssätt i detta projekt?

6. Uppkom några oväntade svårigheter eller möjligheter under arbetet med projektet?

7. Med den erfarenhet som du fått av projektet, finns det något som vi kunde gjort annorlunda?

8. Vilka är de viktigaste lärdomarna som du har fått med dig från arbetet med projektet?

Förhoppningar och förväntningar

9. Vilka förhoppningar och förväntningar hade du på projektet? Tycker du att de infriades?

10. Hur tycker du konst och musik har varit att arbeta med i ett sånt här områdesprojekt?

11. Har du något mer att tillägga?